

fókuszban: Miben hiszünk?

Hiszem, ha látom?

Tényleg szükség van bizonyítékra?

Apám hitte...

élő víz

A missziós gyülekezet hat jellemzője

A házasság: szeretetdöntés

Szabadulás a függőségekből

híd

evangélikus missziói magazin

„Istent szolgálom a színpadon”

Beszélgetés Pindroch Csaba színművésszel

8. oldal

2024. II. szám
misszio.lutheran.hu

Tartalom

Fókuszban: Miben hiszünk?

- 3 Hála / Szeverényi János
- 4 Mozaik / Szeverényi Jánosné
- 5 Tényleg szükség van bizonyítékra? / Csadó Balázs
- 6 Hiszem, ha látom?! Hiszem, hogy értsem!
Dr. Szakács Tamás
- 7 Apám hitte... / Menyes Gyula
- 8 „Istent szolgálom a színpadon” / Muzslai-Bízik Bencze
- 10 Egy keresztyén gyermekorvos hitéről szóló vallomása
Dr. Győri Józsefné dr. Drenyovszky Irén
- 11 Mit jelent számomra a keresztyénség?
- 15 Öt mai gondolat a Hegyi beszédből
Dr. Marossy Attila
- 16 Miatyánk / Szeverényi Barnabás
- 17 Csupán a hit / Weltler Gábor
- 18 Könyvajánló
Rejtvény / Szeverényi Jánosné
Keresztrejtvény / Meleg Dávid
- 19 Imádkozunk!

Élő víz

- 19 INTERJÚ – Szabadulás a függőségekből
Szeverényi János
- 22 KÖVESSÉTEK HITÜKET – Mindenkinek mindenné lett
Hulej Enikő
- 24 TEOLÓGIA – Jó-e az, ha hittel közelítünk a Biblia szövegéhez? / Szabados Ádám
- 25 KÖVESSÉTEK HITÜKET – Gyene Sára, a gyermeklelkű, gyermekbarát diakonissza / Id. Zászkaliczky Pál
- 26 BESZÉLGETÉS – A házasság: szeretetdöntés
Erdészné Kárpáti Judit
- 28 TANÚSÁGTÉTEL – „...nem tudok közöttek másról, csak Jézus Krisztusról, róla is mint a megfeszítettéről”
Szeverényi János
- 32 MISSZIÓ – A missziós gyülekezet hat jellemzője
Bacsó Benjámin
- 33 ÍROK NEKTEK, GYERMEKEK – Nincs semmi „ha”
Louie Giglio
- 34 ÉLŐ IGE – Tükör előtt – harmadik rész / Sréter Ferenc
- 36 KITEKINTÉS / Ribár János
- 38 VISSZAJELZÉSEK
- 39 BESZÉLŐ KÉPEK
KÉPES HÍREK
- 42 DERŰ
- 43 HIRDETÉS
Villáminterjú dr. Lackner Pállal

Címlapkép: RAS-archívum

Fotó: Magyar Márton

Győri Gábor Dávid iskolalelkész
választotta utódomnak az országos
presbitérium.

Jó szívvel, reménységgel adom át
neki a stafétát.

Dávid korábban munkatársam volt
a rádiómissziós szolgálatban.

A vele készült interjú megtalálható
az Evangélikus Missziói Központ hon-
lapján, a Híd magazin 2012. III. szá-
mában és a *Tanúim* lesztek kötetben.

Őstől ő lesz a Híd magazin szerkesz-
tője.

Életére, szolgálatára Isten vezetését,
áldását kérem és kívánom!

Szeverényi János

Impresszum

híd

Evangélikus missziói magazin
2024. II. szám
Megjelenik negyedévente

HU ISSN 1787-5749

Kiadó és szerkesztőség:

Evangélikus Missziói Központ –
Magyar Evangélikus Rádiómisszió
1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.
tel./fax: 06 1 400 3057
e-mail: evmis@lutheran.hu
misszio.lutheran.hu
számlaszám: 11716008–20157087

Felelős szerkesztő:

Szeverényi János
tel.: 06 20 824 5463
e-mail: janos.szeverenyi@lutheran.hu
www.szeverenijanos.hu

Munkatársak:

Bakay Péter, Balog Eszter,
Erdészné Kárpáti Judit,
Farkas Charlotte, Kis Ferenc Balázs,
Stifner-Kóháti Dorottya,
Szeverényi Jánosné,

Tördelés:

Mészáros Péter

Illusztrációk: 123rf.com

Nyomdai kivitelezés:

Pauker Nyomdaipari Kft.
www.pauker.hu

Egy szám ára: 600 Ft

Előfizetési díj egy évre: 2400 Ft

Megrendelhető a kiadónál.

Az Evangélikus Élet hetilapban elhelyezett
példányok ingyenesek.

Adományokat kérünk és elfogadunk.

magyar
nyomdatermék
NYOMDA- ÉS PAPÍRIPARI SZÖVETSÉG

Hála

Hálás vagyok azért, hogy huszonegy éven át szerkeszthettem a *Híd* evangélikus missziói magazint. *Gáncs Péter* elődömtől vettem át ezt a színes, izgalmas, missziós munkaágot. (Isten igei vezetéséről külön is olvashatnak e számban egy írást, amit a *Lelkipásztor* folyóirat kérésére készítettem.)

A rendszerváltás után az országos missziói szolgálat kényeszerű szünet után folytatta azt, amit a kommunizmus előtt végzett többek között *Csepregi Béla* által. A *Híd* magazin a Béla bácsi által szerkesztett *Élő Víz – az evangélikus evangelizáció lapja* utódjának tekinti magát. Azért nem nevezhettük *Élő Víz*nek, mert akkor már egy felekezet és egy vallási szervezet lefoglalta ezt a nevet.

A *Híd* magazin fele viszont 'Élő víz' rovatcím alatt készül. A 84. szám, amit az olvasó kezében tart, az utolsó az én szerkesztésemben. Az elmúlt huszonegy év statisztikája: 84 szám tartalmaz 4030 oldalt, 3500 írást, 5600 fotót, illusztrációt.

Hálás vagyok a mintegy ötven önkéntes munkatársért, a *Híd* szerkesztőbizottságáért, a cikkírókért (körinterjünkben huszonheten válaszoltak a fókusztema által felvetett kérdésre), a missziós programok segítőiért, a missziói központ igazgatótanácsáért és munkatársaiért, az imádkozókért, az egyházvezetésért, akiknek talán nem volt mindig könnyű elviselni sajátos, ajtónyitogató, missziói, órállói munkáját.

Mivel minden évben beszámolót kértek tőlem, összesítem néhány adatot az elmúlt huszonegy évből: 198 evangelizáción (több esetben háromnaposon), 170 missziói napon szolgáltam, 302 előadást és 649 igehirdetést, bibliórát tartottam. Összesen 402 településen – sok helyen többször is – szolgáltam (120-szor külföldön, 305-ször belföldön).

Isten vezetett a határon túli magyar testvérekhez is: Kárpátalján és Erdélyben 29-29, Felvidéken 42, Muravidéken 6 gyülekezetben hirdettem ígét. Szolgálataim voltak Németországban, Angliában, Norvégiában, Lengyelországban, Svájcban, az USA-ban, Kanadában. **Hálás vagyok, hogy**

Az Evangélikus Missziói Központ

direkt missziót, evangelizációt, lelkipondozást, médiamunkát végezhettem ennyi időn át.

Amikor 2003-ban megválasztottak országos evangelizációs és missziói lelkésznek, tudtam, éreztem, hogy ez az addigi szolgálatom kiteljesedése lehet. A misszióra való elhívás nem egyházi hivatalos testületektől függ csupán. Minden újjászületett keresztyén misszionárius is. Az elhívás élethosszig tart.

Ugyanakkor mindennek rendelt ideje van. Ötven éve dolgozom. Nővérem fotóműhelyében már tizenöt évesen a tanulással párhuzamosan végeztem minden szakmunkát. Az elmúlt negyven évi lelkési szolgálat sok szervezéssel, munkával járt. Ennek nagy részét szívesen elengedem, ugyanakkor a naptárom most is telik a következő időszakra.

Kamaszkoromban hoztam egy döntést: nem fogok megtérni, templomba, közösségbe járni. Szürkén, érthetetlennek, szűknek láttam az akkori egyházi életet. **Amikor Isten szeretete rám talált, átölelt, magához térített, nemhogy szürke és unalmas idő következett, hanem annak az ellenkezője.** Minden szebb, színesebb, érdekesebb, izgalmasabb lett. Átéltém bűneim bocsánatát, az újjászületés csodáját, a Lélek kitöltését, az elvehetetlen boldogságot, békét, örömet. Tartalmat, értelmet, célt kapott az életem. Dicsőség és hála Istennek! Ugyanakkor jöttek a próbák, kísértések, küzdelmek, a kemény munka, időnként kudarccal. Mégis mindenért hála, mert ha ezeket az Úrral éljük meg, egyre edzettebbek, kipróbáltabbak leszünk.

Isten áldását, vezetését kérem és kívánom utódomra, egyházunk missziós szolgálatára. Él az Úr!

SZEVERÉNYI JÁNOS

Munkatársi csapatépítés a csodás Magyar Zene Házában

Mozaik

A Szent István Intézet szerint hamis, erőszakosan térítő vallás van kialakulóban

Az Európai Unió és az ENSZ a kereszténységen alapuló társadalom felszámolásán munkálkodik. *Máthé Zsuzsa*, a Szent István Intézet igazgatója szerint veszélyes tévútra került az emberi jogok újraértelmezése, amely – elsősorban a szexualitás témájára koncentráva – az ember ön-definiálását tette meg a gondolkodás és most már a jogalkotás zsinórmértékének is. Ennek következtében az első generációs emberi jogok szenvednek csorbát, kezdve az élethez való joggal, s folytatva a lelkiismeret szabadságának durva megsértésével, amely elsősorban a keresztény tanítás ellen irányul.

Akár a hitleri Németországot, akár a sztálini Szovjetuniót nézzük, amelyek halottnak nyilvánították Istent, százmillió nagyságrendben követeltek emberéleteket. Ezt már kétszer „kipróbáltuk” a 20. század során – fogalmazott *Varga Gergő Zoltán*. Amivel nem számolnak, az a növekvő muszlim réteg, akiknek a vallása ezen vitatott kérdésekben ugyanolyan szilárdan konzervatív, mint a kereszténység. Legrosszabb esetben, ha az unió vezető székeiben ülő keresztény politikusokról újfent kiderül, hogy csak nevükben keresztények, és nem állítják meg ezeket az áramlatokat, majd megállítja az iszlám.

Elek Nikoletta, Magyar Nemzet

Magyarország a keresztény értékek egyik legfőbb őrzője

„A kereszténység ma már nem alapvető érték Európában, Magyarország azonban egyik legfőbb őrzője marad a keresztény értékeknek” – hangoztatta a Miniszterelnökség Területfejlesztési Minisztériuma Hivatalának parlamenti államtitkára a Keresztény Értelmiségi Szövetségének kongresszusán. *Latorcai Csaba* szerint a kereszténység mára a világ legüldözöttebb vallása lett. A kontinensen – magát progresszívnek nevező – ideológiai térfoglalás zajlik, ami a normalitás értékei: az erős nemzeti identitás, a férfi és nő élethosszig tartó kapcsolatán nyugvó családok, a hit védelme ellen zajlik. A szuverén, egyenrangú és együttműködő közösségek helyett ma egy centralizált, kézi vezérlésű, saját identitással nem rendelkező, materiális alapokon álló „európai egyesült államok” erőltetése a cél, ahol a kereszténységnek nincs helye. A „liberálisnak álcázott szép új világról” lassan kiderül, hogy a jövőtlenségbe vezet. A kereszténység és az arra épülő demokrácia a jövőt kínálja.

MTI-Népszava

Miért van olyan sok felekezet?

A legnagyobb felekezeti tömbök: a római katolikus; az ortodox (görög, orosz, szerb, román stb.); a keleti (kopt, káld, maronita stb.); a reformáció idején született protestáns (evangélikus, református) és anglikán egyházak, illetve az utánuk létrejött szabadegyházak (anabaptista, baptista, nazarénus, metodista, pünkösdi), és a felekezeteken átvélő lelkiségi mozgalmak (pl. karizmatikus, evangelikál vagy evangéliumi).

Az egyház eleve sokszínű, multikulturális közösség, amelyet több okból is állandóan kísért a szakadozás. Olyan emberekből áll, akik a hitüket eltérő szinten értik és élik, sokféle lelkiségi típust képviselnek, és sajnos mindig vannak, akik a különbségeket nem viselik el.

A többszínűséget fokozza nemzetközi elterjedése, mert az eltérő nyelveken, kultúrákban megszólaló evangélium részben eltérő egyházi kultúrát, lelkiséget hozott létre. A másik gyakori ok a hit tanait érintő szakadás. Mindig voltak, vannak és lesznek, akik a teljes apostoli tanítás egyes elemeiből válogatnak, ezért mindig is keletkeztek úgynevezett „szekták”.

Az egyház belső kérdéseire és a külső hatásokra is gyakran születtek eltérő reakciók (konzervatívok és liberálisok, névlegesek és radikálisok). Ráadásul egyes területeken (USA) olyan szabadegyházi kultúra jött létre, amely százszámra termeli a kisebb-nagyobb felekezeteket, amelyek között alig van különbség.

A modern egységmozgalmak viszont (ld. ökumené, Aliansz) a teológiai közös nevezőre alapozva felekezetek százait tömörítenek egységbe.

Dr. Szalai András, apologia.hu

„Amióta az emberek már nem hisznek Istenben, nem úgy van, hogy már semmi-
ben, hanem úgy, hogy mindenben hisznek.” – *G. K. Chesterton angol író*

Mi a bűn? Az, „hogyan nem hisznek énbenem” – mondja Jézus (Jn 16,9). Nem általában nem hisznek, hiszen mindenki hisz valamiben, hanem „nem hisznek énbenem”. – *István István*

A Jn 20,11–18 ígeréséről szólott így *dr. Joó Sándor* református lelkész: „Mindenki akkor ismeri fel a feltámadott Urat, amikor megszólítja őt. ... Aki lelkileg még nincs otthon abban a másik világban, az nem találja meg a helyét ebben a világban sem.” Ehhez magyarázatként hozzáfűzte: „Mert aki elveszítette hitét a túlvilági (mennyei) életben, az lassan elveszíti minden hitét az evilági életben is. Ugyanis az Örökkévalótól való elfordulás maga után vonja a mulandó világhoz való helytelen odafordulást is.”

Összeállította: Szeverényi Jánosné

Fiatalokról (nem csak) fiataloknak

Tényleg szükség van bizonyítékra?

Egyszer volt, hol nem volt... Em-lékszel még, amikor a szüleid az ágyadnál ülve felolvasták az esti mesét? Annyira valóságosnak tűnt! Törpék, varázslók, hercegek és királylányok, mézeskalácsház és üveg cipellő, sárkányokkal megküzdő hősök és mindenféle csodás esemény. Annyi mindenről elhittük, hogy az a valóság. Vártuk a Mikulást, a húsvéti nyuszt, meg az anygalkát, hogy hozzák az ajándékokat. Aztán, ahogy teltek-múltak az évek, egyre több mindenről derült ki, hogy valójában nem is úgy van, ahogyan mi elképzeltük vagy gondoltuk. Ez pedig megrázó élmény tud lenni. Emlékszem, engem is megviselt és elbizonytalanított ez a helyzet, és mint oly sokan mások, én is a bizonyítékok felé fordultam. „Hiszem, ha látom!” Egyre több mindent kezdtem megkérdőjelezni, beleértve a Bibliát és a benne szereplő történeteket. „Hiszem, ha látom – ha tényleg bebizonyítják nekem, hogy minden úgy igaz, ahogy le van írva!”

Ma is rengetegen vannak a világban, akik így gondolkoznak. Ugyanakkor valami sohasem hagyott nyugodni ezzel a gondolkozásmóddal kapcsolatban;

elvégre is nagyon sok minden van, amit nem látok, ennek ellenére mégis elfogadom. Ott vannak például az érzések; annyira megfoghatatlanok, láthatatlanok, mégis léteznek, átjárják az egész lényünket, hatással vannak az életünkre, a mindennapjainkra. A külső szemlélő számára sokszor láthatatlan, megfoghatatlan, ami bennem van, én mégis

Hiszem, ha látom!

tudom, hogy az a valóság. Valóságos az öröm, a bánat, a szerelem vagy épp a harag. **Nincs szükségem külső megerősítésre, nincs szükségem bizonyítékokra, egyszerűen tudom, hogy léteznek, hogy valóságosak az érzéseim.** Persze nem vagyok ezzel egyedül, hiszen valószínűleg az emberek többsége hasonlóan gondolkozik.

Ugyanakkor nagyon izgalmas számomra, hogy vajon miért teszünk különbséget? Miért van, hogy az egyik esetben nincs szükségünk bizonyítékra, míg a másik esetben igen? Vajon miért okoz sok embernek nehézséget, hogy

elfogadják Isten létezését és a Bibliában leírtakat? Lehet, hogy nem is a bizonyítékokon van a hangsúly, hanem valami egészen másan?

Nos, valószínűleg igen. Talán a szabadságunkat féltjük. Hogy nem mi vagyunk a piramis csúcsán és nem csupán az számít, amit mi teszünk vagy mondunk. Jobb szeretné azt képzelni az ember, hogy bármit megtehet, hogy teljesen független, hogy nem áll felette senki sem...

Igen ám, de pont azt felejtjük el, hogy Isten létezése nem korlátoz bennünket, ugyanúgy, ahogy a Biblia iránymutatásai sem. Nem kell félnünk Isten létezésétől, hanem épp ellenkezőleg, ő azt szeretné, hogy nekünk jó legyen, hogy boldogok lehessünk, hogy teljes életet élhessünk.

Hasonló ez, mint amikor az ember a szüleinek gondol. Életünk bizonyos szakaszaiban hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy a szüleinek korlátoznak bennünket, hogy meg akarják mondani, hogy mit csináljunk, hogy teljesen ránk telepszene és beleszóljon az életünkbe, pedig legtöbbször nem is erről van szó. Egyszerűen csak szeretnek bennünket és azt szeretnék, hogy nekünk jó legyen és ezért adnak tanácsokat, útmutatásokat. Próbálnak vezetni bennünket, a saját érdekünkben.

Isten is szeretne vezetni bennünket, szeretne utat mutatni. De ez nem szűkíti le a mozgásterünket, hanem épp ellenkezőleg, egy merőben új lehetőséget ad számunkra. Azt mondja, hogy választhatjuk az életet is. **Nem csupán a földi boldogulást, vagy a földi boldogságot, hanem az örök életet.**

A kérdés, hogy te mit szeretnél? Adsz-e egyáltalán esélyt arra, hogy megismerhesd az ő tervét és azt az utat, amit mutatni szeretne neked?

CSADÓ BALÁZS

Hiszem, ha látom?! Hiszem, hogy értsem!

Hiszünk vagy nem hiszünk? Ki hisz, ki nem hisz. Tudja-e, aki hisz, hogy miben is hisz? Tudja-e, aki nem hisz, hogy miben is nem hisz? Sokan ismerhetik a régi viccet, amelyben a lelkész a párttitkárral sakkozik. Utóbbi egyszer csak megszólal: „Tudja, én nem hiszek istenben.” A lelkész azt feleli: „Tudja, abban az istenben, akiben maga nem hisz, én sem hiszek. Viszont azt az Istent, akiben én hiszek, maga nem ismeri.”

Mi, Krisztus-követők, nem egy ismeretlen istenben hiszünk az athéniak módján (ApCsel 17,22–23), hanem az önmagát Jézusban megismertető Istenben. Olyan Istenben, akit sem a zsidó rabbik, sem a görög filozófusok, sem az újkori tudósok, sem bármely idők emberei el nem tudnak képzelni. Számukra a keresztyén hit tanai bolondságot vagy egyenesen botrányt jelentenek. A mi igyekezetünk az, hogy ezt az Istent és a feltámadás erejét megismerjük (Fil 3,10).

Az örök ember sokféle istent képzelt már el magának. A természeti népek számára természetes volt, hogy minden jelenség mögött egy-egy isten rejtőzik, tehát számtalan létezik. A görög kultúra egyes filozófusai meg voltak győződve arról, hogy Isten csakis egy lehet. Az ateisták pedig nullában maximálták az istenek számát. Mindegyik csoport felsorolja érveit, miért is csak neki lehet igaza, a többi pedig kizárt. Elvégre miképp is lehetne kombinálni ezeket?! Semmi nem lehet ez is, meg az is. Senki nem lehet ember is, de Isten is. Senki nem lehet egy is, de három is. Senki nem létezhet is, miközben nem is létezik. Mindez abszurd, minden logikánknak ellentmond! **Igen, az ész eme gátján kizárólag a hit juthat át** – akkor is, ha a modern tudomány valójában maga is szolgáltat szemléltető példákat az Istenember kettősségére, az Egy hármass létére, a lét-nemlét, az igen és nem egységére.

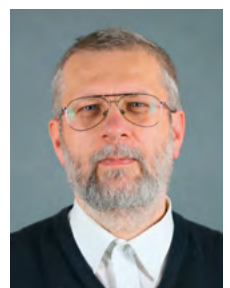
Bizony, nem levezetünk, bizonyítunk, magyarázunk. Egyszerűen hiszünk az emberré lett Istenben, a háromszemélyű egy Istenben, a lét és nemlét Urában, aki a teremtett világ módján nem létezik, mégis Ő a VAN, a LÉT! Nem azért hisszük ezt, mert valamiféle észszerű gondolatmenet megértette velünk. Sokkal inkább arról van szó, amit az ókori *Augustinus* egyházatyával, a középkori teológus *Anselmusszal* és a reformátor *Lutherrel* együtt vallunk: nem azért hiszünk, mert értjük, hanem épp a hit révén keressük a megértést; mert nem az emberi ész számít, hanem az Ige és Szentlélek által megvilágosított hívő értelem. Ő vezet el az igazságra (Jn 16,13). **Tehát a hiszem, ha látom helyett hiszem, hogy értsem!** Ez sok régi és modern – akár keresztyén kultúrkörből származó – istenképnek ellentmond ugyan, ám megfelel Isten önkinyilatkoztatásának.

Világunk egyszerre hitetlen: semmit és semmiben nem hisz – és egyszerre hiszkény: mindent és mindenben hisz. Igazuk lehet a szociológusoknak: valóban posztsekuláris társadalomban élünk, az újra felfedezett spiritualitás korában, amely már nem utasítja el mindenestül a hitet, csodákat – jóllehet messze nem az egyháztól várja lelki igényeinek teljesülését.

A keresztyéniség hitvallásaival egybecsengően hisszük hát, hogy az ember Jézus ugyanakkor Isten Fia, a ke-

resztyén ember egyszerre igaz és bűnös – ahogy például az elektron részecske is, hullám is. Hisszük, hogy az Atya, Fiú és Szentlélek három személye mégis egyetlen Isten – amint például három kvark (elemi részecske – a szerk.) elválaszthatatlanul mégis egyetlen protont alkot. Hisszük, hogy a teremtő Atya elküldte Egyszülöttjét a világba, aki Szentlélektől fogant Máriában azért, hogy áldozati Bárányként haljon a Golgotán bűneinkért, majd a Szentlélek feltámassza megigazulásunkra (Róm 4,25).

Ahogy a feltámadás az athéniaknak megemészthetetlenül megakadt a torkukon, ma is sokan legyintenek, halogatnak (ApCsel 17,32). Egy barátom is azt mondta, hogy azért nem lesz keresztyén, mert akkor olyasmiben kellene hinnie, mint a feltámadás. Világos meglátás, már csak a hit ugrása hiányzik (*Kierkegaard*), a hiszem, hogy értsem merészsége.

**DR. SZAKÁCS
TAMÁS**

lelkész, fizikus

Apám hitte...

Az utóbbi időben sokszor eszembe jut Zorán közismert éneke, az *Apám hitte* című sláger. A szöveg szerzője ebben megemlékezik régimódi értékrendet valló apjáról, aki számos dologban hitt. A dalszöveg írója kifejezi háláját és megbecsülését apja értékei iránt, és úgy gondolja, *ez így volt szép*. Viszont apja hitének bemutatása mellett a szerző saját hitvallását is felsorolja, amelyek közül kiemelkedik a zenébe, a városba, az univerzumba és a technológiába vetett hite. Ezek inkább az anyagias, a technikai fejlődésben megtestesült hitet képviselik.

A dal igazán értékálló gondolatokat üzen számunkra. Kicsit elgondolkodtam azon, mit is fogalmazott meg a szerző apja konzervatív hitében. És ezek mellé tegyük oda azt, hogy egy fiatal ma milyen értékrendet lát maga körül.

„Apám hitte az otthon melegét, apám hitte az ünnep örömet, apám hitte az apja örökét” – hangzik az első versszakban. A család szeretete és meghittsége fogalmazódik meg ebben, ami egyre kevesebb fiatalnak adatik meg. Az interneten rákeresve ma hatféle családmódról olvashatunk a szakirodalomban. (És ebben nincsen benne az azonos nemű párok örülete.) Egyre kevesebb gyermek születik fészekben és nő fel hagyományos családban, szerető szülei mellett. Csonka családok, egyedülálló szülő, mostoha vagy mozaikcsaládok próbálják megadni az otthon melegét. Az ünnepek hangulatától is sokan menekülnek. A Krisztus-ünnepeken telt ház van a szállodákban. Olyanról is hallottam, hogy – új szolgáltatásként – a recepciós szerzi be a karácsonyi ajándékokat. Ritkulnak a közös étkezések, a rokonlátogatások. Mit látnak példaként a mai fiatalok, milyen örökséget visznek tovább a családszeretet vonalán?

„Apám hitte az első éjszakát, apám hitte a gyűrű aranyát, apám hitte a szavak igazát” – szól a második strófa. Az első éjszaka helyett manapság az egyéjszakás kaland a menő. A kariagyűrű aranyát az élettársi kapcsolatok, a próbaházasságok kívánják pótolni. Állítólag az alkalmi együttélés idején figyelik meg egymást a felek. Méltó-e a másik a velem való együttlétre? A szememben rossz tulajdonsága szakítóók. De akkor mit szerettem benne? Mindenkinél van valami szakításra okot adó tulajdonsága. **A szavak igazának kimondása pedig felelősség, amit sokan nem vállalnak az oltár előtt.** A házasság nem csak egy papír, az a másik iránti tisztelet és felelősség dokumentuma. Vállalom a társamat egy életre. Ezért bújnak ki alóla sokan.

„Apám hitte a hőtetteket, apám hitte a bölcsességeket, apám hitte a szép verseket” – folytatja a szövegíró. A hazaszeretetet vélem felfedezni eb-

ben a strófában. Ma a fiatalokat inkább a haza elhagyására ösztönzik sokan. A bölcsességekben való hit felidézi bennem a zoltáros vagy a példabeszédek szerzőjének szavát: a bölcsesség istenfélelemmel kezdődik. Az ízes és választékos anyanyelv, a versek szeretete is fontos, hiszen „nyelvében él a nemzet” (Széchenyi István). Néha úgy érzem, szótárra van szükségem, hogy megértsem a mai fiatalokat, akik egy absztrakt nyelvzetben élnek.

„Apám elhitte a hírmondók szavát, apám elhitte Chaplin bánatát, apám elhitte a folyók irányát” – zárja apja hitét Zorán. Az igazságtartalmat tekintve ma minden hírt mérlegre kell tenni. Milyen hírportálon, melyik médiumban jelent meg? Attól függ az információ hihetősége. Régen még Chaplin bánata is őszinte volt. Ma a képernyőn keresztül úgynevezett médiavírusok veszik célba a fiatalokat. A csatornák többségében az erőszak pusztítja érzékeny lelküket, és – hogy igazi médiafogyasztóvá

váljanak – megszerzésükhöz az értékek iránti ingerküszöbüket egyre alacsonyabbra kell szorítani. A zenész apja elhitte a folyók irányát, megtanult akár az árral szemben is úszni.

Végül Zorán bizonyosságot tesz arról, hogy az ő legnagyobb hite mégis apjában rejlik, aki számára példakép. „Hiszek, hiszek apámban!” – zárja. Mintha beismerné, hogy ő egy modern kor gyermeke, aki felnéz felmenőjére. És a sok negatív hatás ellenére – ahogy egyre inkább ő is idősödik – kívánja azt a hitet és értékrendet, amelyben édesapja felnőtt és amit haláláig képviselt.

**MENYES
GYULA**

evangélikus
lelkész

„Istent szolgálom a színpadon”

Beszélgetés Pindroch Csaba színművésszel

Pindroch Csaba színészi játékát először a *Valami Amerika* című vígjátékban láttam, aztán ezt követte még sok-sok remek alakítás. Jászai Mari-díjas, Madách-díjas színész.

Ismerős lehet onnan is sokaknak, hogy 2021-ben ő volt a Budapesten rendezett 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus egyik hírnöke.

Feleségével, Verebes Lindával (aki szintén színész), tizennyolc éve házасok. Négy gyermekük van.

Kedves Csaba! Az esztergomi Temesvári Pelbárt Ferences Gimnáziumban tanultál, kisgyermekkorodtól kezdve gyakorlatilag kereszténynek neveltek. Te ezt hogy élted meg?

Valóban nagyon erős vallásos nevelést kaptam, és ezért utólag hálás vagyok a szüleimnek. De volt idő, mikor ezt az egész keresztény dolgot tehernek éreztem. Például a mindennapos templomba járárok kamaszként nem estek jól (nevet).

A ferences gimnázium nagyon jó alap volt, a mai napig heti – vagy akár napi – szinten beszélgetek a volt osztálytársaimmal, pedig már nagyon rég érettségiztünk. Elképesztően összetartó közösség kovácsolódott ott össze, ilyen csapattal nem nagyon lehet találkozni. Közös nevelkedtünk, szenvedtünk az egyházi iskolák különleges világában, amely a rendszerváltozás előtt még teljesen más volt. Annak idején olyan diákok kerültek oda, akik szüleinek nagyon fontos volt, hogy a gyermekük ilyen értékrendbeli nevelést kapjon. Már a hozott anyag is rendkívül erős volt, és ezen csak segített az, hogy mi össze voltunk terelve.

De ekkoriban még csak vallásos voltam, nem hívő. Ezt tudtam is magamról. Családi kapcsolataimnak köszönhetően kis híján katolikus pap lett belőlem, de pont azért nem vállaltam

azt a pályát, mert éreztem, hogy nincs meg hozzá a kellő elhivatottságom.

Minek a hatására lettél végül hívő?

Már színészként dolgoztam, és akkoriban, huszonévesen egy kis lakásban éltem egyedül Budapesten.

Egyik este egy színházi szerepen dolgoztam, kerestem a figurát, ezen gyöttrődtem egész éjszaka. Mindeközben megakadt a szemem egy feszületen a szobám falán, amit még nagymamától kaptam. Ahogy néztem, egyszer csak rádöbbsentem, hogy mennyire fontos Jézus keresztthalála. Egyszerre minden letisztult és helyreállt bennem. Eltöltött a hála ezért a személyért, aki értünk, emberekért halt meg, és aki maga a szeretet.

Azóta gyakran kaptam, kapok olyan jeleket, melyek bizonyítják számomra Isten létezését.

Kérlek, oszd meg az olvasókkal az egyik ilyen bizonyítékot!

A *Valami Amerika* forgatása után kaptam egy nagyon drága szponzorautót, amit később elloptak tőlem, és mivel bennehagytam a slusszkulcsot, ki kellett fizetni az árát.

Nehéz időszak volt: minden szinten padlóra kerültem. Akkoriban egy televíziós műsorban *Csiszár Jenő* volt a munkatársam, akit addig nem ismer-

tem. Összehaverkodtunk, mondta, hogy megy le Pécsre, kértem, vigyen el, mert a feleségem ott játszik. Útközben beszélgettünk, elmeséltem neki az autós történetemet, mire azt mondta, ne aggodjak, az Úristen mindig az X-re játszik, amit ad, azt el is veszi, de kárpótol. Bár egy hívő embernek mondta, én nem hallottam meg az egészet.

A visszafelé utat már a saját autónkkal tettük meg, rajtam kívül még a feleségem, az ő barátnője és az akkori kutyánk utazott velünk. Hajnali egy körül Dunaújvárosnál arra lettünk figyelmelek, hogy a szakadó esőben egy páros sétál az út szélén. Lefékeztem, visszamentem értük és mint kiderült, egy nyolcvanéves nő és annak hatvanéves lánya mellett mentünk el. Felvettem, majd Érden kiraktam őket egy piros kerítéses háznál, aztán továbbindultunk.

Pesten kitérővel kellett mennünk, mert a feleségem barátnőjét is hazavittük. Ahogy az Űllői útra értünk, azt láttam, hogy egy ugyanolyan autó, ugyanaz az évjárat, márka, szín áll keresztben az úton, mint az enyém, s előtte egy hullazsák van. Gázolás történt, meghalt valaki, nagyjából huszonöt perccel azelőtt, hogy odaértünk. A mi kitérőnk pont ennyi volt.

Egy héttel később újra Érden jártam, eltévedtem, és miközben a címet kerestem, az a csoda történt, hogy

Fotó: Facebook.com

újra találkoztam azzal az anyával és lányával, akiket anno hazavittem. Tőlük kértem útbaigazítást, mire kiderült, hogy a szomszédjukban lakik az, akit keresek.

Ez volt az a jel a Jóistentől, mikor éreztem, hogy egyértelmű, hogy én is lehettem volna az, aki a balesetet okozza. Az, hogy nem én lettem, egyedül Isten kegyelme. Örülök, hogy segitettem ezeknek az embereknek, így megmenekültem a gázolástól.

Nem semmi történet. Köszönöm, hogy megosztottad! Mit gondolsz Jézusról? Számodra mit jelent az ő személye?

Ő számomra valóságos Isten és valóságos ember, de ebből inkább az emberi rész fog meg. Jézus is szenvedett, küszködött az életben, ahogy mi is sokan. Tanításai kiállták az idők próbáját, és a mai napig hitelesek. Ez sok más vallás vezetőiről, tanításairól nem mondható el. A parancsai számomra lángoszlopként világítanak. Hálás vagyok neki, hogy meghalt a bűneimért és megváltott.

Miután megtértél, lett valami változás az életedben?

Hatalmas békességet kaptam. Olyan volt, mint mikor valaki bejárja a világot, aztán évekkel később hazaköltözik a szülőföldjére és letelepszik. Én is hazatértem. Végre.

A színházi körökben hogyan fogadták azt, hogy te hiszel Jézusban?

Korábban is tudták rólam, hogy vallásos vagyok, hiszen ez valahogy mindig meghatározta a cselekedeteimet, még akkor is, ha nem volt élő hitem.

De később sem volt ebből problémám. A színház egy nagyon elfogadó hely, mindig tiszteletben tartották a hitbeli elköteleződésemet.

Talán egy kivétel volt. Egyszer volt egy beszélgetésem az öltözőtársammal, akinek elmondtam az egyik tanúságtételemet, mert ő előtte „lemosolyogva” azt mondta nekem, hogy „hát, én nem így gondolkodom az életről”. Szerinte maguktól mennek a dolgok. Elmondtam neki az élményeimet, és ez a nagyon morózus, magát okosnak gondoló ember elcsendesült, és azt mondta, hogy ezzel nem lehet vitatkozni. Én a tanúságtételeimmel ateistákat próbálok megszólítani, és kételkedőket.

Nagyon szimpatikus, hogy felvállalod hitedet Jézus Krisztusban, így sok emberhez eljut az örömezet.

Köszönöm! De azt fontosnak tartom megjegyezni, hogy ezt nem tolokodán teszem, senkinek sem akarom a torkán lenyomni a keresztény tanítást, hanem szelíden szeretném tenni ezt.

Színészként vannak olyan szerepek, instrukciók, amik erkölcsi dilemmát okoznak számodra?

A színhádon elsősorban színész vagyok. Végrehajtom azt, amit a rendező kér tőlem. Az emberek fejében sokféle elképzelés van a színészetéről, de csak azért, mert nem ismerik a színház működését. Ez egy olyan fura műfaj, ami ellenpontozva működik igazán jól: a velejéig gonosz karaktert például egy hívő ember tudja a leghitelesebben megformálni, a hívőt pedig az ateista, egyszerűen azért, mert másképpen tekint rá.

Igen. A világhíresség a sötétségben fénylik. Ahhoz, hogy a színpadon felragyogjon a világhíresség, be kell mutatni az igazi sötétséget is.

Pontosan. Egyszer viszont volt rá példa, hogy egy szerepet visszaadtam. A figura ugyanis olyan trágár szavakat használt, ami számomra vállalhatatlan volt, főleg, hogy nem volt feltüntetve korhatár sem. Rádásul tudtam, hogy az adott jelenetet szofisztikáltabban is be tudná mutatni a színház.

Ezzel egy időben, hogy nem vállaltam a szerepet, az adott színházról is elvált az utam. Nagyon nehéz döntés volt, de a Jóisten kárpótolt. Bőségesen.

Több helyen is említetted, hogy te Istent szolgálod a színpadon. Ez mit jelent a gyakorlatban?

Vannak művek, melyek kiállták az idők és izmusok próbáját. Ezek olyan egyetemes történetek, melyek örökkévaló értékeket képviselnek, és amiknek van eleje, közepe és vége. Ezek igaz elbeszélések, elgondolkoztatnak. Megmutatják, hogy mi a jó és mi a rossz, mi a szép és mi a csúf. Ilyenekre van szükség a világnak. Azokban a színdarabokban szerettek igazán játszani, melyek ilyen értékeket képviselnek. Így szolgálom az Urat a színpadon.

MUZSLAI-BÍZIK
BENCZE

„...boldogok, akik nem látnak és hisznek.” (Jn 20,29) – „Csókoljátok a fiút...” (Zsolt 2,12)

Egy keresztyén gyermekorvos hitéről szóló vallomásai

Nagy áldás, ha egy gyermekért már fogantatása előtt is imádkoznak szülei, majd csecsemőkorától fogva vele együtt. Így szoktam meg én is, hogy az ételt Istentől kapjuk és neki köszönjük meg. Édesapám igazi, hiteles evangélikus hitoktató lelkész volt, édesanyám hívő, szeretetteljes védőnő. Két bátyámmal együtt természetes volt nekünk, hogy minden dolgunkban imádságban fordulhattunk Istenhez.

Nyolcéves voltam, amikor kitört a II. világháború. Erős oltalmunk volt az Isten. Két borzalmas bombázást éltünk át. Az első Kispesten, ezután vitte le édesapám a családot a Balaton-parti nyaralóba. (A másodikat Pápán vészeltük át, meneküléseink utolsó állomásán.) A hatalmas robbanások idején a mozgó

Végre áprilisban, a háború végén Páparól vasúton, marhavagonban hazaindulhattunk. Vagonunkban feküdt egy deportálásból szabadult súlyos beteg férfi, magas lázzal, akit édesapám igyekezett segíteni. Hazaérve, a lappangási idő végén édesapámon, idősebb bátyámon és rajtam jelentkeztek az elkapott kiütéses tifusz súlyos tünetei. A László Kórházba vittek minket, ahol édesapám – mint akkor, ott a legtöbb felnőtt beteg – meghalt. Negyvenöt éves volt.

Édesanyám, aki egészségügyi dolgozó volt, mindenképpen velünk akart maradni, takarítónőnek vették föl és kórtermeink között futkosott, hogy ha lehet, időben segítséget szerezzen nekünk. Így lehetett jelen édesapám halálánál, és vehette örökségül hagyott üzenetét, melyet az ápolószemélyzet megdöbbenésére mosolyogva mondott el, mielőtt végleg lehunyta szemét: „Jézus Krisztus tegnap és ma és örökké ugyanaz” (Zsid 13,8) és: „Mert úgy szeretett Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16). Akkor úgy gondoltam, a mi földi életünknek vége.

Mégis, az életünk ment tovább. Megtapasztaltuk Isten gondoskodását. Harminckilenc évesen megözvegyült védőnő édesanyánk kis fizetéssel, gyakran emlegetett igei örökségünkkel és a kisebb-nagyobb csodákkal, amiket átélünk, felnevelt hármunkat. János bátyám evangélikus lelkész, Kálmán és én gyermekorvosok lehettünk.

Hitemben a nagy csoda tizenegy éves koromban történt. Deák téri osztálytársnőim közül öten konfirmáltak Keken András lelkipásztor vezetésével (biztonság kedvéért egy évvel korábban, mert nem lehetett tudni, mit hoz a következő esztendő). **Ezek a lányok megtértek, és ezt nagy örömmel mondták el nekünk.** Vitatkozni kezdtünk velük, mondván, mi szükség van megtérésre, ha már úgyis hiszünk Istenben, Jézusban? De ezek a „megtértek” irigylésre méltóan megváltoztak. Akik közülük előkelő, gazdag családból származtak, azok is kedvessé, közvetlenné, segítőkésszé váltak. Elkezdtem imádkozni, bárcsak én is megtérhetnék.

A következő nyáron Tahiban egy konferencián, lelki beszélgetés közben szíven talált és egész lényemet átjárta egy Ige, amely Isten szavaként egyenesen nekem szólt: **„Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagyok!”** (Ézs 43,1) Azóta Jézus Krisztus halála és feltámadása, az örök, boldog üdvösség ígérete nagyon személyessé és továbbadandóvá vált számomra.

Hálával tekintek vissza az Úr oltalmára, vezetésére, ajándékaira, vigasztalására, amit hosszú életem során megtapasztalhattam. Az ő ajándéka lett jószágos, okos, hívő férjem és három, szintén hitre jutó fiunk, aranyos feleségeikkel együtt, az imádkozó tizenhét unoka házastársaikkal, és a már megszületett huszonhét „hitvalló” dédunoka. Öregségem gyengeségei között hálás vagyok a dédunokáimnak is, akik gyermeki hitükkel erősítik a nem látható, de élő, valóságos Jézus Krisztus szeretetében kapaszkodó hitemet.

Idői húsvéti ajándékaimat az alábbiakban osztom meg a kedves Olvasókkal.

A most éppen nehéz helyzetben levő unokámat kértem meg, hogy a pontosság kedvéért ő írja le három- és hatéves fiai párbeszédét. „Húsvét előtt kisfiaimnak arról meséltem, Jézus hogyan vigyázott rájuk egyenként, amikor még a pocakomban voltak, és hogyan gondoskodik rólunk azóta is minden nehézségben. Középső gyermekem rövid gondolkodás után így szólt: »Mami, tudod mit fogok csinálni, ha jön Jézus? Megölelem!« Erre a bátyja kedvesen megnyugtatta: »Hiszen mindig velünk van, bármikor meg tudod ölelni! Most is itt van a szobában, csak csinálj úgy, mintha ölelnél valakit, és akkor éppen őt tudod megölelni!« A kicsi, hároméves csillogó szemekkel jelentette be: »Mami! Kétszer is megöleltem Jézust!«

Egy másik testvérpár nyolc- és hatéves, Svédországban élnek. Új fehér trikójukra maguk írhattak, rajzolhattak. Látható, hogy az öcsike igyekezett bátyja példáját követni. A Golgota keresztsíri alatti svéd szöveg magyarul: **„Jézus szeret engem”**. Bátor hitvallásuk példánk lehet.

Óhatatlanul eszembe jut Isten ígérete Ézsaiás könyvéből a 44. rész 3. és 5. verse szerint: „Lelkemet árasztom utódaidra, áldásomat sarjadékaidra... Egyik ezt mondja majd: Én az úré vagyok! A másik Jákób nevére hivatkozik. A harmadik a kezébe írja: Az Úré vagyok...”

Leborulva adunk hálát neked, Atya, Fiú, Szentlélek! Ámen.

DR. GYÓRI JÓZSEFNÉ
DR. DRENYOVSKY IRÉN

ház pincéjében hangosan énekeltünk és imádkoztunk. A front közeledtével édesapám értünk jött, hogy hazavigyen Kispestre, de visszafelé már nem kaptunk vonatot. Hamarosan az ismételt gazdát cserélő frontvonalba kerültünk.

Fél éven át tartó dunántúli meneküléseink alatt előfordult, hogy decemberben a csillagos ég alatt egy kukoricásban aludtunk. Édesapám oltalmában, édesanyám szeretetében és a magunkkal cipelt dunna melegében, a kitördelt és összeszedett kukoricaszárakon, félelem nélkül, biztonságban. **A gyermeki hit segített, hogy ezekből a borzalmas időkből nem maradt arról emlékem, hogy éheztem vagy nagyon féltem volna.** Arra viszont élénken emlékszem, amikor édesanyánk cukorrépából finomat sütött.

Mit jelent számomra a keresztyénség?

Huszonegy év alatt nyolcvannégy *Híd* magazinban mások mellett számos író, költő, zenész, képzőművész, orvos, színművész, tudós, lelkes, újságíró tollából, illetve közreműködésével közöltünk cikkeket, tanulmányokat, interjúkat.

A sok névből hadd soroljunk fel néhányat, hogy ne felejtjük el őket és legyünk hálásak hozzájárulásukért: Szokolay Sándor, Cseri Kálmán, Ulrich Parzany, Kubik Anna, prof. dr. Falus András, Alexander Faludy, Simon András, Somody Imre, dr. Pálhegyi Ferenc, Huszárik Kata, dr. Csókay András, Budai Ilona, Balczó András, dr. Solt Pál, Berecz András, prof. dr. Kellermayer Miklós, Nick Vujicic, dr. Szigeti Jenő, Czákó Gábor, Kamp Salamon, Rátóti Zoltán, Lackfi János, Jókai Anna, Tolcsvay Béla, Cseke Péter, Bőjte Csaba, Gryllus Dániel, Eperjes Károly, Sándor György, Gulyás Dénes, Bánffy György, dr. Bózsöny Ferenc, Jankovics Marcell, Kudlik Júlia, Szvorák Katalin, Wittner Mária, Faragó Laura, Blaskó Péter, Nemeskürty István.

Szerzőink egy részét felkértük, hogy válaszoljanak a körkérdésünkre is:

Krisztus nem a keresztyénségért mint társadalmi, kulturális, vallási, politikai stb. jelenség érvényre juttatásáért jött a földre, hanem a bajban lévő, halálban élő, elveszett és megvesztett egyes ember megmentéséért. Tökéletes isteni kijelentésként jelent meg megjeleníteni az utat, az igazságot és az életet. Kétségtelesen felfedezhető szépség a társadalmi

és egyéb keresztyénségben, ugyanakkor elborzadva látom a dominánssá vált, iszonytatóvá torzult megjelenési formáit, ám mindenkoron csodálattal tudok gyönyörködni a szelidségével, alázatosságával, áldozatával győzedelmes „világosság” Krisztusban.

Bakay Péter cigánymissziós referens

Hitvallásként: kereszt-tény-séget. Azt, hogy tapasztalásként és bizonyossággként élem meg, hogy Urunk keresztje és feltámadása olyan valóság, aminek nemcsak a kétezredik évfordulóját éljük meg (Deo volente) hamarosan, hanem ami elhívással is válik az életünkben. *Életként:* Krisztus követését. Hűséges szolgálatban, jóban, rosszban, kitartással.

Öröm látni azt, hogy a Budapesti Evangélikus Egyetemi Gyülekezetben folyamatosan nő azoknak a száma, akik ezt ugyanígy élik meg. *Jövőként:* Jézus szavait. „Nem vagy messze Isten országától.” (Mk 12,34) Mindannyiunk számára így legyen. Ámen.

Csermely Péter egyetemi lelkész, akadémikus

A keresztyén hit tapasztalatom szerint az Apostoli hitvallás szerinti hit megvallásán túl az élő Istenbe vetett teljes bizalom. Ő a Teremtőm. Jézus Krisztus halála, kiontott vére drága ár volt értem, hogy feltámadásához hasonlóan, ígéretében tökéletesen megbízom. Ő helyet készített nekem is a mennyben. Szentleke segítségével tanúskodhatok róla, amíg itt a földön élek. Mindenkimet, mindenemet őrá bízhatom.

Dr. Győriné dr. Drenyovszky Irén, ny. gyermekorvos, a kelenföldi gyülekezet tagja

Gyerekkori félelmeim biztonságkeresése után, kamaszkori vívódásaim, hiányaim megélése közben ért el Jézus megszólító szava. A keresztyénség üzenete ekkor vált érthető, megfogható, engem személyesen érintő valósággá. A hitem középpontjában Jézus Krisztus áldozata és feltámadása, és az ő követésének a meg-megújuló vágya áll. Ebben erősödhetek és erősíthetem a testvéreimet a keresztyén közösségekben.

Erdész Kárpát Judit missziós munkatárs, a kispesti gyülekezet tagja

A keresztyénség eszköz az utazáshoz, a célbaéréshez. Vasúti kocsi, melybe Krisztus hív, ahol helyet foglalt nekem. Olyan vagon, melyre a mozdony, Krisztus rácsatlakozott, és maga után húzza. A vasúti kocsi magától csak áll, akkor mozdul, ha Krisztus húzza, vonzza. Csak egy sín pár van, amely célba visz. A közlekedési műzeumban vannak hűs-harminc méteres sínek, melyeken vagonok állnak, de nem mozdulnak. Ezek a vallások. Számomra ezért nem vallás a keresztyénség, hanem Isten által ajándékozott lehetőség a kötődésre Krisztushoz.

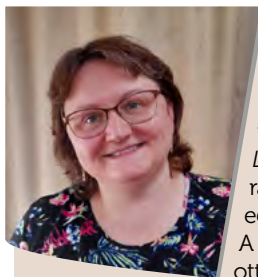
Dr. Garádi Péter ny. biológus, missziós munkatárs

A keresztyénség elkoptatott fogalma most két dolgot juttat eszembe: a keresztyén hívek tarka közösségét, másrészt a sajátos keresztyén mondanivalót, ami sokféleképpen – leginkább egyházi rendszerek által – hat erre a tág közösségre és a világra is. Ezek így minősítés nélküli általánosságok. Számomra konkrétan a személyes keresztyén élet a kiindulás. Ebben kaptam részt, felelősséget. Ezt próbálom hozzáadni az egészhez.

Mi ez? Isten új életet adott. Hogyan? Jézus Krisztus kereszthalála és feltámadása által, amit magamra nézve hittel elfogadtam. Igyekszem Krisztusnak alávetetten követni őt. Annál fajsúlyosabb a keresztyénség, minél több Krisztus-követő alkotja. Kedves Olvasó, életeddel Krisztust követed?

Göllner Pál ny. mérnök, a zuglói gyülekezet tagja

Családi örökség – Templomba járás generációk óta. Hitvalló tót kegyesség. Vallásosság. Élő hit. A mama.

Lelki otthon – Istentisztelet, bibliaóra, hittan, konfirmáció. Emlékezetes egyházi alkalmak. Testvéri közösség. A gyülekezet volt mindig is a második otthonom.

Személyes kapcsolat – Megtérés tizenöt évesen. Ézsaiás 53,5. A harmincnyolcadik születésnapon kapott új szív. A Lélek vezetése. Fordulópontok. Napi erőforrás. Ige és az ima.

Szolgáló élet – Lelkész vagyok. Az Úr szolgája. Megtiszteltetés, hogy ő elhívott és használ. Róm 11,29. Soli Deo Gloria!

Hulej Enikő lelkész, Kisvárd

Erőforrást és gyengeséget
Magasságot és mélységet
Lendületet és megtorpanást
Csöndes örömet és elvágyódást
Tiszta lelkiismeretet és bűntudatot
Boldogságot és bűbánatot
Közösséget és magányt
Életet és ömbernek halált

Íránytűt és vezetést
Gyógyulást és felüdülést
Morális mércét és békességet
Értelmes célt és reménységet
Imádást és gyönyörködést
Keresést és megelégedést
Szabadságot és teret
TÖKÉLETES SZERETETET

Dr. Havasi Katalin orvos, Kalifornia

Természetesen Krisztust. És mit jelent számomra Krisztus? Azt, hogy nincs helye a bosszúnak, nincs helye a személyválogatásnak, nincs helye az elitizmusnak. Van helyette elfogadás, megbocsátás, szeretet. Csupa közhely, tudom, mégsem a legkönnyebb út. Nem olyan könnyű nem aggódni, magamat nem bebiztosítani, nem

biztosra menni. Krisztus azonban vezet, rábízom magamat és életemet.

Ittész Szilvia tanár, a kelenföldi gyülekezet tagja

Mit jelent nekem a kereszténység? Inkább azt tudom, mit jelent nekem Isten. Mit jelent nekem Jézus? Örök Társat, akivel mindent megbeszélhetek. Aki mindig velem van, aki akkor is szeret, ha nem vagyok rá méltó. És kapaszkodót, ha néha (vagy gyakran) bátorságra, erőre, nagyobb hitre van szükségem. Aki majd befogad és magához ölel.

Jásdi Beáta újságíró, a kelenföldi gyülekezet tagja

Örök nyugalanság

„Nincs könnyebb és nincs nehezebb, mint keresztények lenni” – mondta Pilinszky János, én pedig hálás vagyok neki ezért a mondatáért is. Katolikusként egyetértek továbbá azzal is, amit a költő François Mauriac-tól idézett, hogy tudniillik: „katolikusnak lenni kikerülhetetlen

ajándék (...), és ugyanakkor lerázhatatlan teher. Örök nyugalanság, amit elfojthat, vagy esztelen tévelygésre kényszeríthet az ösztönök sűrűje, de soha végleg ki nem olthat”. Örök nyugalanság... Igen. Ennyi. És ebben, a szenvedésben, a fájdalomban áll a kereszténység titka is.

Georges Bernanos gondolatával folytatom: „A Sátán sokat tud, sokat tehet – többet, mint akiket oly kegyetlenül üldöz. Egyet nem tud: szentül, lelket tisztítóan szenvedni. Kirabolhat, pőrre vetkőztethet, káromlásra csábíthat bennünket, de számunkra megmarad kiválasztottságunk krisztusi jele: a fájdalom”. Nincs tehát semmi dicsőség abban, ha valaki keresztény. A dicsőség Istené. Bernanos közel száz évvel ezelőtt megfogalmazott kritikája ma (is) érvényes: „Keresztény vagyok, tisztelgetek engem! – kiáltoznak a papi fejedelmek, írástudók és farizeusok. Inkább így kellene szólniuk alázatosan: Keresztény vagyok, imádkozzatok értem!” Mert, teszi hozzá Bernanos: „Krisztus szeretete nélkül egy keresztény sem keresztény: de becület nélkül csak dísznő!”

Látható, hogy a világ nyakig benne van abban, hogy saját erőből létrehozza az igazságos birodalmat – az Igazság nélkül, egy névleges kereszténységet – Krisztus nélkül. Nem csoda, hogy korunk Krisztus-követői az első évek, évszázadok keresztényeihez hasonlóan befele megélt kereszténységre készülnek. És vértanúságra. Bár a nyugalanság örök, örök a remény is, hogy Isten nem hagyja magára azt, aki hozzá kiált. Az elnémitottról, az elbutítottól, az elvakítottól, egyszerűen, korunk özvegyeiről, szegényeiről és kicsinyeiről pedig személyesen gondoskodik – előttünk fel nem fedett módon.

Mostanság értettem meg öregjeim intelmeit, amelyeket oly gyakran megfogalmaztak húszas éveimben. Az mondták: te kint vagy a világban, ott annyi mindent látsz, hallasz. De ne hagyd el a hitedet, amibe születél. Ne térj be ide is, oda is, ne szaladgálj egyik vallásból a másikba. Maradj meg a sajátodban, „s ott hidd Krisztust, mert Krisztus ott megtalál téged”.

Úgy képezem, a keresztényi lét lassan elhullajtja meg számálhatatlanul sok virágát, és elveszíti megannyi színét s fonákját, és leredukálódik Krisztus személyére. Krisztusra. Akkor majd arról ismerszik meg a keresztény, hogy képes lesz-e megkülönböztetni Krisztust az Antikrisztustól. Az (lesz) a keresztény, aki Krisztust választja és követi. Minden egyes nap, és majdan legvégül.

lancu Laura József Attila-díjas magyar író, költő, néprajzkutató

„Az Isten szeretet, és aki a szeretetben marad, az az Istenben marad, és az Isten is őbenne.” (1Jn, 4,16b) Számomra a keresztyénség olyan életmódot jelent, amelynek alapja Istenhez való hűség és alázat, emberi kapcsolataimban pedig megpróbálni Jézust követni – aki út az Atyához –, és a szeretet nyelvén szolgálni.

*Dr. Koch Béla háziorvos,
a győrfújfalui gyülekezet tagja*

A keresztyénség fogalmát egy koordináta-rendszerben képzelem el. A vízszintes síkon azt találjuk, amit a *Keresztyénség krónikája* című vaskos könyvben olvashatunk róla. Ez Isten népének földi vándorlásáról szól, és az egyháztörténelemben realizálódik. Tele emberi gyengeséggel, tragédiákkal. A függőleges síkban viszont az üdvözítettek földi seregét látom. Akik égre emelt tekintettel – minden külső körülmény ellenére – tudják Krisztust követni. Istenem pedig a kettő metszéspontjában tart meg engemet.

Menyes Gyula lelkész, Homokbödöge

Azt, hogy mit jelent számomra a keresztyén hit és mindenekelőtt az élő Jézus Krisztus személye, két képpel szemléltetem. A hajók vízvonala alatti, nem látható alkatrésze a tökesúly, amely az erős hullámvész miatt kilengés ellenére sem engedi a hajót felborulni. Életem és hitem próbái és nehézsége között megőrzött a felborulástól. A másik kép: Jézus számomra olyan, mint a kör vagy a gömb számára a középpont. A kör vagy a gömb minden pontja csak a középpont-hoz viszonyítva nyeri el értelmét.

Kovács László lelkész, Baja

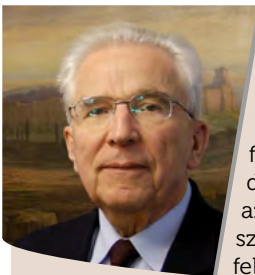
Beleszülettem... Nagypám hívő tót ember volt. Szüleim mindketten Isten gyermekei voltak. Tehát engem a Teremtő Isten már akkor ismert, amikor még meg sem fogantam. Amikor még semmit, de semmit sem tudtam róla. Beleszülettem a keresztyénségbe, vagyis Isten tenyerén voltam egész létezésemben. Az, hogy ezt egy fontos pillanatban felismerhettem, az is az ő érdeme. A keresztyénségben ismerhettem meg Krisztust mint az én Uramat és Megváltómat. És ezt is Isten intézte így. Lelkesszé szentelésem óta az 1Kor 3,11 mindent meghatározó ígém, mert Jézus Krisztus az alapja a világnak, életnek. Ővé a dicsőség!

*Lupták György ny. lelkész,
az Evangélikus Missziói Központ
igazgatótanácsának elnöke*

Azt jelenti számomra a keresztyénség, ahogyan megélem a Krisztus követését és a vele való kapcsolatot, amely így a hétköznapi életem részévé válik, formálva engem és a környezetemet.

*Nagy Gábor gépészmérnök,
az erdőkertesi gyülekezet tagja*

Keresztyénségem azt jelenti, hogy Ádám fia vagyok én is. Testvére Péternek és Júdásnak. A tékozló fiúnak, meg a bátyjának. Nem gondoltam, kívántam és tettem ugyanazt, amit ők, de mindennél jobban szeretni Isten én sem tudom, sem felebarátomat, mint magamat. Ez összeköt mindenkit a földön. A keresztségben az Atya mégis gyermekévé fogadott. Jézus tanítványának hívott, a hit harcába állított. Szenvedéssel próbál. Megbocsát, megújít, megáld. Engem sem szégyell testvérenek nevezni. Egyházába állított, hogy együtt dicsérjük és szolgáljuk őt, s vigyük el híret minden emberhez.

*Reuss András
emeritus teológiai professzor*

Az élet nevezetű drámában a keresztyénség a legfontosabb szent életterem. Jézus Krisztus teremtette a születése, halála és feltámasztása, és az Atyával együtt a Lélek kiárasztása által. Az általam élt élet a bűneim miatt tragikus dráma. Ezért a keresztyénség Jézus Krisztus golgotai áldozata miatt a legfontosabb szent életterem. Lelki forrásom az imádság

és az úrvacsora. Az igehirdetés is, amikor találhatok igehirdetőt, aki valóban az ígét hirdeti. Az életem legnagyobb élménye a bűnbocsánat. Hetvenhét éves lettem, temetési ígém: „Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelmek, sem jelenvalók, sem eljövendők, sem hatalmak, sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény nem választhat el minket Isten szeretetétől, amely megjelent Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.” (Róm 8,38–39)

Ribár János ny. lelkész

Egyszerre nehéz és könnyű kérdés. Nem lehet elkapkodott, frappáns választ adni, mélyen el kell rajta gondolkodnom. A tény maga persze egyszerű: evangélikus keresztyén családban születtem és nevelkedtem, hiszem, hogy Jézus Krisztus a világ Megváltója és Ura az életemnek, Isten a mennyei Atyám. Ez a hit tőlem elvehetetlen, hozzám tartozik, a létemet határozza meg. Mászt jelent ma,

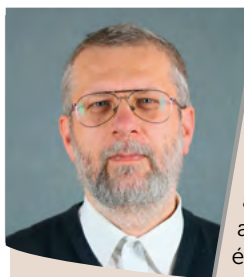
mint tíz vagy húsz éve, életem egyes, örömteli vagy drámai fordulataiban, mászt a sok tapasztalat, siker, kudarc, elbukás és újrakezdés után. Ahogy a Biblia egyes szakaszai is másként szólítanak meg, úgy Istennel való kapcsolatomban is formálódik, mélyül az évtizedek során át. Állandóság és megtartó erő a hitem, hogy Jézus engem személyesen megváltott, éltet; a reménység, hogy van jövő, van örök élet, van találkozás elhunyt szereteteimmel. Boldog biztonságérzet, hogy Isten a tenyerében tart. Néha csak egy sóhaj, máskor egy esszé méretű írás is kevés, hogy kifejezzem, mit érzek. Segítségül hívom Adyt: „És hogyha néha-néha győzők, Ő járt, az Isten járt előttem, Kivonta kardját, megelőzött.”

Stifner-Kőháti Dorottya újságíró, rádiós szerkesztő

Számomra a keresztyénség mindenekelőtt azt a jó hírt jelenti, hogy Jézus Krisztus miatt van szabadulás a bűn és a halál fogságából. Jézus Krisztus halála kifizette a bűneim adósságát, feltámadása áttörte a halál falát, a vele való közösség megbékéltetett Istennel. A keresztyénség számomra főképp ez a megbékélés, szabadság és örök reménység.

Szabados Ádám teológus, divinity.szabadosadam.hu

A régiek feltételezett éterével ragadhatnám meg, amely egyfajta abszolút teret feszít ki – Krisztus kereszten elvégzett megváltásának isteni terét. Leheletfinom, mindent átjár – akár a légüres teret vagy épp az igen tömör anyagot; mint közeg észrevehetetlen. Nem olyasmi, amit magamtól elkülöníthetek, hanem ami betölt, akár tetszik, akár nem, akár tudatosul bennem, akár nem. Minden létfunkciómat és minden gondolatomat áthatja, még akkor is, amikor nem gondolok rá. Lehetetlen is létezni nélküle...

Dr. Szakács Tamás lelkész, fizikus

Számomra a keresztyénség az, amittől minden értelmet nyert.

Dr. Szalai András teológus, apológéta

Isten léte az élet forrása, értelme és célja. A keresztyén tanítás, a tízparancsolat a biztonságot jelenti, ami keretet, védelmet nyújt. Hívóként sem kerülhetjük el a minden embert elérő szenvedést, gyászt, csalódást, vagy saját bűneink, mulasztásaink következményeit, de tudhatjuk, hogy az utolsó szó a Teremtőé, az ő ígéreteiben bízhatunk. Ez a perspektíva ad erőt az újrakezdéshez, a megbocsátáshoz, a bocsánatkéréshez és a megoldhatatlannak tűnő nehézségekkel való szembenézéshez.

Szeverényi Jánosné missziós munkatárs

„Ha pedig Krisztus nem támadt fel, semmit sem ér a ti hitetek, még bűneitekben vagytok... Ámde Krisztus feltámadt a halottak közül...” (1Kor 15,17–19) Olyan megerősítő nekem, hogy keresztyén hitem egy olyan eseményre épül, mint amilyen a názáreti Jézus halála és feltámadása! Ezzel a történnel kapcsolatban nem számitanak egyéni vélemények. Két lehetőség van: ha a feltámadás nem történt meg, akkor semmi értelme keresztyénnek lenni. Ha viszont megtörtént és igaz, az mindent megváltoztat.

Dr. Ujlaki-Győri Anna mentálhigiénés szakember

Meg vagyok keresztelve, életem a Krisztusé, vagyis gazdagon megajándékozott ember vagyok. Mégis sokszor megkísért a gondolat: „ez megérdemlem”, „erre rászolgáltam”, „nekem ez igenis jár...” Ilyenkor Krisztus keresztje emlékeztet arra, hogy valójában semmi nem jár, hanem minden ajándék. Az életem, a családom, a hivatásom, még egy éjszaka után az új reggel is mind-mind Isten jóságát hirdeti. Akárcsak a folytatás „odaát”, hiszen Isten szeretetének hömpölygő folyamát a halál sem gátolhatja meg. Van a sebeimre balzsam, van a bűneimre kegyelem. Van bocsánat és örök élet! E nélkül a reménység nélkül nem is tudnék élni.

Weltler Gábor lelkész, Malomsok

Mit jelent a halnak a víz, a madárnak a levegő? Természetes, éltető közeg, amely soha nem kérdőjeleződik meg, amely nélkül elképzelhetetlen a léte. Közösségi tér szüleimmel, gyerekeimmel, rokonaimmal, barátaimmal, de előrement őseimmel is. Keresztény = Krisztus-követő, ettől válik egzisztenciális kérdéssé. Nem csupán jó érzés, hangulat, hanem élet-halál kérdése. Jézus haláláé és ezért az én életemé. Termékeny erő, amely az embert hatalmas alkotásokra sarkallta. Gondoljunk a leoni katedrálisra, a *Karamazov* testvérekre, a *Máté-passióra* vagy M. S. mester képeire. Végül a kereszténység számomra értelmezhetetlen evangéli-kusságom nélkül, amelynek óriási kincse a Luther által megtalált út.

*Ifj. Jászkaliczky Pál
informatikai vezető,
a rákoskeresztúri gyülekezet tagja*

Öt mai gondolat a Hegyi beszédből

A Hegyi beszéd (Mt 5,1–7,29) Jézus leghosszabb összefüggő beszéde Máté evangélista szerint. Ugyan a beszéd egyes elemei megtalálhatók a Lukács evangéliumában elszórtan is, azonban Máté változata egy blokkban, összeszedetten foglalja össze Jézus etikai tanításainak jelentős részét. És bár Máté kimutathatóan szűken vett olvasótáborára, a jeruzsálemi zsidókereszttyén gyülekezetre szabja beszámolóját, a Hegyi beszéd mégis egy univerzális, minden időben érvényes gyűjtemény lett, tele elgondolkodtató és a hétköznapi életben is instant használható tanácsokkal.

Lássunk ezek közül néhányat! Mit tanulhatnak az úrkorszak gyermekei ebből a kétezer évvel, azaz körülbelül negyven generációval korábban elhangzott és lejegyzetelt szövegből?

Nem attól vagy értékes, hogy mit ér-tél el az életben

Bár egyes modern egzegéták úgy értik Jézus szavait, hogy Jézus társadalmi igazságosságra vagy akár gazdasági egyenlőségre hív fel az úgynevezett boldogmondásokkal (Mt 5,3–11; például: „Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa”) – Jézus szavai valójában ennél sokkal mélyebb mondanivalót hordoznak.

Jézus nem azt indítványozza, hogy osszák szét a gazdagok vagyonát a szegények és a földesurak földjeit a nincstelenek között, hanem boldognak nevezi mindazokat, akik a társadalom kevésbé szerencsés szegmenseibe kerültek: éhezőket, szenvedőket, elesetteket – és mindazokat, akiknek tiszta a szívük, irgalmasok és békességet teremtenek.

Mivel egyszerre szólítja meg a szerencsétlen sorsúakat és a tiszta szívűeket, így látszólag két eltérő csoporthoz beszél (Máté – Lukáccsal szemben – pontosítja is, hogy *lelki* és nem anyagi szegényekről van szó); valójában azonban egy és ugyanaz az üzenete mindannyiunk számára. Az ember valódi értéke a szándékai, gondolatai tisztaságán, és nem az anyagi sikerességén vagy társadalmi helyzetén múlik. És bár vannak ennek a gondolatnak modern kori ellenlábásai is (például az amerikai biztosítótársaságok tizenötmillió forintba értékelték egy „emberi év” értékét a *Time* egy 2008-as cikke szerint), az a gondolat, hogy az ember valódi értéke a belső értékeiben rejlik, ma már általános bölcsességgnek mondható.

A szegény, elesett embernek is van értéke és méltósága, és Isten a belső értékeink szerint ítél meg bennünket.

Az erős emberek békét teremtenek

Jézus legtöbbet idézett – és egyszerűs mind legtöbbet vitatott – mondása talán az, hogy „ne szálljatok szembe a gonosz emberrel, hanem aki arcul üt téged jobb felől, tartsd oda annak arcod másik felét is” (Mt 5,39b).

A mondas nehézsége, hogy bár az erőszakmentesség és ellent nem állás elméletileg jól hangzik, a gyakorlatban azonban mind egyéni szinten, mind társadalmi méretekben kivitelezhetetlennek tűnik. Az egyes ember számára a folyamatos behódolás, az erőszakos embereknek való feltétel nélküli engedelmeség elnyomáshoz és háttérbe szoruláshoz vezet, ami kevés embert tesz boldoggá. Például egy családfenntartót akár teljes egészében el is lehetetleníthet.

Másfelől pedig a társadalom stabilitása és békéje is csak úgy biztosítható, ha valaki akár fegyverekkel is fenntartja a rendet – még ha elszórtan elő is fordulnak politikai célzatú békés demonstrációk (például *Mahatma Gandhi* 1930-as sómenete), amelyek egy adott társadalmi helyzetben eredményhez vezetnek. Az erőszaknak való folyamatos behódolás azonban nem tartható fent hosszú távon. **Mégis alapvető hétköznapi élményünk, hogy a szelidség, nyugalom csodákra képes ki-élezt helyzetekben.**

A társkeresők körében elvégzett kutatások azt mutatják, hogy egy férfi nyugodt, higgadt viselkedése rendkívül vonzó a szebbik nem körében (például *Janz-Pepping* 2015). És bár Jézus szokása szerint figyelemfelkeltően fejezi ki magát, a mondanivalója mégiscsak ez: az agresszióra ne legyen agresszió a

válasz, az erőszak csak erőszakot szül, illetve „boldogok a szelídek, mert ők öröklék a földet” (Mt 5,5). Egy olyan készség ez, amelyet nap mint nap fejleszthetünk, sőt: fejleszteni is kell!

Ne stresszeld túl a holnapot

A közkeletű mondás szerint „ma van az a holnap, amitől tegnap annyira féltél” (*Dale Carnegie – Popper Péter*). Az ember hajlamos sötétben látni a jövőt, mint amilyen valójában – pedig a felesleges aggodalmaskodás csak ritkán segít a holnap problémáin. Ráadásul a tömegmédia, különösen az adatbányászat alapuló manipulatív online platformok még meg is lovagolják az emberi lélek érzékenységét, tovább gerjesztve a jövőtől való félelmet – ami sok esetben akár súlyos lelki problémákhoz is vezethet.

A pszichológiai szakirodalomban például külön neve van az „öko-idegességnek” (*eco-anxiety*), amely egy eljövendő globális klímakatasztrófától való fenyegetettség nyomán alakul ki, és amely kimutathatóan negatív mentális tünetekhez: depresszióhoz, idegességhez, poszttraumatikus stresszhez, sőt, a gyerekvállalás elutasításához vezethetnek (*Boluda-Verdú et al. 2022*). És bár Európában közel nyolcvan éve béke honol, azért folyamatosan van mitől rettegni. Például egy atomháborútól, az AIDS-től, a globális válságtól, járványoktól, vagy éppen az ezek ellen sebtében kifejlesztett oltásoktól. De a holnaptól való rettegés kisebb léptékben is fenyeget bennünket: leépítések, szegénységtől, betegségtől...

Jézus tanácsa örök érvényű ezekre a helyzetekre: „Ne aggódjatok tehát a holnapért, mert a holnap majd aggódik magáért: elég minden napnak a maga baja” (Mt 6,34).

Bánj úgy másokkal, ahogyan szeretnéd, hogy veled bánjanak

Az „arany szabály” így hangzik: „Amit csak szeretnétek, hogy az emberek tegyenek veletek, mindenben ugyanúgy tegyetek ti is velük!” (Mt 7,12a). Ez az empátián alapuló emberi kapcsolatok egyik legszebb kifejezése, és egyszerűen a közösségi viselkedés mind a mai napig legjobban működő tanácsa.

A mondást Jézus is korábbi, hasonló hagyományokból veszi át és módosítja. A Kr. e. 551-től 479-ig élt kínai filozófus, *Konfuciusz* már azt javasolta, hogy „tégy úgy másokkal, ahogyan ők tesznek veled” [ez egy kicsit más mondanivalójú, mint Jézus mondanisa]; illetve a Kr. e. 70-től Kr. u. 8-ig élt zsidó bölcs, *Hillél* szerint „amit nem akarsz, hogy

veled cselekedjenek, ne tedd felebaráttoddal sem” [ami viszont már nagyon hasonló a Hegyi beszéd mondásához, csak éppen negatív formában].

Bár egyes hétköznapi példák esetleg azt sugallhatják, hogy egymással jónak lenni nem minden esetben kifizetődő – sőt, esetleg a másokkal nem törődő, agresszív, becstelen emberek jutnak „pozícióba” –, játékelméleti kutatások sora bizonyítja, hogy hosszú távon az egymást segítő, egymáshoz megértéssel forduló stratégiák a működőképesek. Aligha lehet ennél modernebb életvezetési tanácsot adni!

Ne felejs el imádkozni!

Egy amerikai kutatás szerint a hatvanöt év felettiek 78%-a szokott legalább heti rendszerességgel imádkozni, míg a 18–29 éveseknek csak az 58%-a (*Pew, 2024*) – ami persze még mindig jelentősen több, mint a Magyarországon mért 25% (*European Social Survey, 2020*).

Abban is van valami, ahogyan a mondas tartja, hogy „zuhanó repülőn nincs ateista”, azaz hogy sokan életveszélyes helyzetekben kulcsolják a kezüket imára életükben először – azonban az ima nem (csak) a kétségbeesett ember kiáltása. **Az ima lehet kérés, háláadás vagy nehéz helyzetekre adott reflexió; de mindezen felül és elsősorban személyes kapcsolat megélése az élő Istennel.** Az Istennel való találkozás élménye (legyen az *Friedrich Schleiermacher* „feltétlen függés érzése”, vagy *Rudolf Otto* „mysterium tremendum”, azaz megrettentő misztériuma; vagy bármilyen más katartikus élmény) pedig olyan mélyen kapcsolódik az emberi természethez, hogy pszichológiai kutatások hosszú sora foglalkozik az ima pozitív hatásaival idegesség, depresszió és egyéb mentális problémák esetén.

Bár a szekularizációnak és a változó életmódnak köszönhetően sokan elfelejtene imádkozni, az Istennel való kapcsolat és a belső szobában való elcsendesedés élménye továbbra is természetes emberi igényünk. Ennek napi gyakorlását nem könnyű elkezdni, de a legkiválóbb kezdőpont, a Miatyánk imádása éppen a Hegyi beszédben található meg (Mt 6,9–13).

DR. MAROSSY
ATTILA

Miatyánk

Ugye ismered a Miatyánkot?
Naponta biztos el-elmormolod.
Szavakat mondasz szavak után,
S nézel magadba vakon és bután.

Miközben mondasz üres imáid,
Benned lüktetnek napi gondjaid.
Mennyi mindent meg kell ma oldanod,
Fejed fölé nőnek a holnapok.

Bár mondanád úgy ezt a szöveget,
Mintha olvasnál mindig új verset.
Megértenéd azt, hogy mi az a Mi,
Hogy egy az Atyánk, a Mennyei.

Hogy ez a te világod csupa szenny,
Csakis az ő neve lehet a Szent.
Hogy semmivé lesz az akaratom,
Hisz szíved üres, gyenge a karod.

És vétkeid mázsás súlya alatt
Megmosod-e másban az arcodat?
A fájdalom mindig elkísért, és
Napjaidat rágja a kísértés.

És a gonosz nemcsak a filmekben,
Ott lapul meg sunyin a lelkedben.
Magad ettől meg nem szabadítod,
Ha nem tudod, ki a szabadítód.

Ez az ország nem a te országod,
Hatalmad is csak bénán koldulod.
És csak nézed, hol van a dicsőség,
Az ámened is kongó üresség.

Ha bemerülnél már e szavakba,
Arcodba nézne a Krisztus arca.
Nem szédítene az örök kétség,
És megértenéd az Isten versét.

SZEVERÉNYI
BARNABÁS

Csupán a hit

A Melancthon által jegyzett Ágostai hitvallás 4. cikkében ez áll: „Tanítják továbbá, hogy az emberek nem tudnak megigazulni Isten színe előtt a saját erejükből, érdemeik vagy cselekedeteik alapján, hanem ingyen, Krisztusért, hit által igazulnak meg...” Luther Márton a heidelbergi disputa egyik tételében hasonlóan fogalmaz: „A törvény ezt mondja: »Tedd ezt!«, és soha nem teljesül. A kegyelem ígéje így szól: »Higgy ebben«, és már minden el is van végezve.”

Ez nagy bolondságnak tűnik sokak számára. Luther állítása azonban az értünk mindent elvégző evangélium tanításán alapszik. Ezért írja másutt: „Ha félelem vagy fájdalom gyötör, ne a Sínai-hegyre menekülj, hogy a törvény cselekedeteiben keress menedéket, hanem fordulj az evangéliumhoz. Mert csak az evangélium szól így: Bűneid meg vannak bocsátva, eredj el, és többé ne vétekezzél!” Az igaz hitnek tehát két alapvető ismérve van: Krisztusra tekint, és Krisztus munkálkodik benne. Ami ezen túl van, az legfeljebb csak vakhit, tévhit vagy hiedelem lehet.

A régiek ennek megfelelően így énekeltek: „De a hit Krisztusra tekint, / Ki örök érdeme szerint, / Közbenjáró lett értünk.” (EÉ 320/1.) A Zsidókhoz írt levél szerzője erről a Krisztusról vallja: „Tegnap, ma és mindörökké ugyanaz” (Zsid 13,8). Ezért aztán mindig időszzerű egy másik énekünk néhány sorával imádkoznunk: „Változik, pusztul minden körülem, / Te, ki nem változol, maradj velem!” (EÉ 121/2.)

Az apostoli bizonyágtétel és az idézett korálszövegek arról tanúskodnak, hogy a forma, a nyelvi, kulturális közeg folyton-folyvást alakul körülöttünk, de a tartalom, a lényeg, az üzenet örök. A kettő nyilván hatással van egymásra.

Az elkövetkezendő évek nagy kihívása éppen arról szól majd, hogy ne mi igazítsuk tanításunkat az új keretekhez, hanem a tanításunk, a hitünk, sőt egész keresztyén életünk formálja a minket körülvevő világot. Hogy ne a keresztyének legyenek világivá, hanem a világiak krisztusivá.

Egyházi berkekben gyakran szoktunk sopánkodni. Nem tagadom, sokszor van is miért. Istennek azonban nem kesergő, megalkuvó emberekre, hanem bátor harcosokra van szüksége, ahogyan jól ismert énekünk sorai hirdetik: „Ébredj, bizonyágtétvő lélek! / A várfalakra örök álljanak! / Kik bátran szólnak, s harcra készek, / Ha éj borul le, vagy ha kél a nap...” (EÉ 467/1.) Jézus Urunk nem sopánkodásra, hanem tanúságtételre hívta el és küldte ki övéit. A bűnbocsánat és az örök élet evangéliumának mi vagyunk a tanúi (vö. Lk 24,48). Péter apostol is arra biztat, hogy legyünk készek számot adni minden időben a bennünk élő reménységről (1Pt 3,15). Pál pedig fiatal tanítványát inti egészen hasonlóan módon: „Hirdesd az ígét, állj elő vele, akár alkalmas, akár alkalmatlan az idő, feddj, ints, biztass teljes türelemmel és tanítással” (2Tím 4,2).

És miről szól az ige, amelynek tanúi lehetünk? Milyen reménységről van itt szó? János apostol így vall erről: „Ez a bizonyágtétel pedig az, hogy Isten örök életet adott nekünk, és ez az élet az ő Fiában van” (1Jn 5,11). „Az igaz ember hite által él” – írja Habakuk (Hab 2,4), majd Pál is a próféta nyomán: „Az igaz ember pedig hitből fog élni” (Róm 1,17). Az Istenhez fohászzkodó *Berzsenyi* még így énekel: „Bizton tekintem mély sírom éjelét!” A Krisztusban hívő azonban már teljes bizonyossággal túllát a sír mélyén, hallva az ígét: **„Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbenem, ha meghal is, él; és aki él, és hisz**

énbenem, az nem hal meg soha” (Jn 11,25–26). Luther kedvenc zsoltárával szólva: „Nem halok meg, hanem élek, és hirdetem az Úr tetteit” (Zsolt 118,17).

Ahogyan biztos, hogy a nem hívő „ítélet alatt van” (Jn 3,18), megmarad bűne, és meghal bűneiben, annyira biztos a hívő örök élete. Sokan mondogatják cinikusan, hogy egy biztos van: a halál. Milyen különösen hangzik itt és most a hit szava! Csak egy biztos van: az élet. Az örök élet – Jézus Krisztusban, a mi Urunkban.

Saját eszemmel és erőmmel azonban nem tudnék Benne hinni, sem nála megmaradni, de a Szentlélek megvilágosít az evangélium által. Luther ezt így tanítja: „A Szentlélek nem szkeptikus. Szívünkbe nem sejtéseket és kétértelmű dolgokat ír, sziklaszilárd kijelentései bizonyosabban az életnél és minden tapasztalatnál”. A Lélek vezet el minket is az örök igazságra: Jézus a Krisztus! A benne való hit pedig megtart minden időben. Ezért énekelt így *Mária* magyar királyné: „Csupán a hit olyan kincs, mit e gonosz had el nem ragad, ez megmarad...”

Végül mi is – lélekben Luther mellé térdelve – naponként így imádkozhatunk szép korálunk szavaival: „Jer, kérjük Isten áldott Szentlelkét / Legfőképpen az igaz hitért! / Hogyha jön a végóra, mellénk álljon, / Hazatérésre készen találjon! / Szánj meg, Isten!” (EÉ 232/1.)

WELTLER
GÁBOR

Könyvajánló

Igéző jelek – Keresztény szimbólumok és magyarázataik Luther-idézetekkel

Szerkesztette: Boda Zsuzsa
Luther Kiadó, 2022

Szarvas, hajó, jászolbölcső – mi a közös bennük? Mindegyikük keresztény szimbólum is. A kötet harminchat egyházi jelképet és négy virágmintát vesz sorra magyarázataikkal együtt a főváros mátyásföldi evangélikus templomának mennyezetkazettáiról. A képek mindegyikét a reformátor Luther Márton egy-egy ma is aktuális gondolata egészíti ki.

Francis A. Schaeffer: Ismertetőjelük a szeretet – A keresztények küldetése

Harmat Kiadó, 2023

Sokat beszélünk a keresztény szeretetről, egységről, de látható-e életünkben, közösségeinkben? Átnyúl-e felekezetek, csoportok, irányzatok határain? Francis Schaeffer szembesít a fájó igazsággal: mennyire lejáratott Jézus Krisztust és keresztény hitünk valóságát – mert nem szeretjük egymást. Nyíltan szól felelősségünkről, a hamis és a valódi egységről, és gyakorlati példákat mutat be a látható szeretetről.

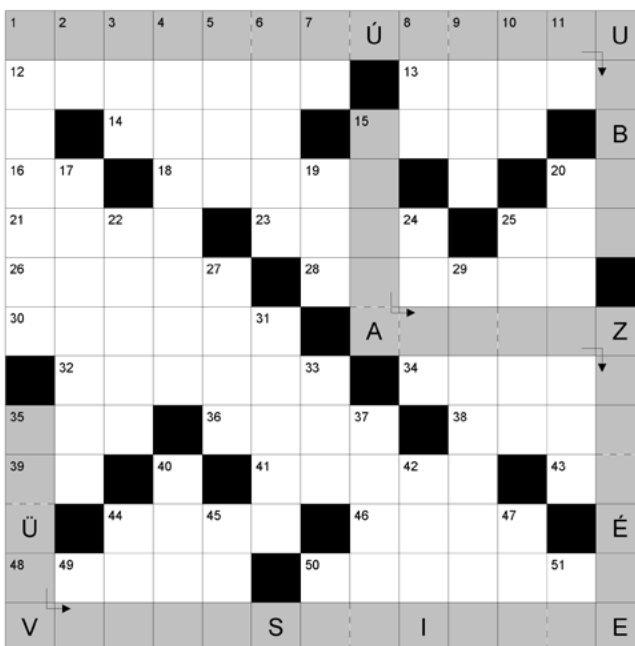
Rejtvény

1. Milyen nyelven beszélt Jézus?
2. Melyik eseménytől számítjuk az egyház születését, hol olvashatunk erről a Bibliában?
3. Melyik városban nevezték először keresztényeknek Krisztus követőit?
4. Kinek a halálával kezdődött a keresztényüldözés?
5. Hány hittérítő utat tett Pál apostol?
6. Melyik római császár vetett véget a keresztényüldözésnek?
7. Melyik évben szakadt ketté a kereszténység keleti és a nyugati ága?
8. Mikor született Luther Márton?
9. Mikor és hány tételben tette közzé Luther az uralkodó egyház torzulásai miatt írt vitaindító iratát?
10. Bibliai értelemben véve ki az Egyház feje?

Szeverényi Jánosné

Keresztrejtvény

Vízszintes: **1.** Az igevers első része. **12.** Egybeszabott munkaruha; kezeslábas. **13.** Buenos ...; Argentína fővárosa. **14.** Nobel-díjas német író (Thomas). **15.** ... Kunis; amerikai színész. **16.** A szélein drapp! **18.** Apró csali. **20.** Lombos növény. **21.** ... Christian Andersen; dán költő és meseíró. **23.** Akárcsak. **25.** Kiflit vajaz. **26.** Ritka női név. **28.** Tényekkel alátámaszt. **30.** Málló (vakolat). **32.** Kolóniában élő. **34.** Seat-modell. **35.** A görög ábécé hetedik betűje. **36.** Bern folyója. **38.** Áruba bocsát. **39.** Sajt fele! **41.** Nehézkese, esetlen, német eredetű szóval. **43.** Néma tanú! **44.** Idegen előtagként jelentése: óriás-. **46.** Lakatmárka. **48.** Déli határfolyónk. **50.** Május 22-én van.

Függőleges: **1.** Sugarasúszójú tengeri állat. **2.** Római 4-es. **3.** Irodai kapcsol. **4.** Fölénykedve jár-ke. **5.** ... Martel; kanadai író, a Pi élete című regény szerzője. **6.** Rendszertani egység; subgenus. **7.** A Zsil partjai! **8.** Olaszország közszolgálati rádió- és tévétársasága. **9.** Jack és ... a világ ellen; Vanessa Parise vigjátéka. **10.** Történelmi korszak. **11.** Kissé tüzes! **15.** Az igevers harmadik része. **17.** Festékeverő lap. **19.** USA-beli titkosszolgálat névbetűi. **20.** Kertet megműveltet. **22.** A világ egyik legnagyobb szépségápolási márkája. **24.** Vára az Öreg-tó partján áll. **25.** Valótlan vádat kiagyal. **27.** ... iacta est; a kocka el van vetve, latinul. **29.** Katonai szaktudomány. **31.** Ómama párja! **33.** Írország autójelke. **35.** Az igevers második része. **37.** Görög eredetű férfinév. **40.** Zenés-táncos műsor. **42.** Olasz színész (Ornella). **44.** Tortabevonat. **45.** ... Gadot; izraeli modell és színész. **47.** A hét vezér egyike. **49.** Határtalan öröm! **50.** Borzfarok! **51.** Az asztácium vegyjele.

Súgó: AARE, ALIZA, AROSA, EUTIM, HANS, JILL, MILA, PLUMP, TUTO, YANN

Készítette: Meleg Dávid

A helyes megfejtéseket a szerkesztőség címére várjuk: 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.

Imádkozzunk!

„Aki nem imádkozik Istenhez, s nem hívja segítségül szükségében, az bizony nem tartja őt Istennek, nem adja meg neki isteni dicsőségét.” (Luther Márton)

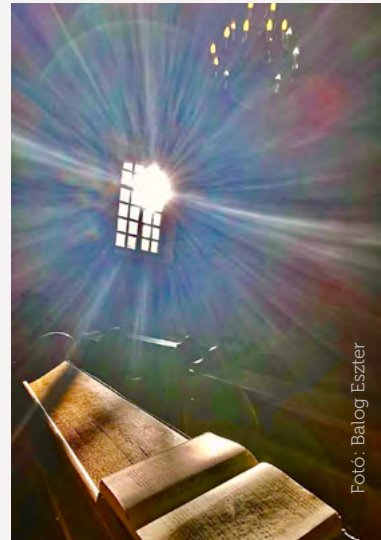
„Milyen nagy dolog a kegyesek imádsága! Egy nyomorult ember beszél a mennybéli Felséggel; nem ijed meg tőle, sőt tudja, hogy Isten barátságosan rámosolyog Jézus Krisztusért. A szívnek és a lelkiismeretnek nem kell visszariadnia, méltatlansága miatt kétségeskednie, sem elrettennie, hanem bizonyosra veheti, hiheti, hogy Isten már meg is hallgatta, amit Krisztusba vetett hittel kérünk. Valóban senki sem hiszi, milyen erős és hatékony a mi imádságunk, hacsak meg nem tapasztalta.” (Luther Márton)

Könyörögjünk:

- az üldözött keresztyénekért szerte a világban, akik napjainkban életüket adják hitükért;
- Európáért, hogy kontinensünk megtalálja az értékekhez, amelyek mentén felépült;
- Magyarorszáért, vezetőinkért, hogy hitelesen képviseljék a keresztyén alapokat!

Adjunk hálát:

- hogy az Egyház Jézus Krisztusé, megmaradása tőle függ, nem emberi erőfeszítésektől;
- a hiteles életű keresztyén testvérekért, igehirdetőikért, akiken keresztül Urunk szól hozzánk;
- az imádság lehetőségéért, a meghallgatás bizonyosságáért, Isten jelenlétéért életünkben!

Fotó: Balog Eszter

Szabadulás a függőségekből

Németh Mihály addiktológiai tanácsadó tapasztalatait saját múltjából meríti. Őt is érintette a szenvedélybetegség; ismeri a kísértéseket és a gyógyulás útját is. Évek óta segít serdülőknek, akik függőséggel küzdenek. Elvégezte a Baptista Teológiai Akadémiát szociális lelkigondozó szakirányon, szakdolgozata is a szenvedélybetegséghez kötődött. Őt éve a református Kallódó Ifjúságot Mentő Misszió Drogtérapiás Otthonának munkatársa.

Néhány mondatban szólj a régi életről!

A felmenőim között férfiágon szinte mindenki alkoholista volt. Nagypám öngyilkos lett. Apám ezt nem tudta feldolgozni, ő is az alkoholhoz fordult.

Az első trauma engem még az anyaméhben ért, amikor apám fizikailag bántalmazta a várandós anyámat. Azután ez végigkísérte az egész gyerekkoromat. Édesanyám társfüggő lett, a testvérem munkamániás, én pedig a drogokba menekültem. Tizenkét évesen cigarettáztam, egy év múlva ittam és már a drogokat próbálgattam. Nagyon mélyre mentem, próbáltam segítséget kérni orvosoktól, többször voltam kórházban, de nem volt megoldás.

Honnan jött aztán a megoldás?

2013-ban bementem Ráckeresztúrra a Drogtérapiás Otthonba, ahol tizenöt hónapot töltöttem. Azért mentem oda, hogy le tudjam tenni a drogokat, de sokkal többet kaptam: teljesen új életet. Tiszta lappal indulhattam tovább.

Hogyan jutottál el ebbe az intézetbe?

Tizenhét évesen bent voltam Győrben a pszichiátrián, majd harminckét évesen ugyanoda kerültem vissza, ugyanúgy drogfüggőséggel. Ott azt mondta a kezelőorvosom, hogy rajtam már csak Isten tud segíteni. Voltak istentiszteletek a kórház területén, és ott a lelkes a kezemből nyomott egy könyvet *Történeteink* címmel. Arról szólt, hogy Ráckeresztúron Isten segítségével hogyan szabadultak meg emberek a kábítószer rabságából. Én is erre vágytam.

Azt mondd, hogy sokkal többet kaptál annál, hogy a drogokról sikerült leállni.

Hitet kaptam. Édesanyám szülei is korán meghaltak. Ő református, de eltávolodott Istentől, édesapám is, és otthon csak szitkozóként hallottam Isten nevét.

Ráckeresztúron mindenki kap Bibliát, van bibliaóra, istentisztelet. Ott kezdtem megérteni az evangéliumot, hogy Jézus elhordozta a bűneimet. Egyrészt le kellett jönnöm a drogokról – ez volt a könnyebb rész. Utána következett a lelki munka, a szembenézés saját magam-

mal. Rám nehezedtek a bűnök, amiket évek alatt elkövettem. A Bibliámba ezt írták bele: „Ne a régi dolgokat emlegetesd, ne a múltakon tűnődj! Mert én újat cselekszem, most kezd kibontakozni, majd megtudjátok! Már készítem az utat a pusztában, a sivatagban folyókat fakasztok” (Ézs 43,18–19).

Nem akartam visszamenni a régi életembe, és lehetőséget kaptam támogatott lakhatásra a Válaszút Misszió keretein belül Budapesten. Ekkor elkezdtem önkéntesként dolgozni Zuglóban a Befogadó Ház Misszióban, ahol kallódó fiatalokkal foglalkoznak, akik arra az útra léphetnek, amelyen én is jártam. Nekik tartottunk klubfoglalkozásokat. A későbbi feleségem is önkéntes volt, ott találtunk egymásra 2015-ben.

A drog mellett fogyasztottál alkoholt és gyógyszereket is?

Először tizenhét évesen voltam kórházban, ahol adtak gyógyszereket, hogy elviselhetőbbek legyenek az elvonási tünetek. Innen tudtam, hogy ha nincs drog, akkor milyen gyógyszereket kell

bevenni. Ha egyikhez sem tudtam hozzájutni, akkor maradt az alkohol.

Van valamilyen szempontrendszer, hogy ki miért válik szenvedélybeteggé?

Biológiai, pszichológiai és szociális tényezőktől is függ a szenvedélybetegség kialakulása. Egyrészt létezik genetikai hajlam, de azt vallom, hogy erősebb a tanult minta. Cigivel a szájában hiába mondja az apa a gyerekeknek, hogy ne cigarettázzon.

Fontos az is, hogy milyen a korai kötődés az anyához, de az apához is. Neki sem elég csak akkor foglalkoznia a gyerekkel, amikor már focizni lehet vele. Az első tizenkét év a nevelésben nagyon fontos. Kamaszkorban már késő elkezdni az értékek átadását. Ott már nagyon erőteljesen érvényesülnek a kortárs csoport elvárásai.

Németországban legálissá akarják tenni a marihuánahasználatot. Ezt hogy ítéled meg?

Nem vagyok legalizáláspárti. Ebből sok probléma lesz. Lehet, hogy egy végstádiumban lévő daganatos beteg életminőségét tudja javítani a fű, orvos által kontrollált körülmények között. Lehet jól használni, de ez nem azt jelenti, hogy rászakadíthatjuk az emberekre.

Rengeteg mentális betegség alakulhat ki a fogyasztás hatására, a rejtett skizofréniát is előhozza. Sok fiatal – aki csak marihuánát fogyasztott életében – jön hozzánk tévképzetekkel, azzal, hogy hangokat hall.

Veszélyes, főleg a fiatalokra, mert elveszi a motivációjukat. Amikor elszívják a füves cigit, kiszínesedik a világ, jobb az ételek íze, de amikor nem jutnak hozzá, beszűrkül minden, a hosszú távú

célokra nem tudnak összpontosítani. Beszívva álmódoznak, de aztán nem valószínű, hogy a nagy terveket.

A lelkiismeretes szülők sokszor magukat hibáztatják, és a szakirodalom szerint is részben a szülők a felelősek. Tapasztalsz olyat, hogy viszonylag jó családi háttérből is lesznek drogosokká fiatalok?

Függőség esetén mindig maga a család a beteg. A gyerek csak jelzi, hogy probléma van. Indexnek hívják ezt a jelenséget. Villog az index, valami nincs rendben. Valószínűleg több figyelmet igényelne, de ha már elkezdte a szerhasználatot, akkor nagyon elcsúszott a dolog.

Ez a mai társadalom nagy problémája, hogy két intenzíven dolgozó szülő nem tud eleget foglalkozni a gyerekkel. Nem csak drogfüggőség lehet a következmény, sok gyereket a számítógép tart fogva. Ha nem tölthetnek hosszú órákat a gép előtt, akkor a függőség jeleit mutatják: indulatosak lesznek, nekimennek a szüleiknek, összetörik a lakást. Mindez azért történik, mert géphez engedik már kicsi kortól, mert addig legalább elfoglalja magát.

Az otthon, ahol dolgozol, kiket fogad be és hány éves kortól?

Régóta működik Ráckeresztúron felnőtt rehabilitáció, emellett 2015-től létrejött a tinédzserrehabilitáció tizenkettőtől tizennyolc éves fiatalok számára. Felnőttekkel is dolgozom, de a fő profilom a fiatalok. Mindenféle addikcióval érkeznek hozzánk. A számítógépfüggőség nagyon gyakori.

Mi történik az otthonban, és hogyan lehet oda bekerülni? Az érintettnek is akarnia kell?

Tinédzsereknél ez nehéz, inkább szülői hatásra jönnek, nincs erős saját motivációjuk. De sok esetben fenyegeti őket, hogy ha nem vállalják a kezelést, kiemelik őket a családból.

A beköltözés előtt elvárja az intézmény, hogy a bekerülő átessen kórházi kezelésen?

Erre csak akkor van szükség, ha nagyon komoly alkoholizmus áll fenn, de tudni kell, hogy intézetünk kórházként is üzemel. Van pszichológus, pszichiáter, orvosi felügyelet, nővér.

Az igaz, hogy nem mondhatjuk arra, aki alkoholista vagy drogos volt, hogy teljesen és véglegesen megszabadult, hanem egész életében ébernek kell lennie és karban kell tartania magát, mert bármikor visszaeshet?

Ha valakinél kialakult az alkoholbetegség, ami azt jelenti, hogy már sejtszinten kívánja az alkoholt, remeg a keze, nem tudja alkohol hiányában ellátni a feladatait, akkor azt kell mondanunk, hogy élete végéig tartson absztinenciát. De ha bejön terápiára egy tizenhárom éves srác, aki elszívott öt füves cigit, emellett szétszúzott az élete, nem járt iskolába, annak nehezen mondom azt, hogy egész hátralévő életében nem ihat meg egy sört.

De tudunk olyanról, hogy valaki már tíz éve nem iszik, aztán belekerül egy helyzetbe, egy esküvői vacsorán megiszik egy pohár bort, és ez beindítja nála újra az ivást.

Igen, ez sok embernél előfordul.

Ha bekerül hozzátok valaki, akkor ott mi történik vele?

Bekerülés után van egy hét orientációs idő. Ilyenkor a régebben bent lévők közül kap egy kísérőt. Bemutatják neki a házat, a programot. Ez az ismerkedő időszak a tinédzserrehabilitációnál. Utána még egy hét próbaidő van, majd a véglegesítés, amikor ő eldönti, hogy vállalja a terápiát, együttműködik a közösséggel és a közösség is kinyilvánítja, hogy befogadják az új tagot.

Ha ez megtörtént, akkor az első fázisba lép, ahol már kap felelősségterületeket. Nincs kiszolgálószemélyzet; ők takarítanak, ők mosnak, a felnőttek főznek, a fiatalok segítenek a konyhában. Egészen a kert rendben tartásáig mindent a gondozottak csinálnak. A második, harmadik fázisba lépéssel egyre nagyobb szabadságot és egyre nagyobb felelősséget kapnak. Rengeteg kompetenciát tanulnak meg; például önkifejezést, aktív részvételt a programban és majd a kinti életben.

Mennyire szívesen maradnak bent a fiatalok?

Szökés egyáltalán nem fordul elő, mert önkéntes a vállalás. A kapu nyitva van, el is lehet hagyni a terápiát. Tinédzserek esetén a hozzátartozót kell tájékoztatni ilyen esetben, és nekik kell elvinniük a fiatait. Ilyenkor kell a jó együttműködés a szülőkkel, főleg az első hetekben, hogy ne engedjék ilyen könnyen feladni ezt a lehetőséget. Pár hét után aztán stabilizálódnak.

Gyógyszert is kapnak?

Gyógyszert egyedül a duáldiagnózis esetén kapnak a kliensek, ami azt jelenti, hogy a szenvedélybetegség mellett más pszichés betegség is fennáll náluk; skizofrénia vagy bipolaritás, amire gyógyszer kell, de nem a függőséget kezeljük gyógyszerrel.

Milyen hitbeli hatás éri a klienseiteket?

Az egész terápiát átszövi a hit. Csütörtökön bibliaóra van, vasárnap istentisztelet. Ezekon kötelező a részvétel. Esténként van napzáró alkalom, ahol egy áhitat után beszélgetünk a három fő érzésről.

Én mentorként dolgozom. Minden mentornak megvannak a saját mentoráltjai, nekem négy emberem van, és a személyes tapasztalataimat, hitemet próbálom nekik átadni. Úgy tekintek a mentori munkára, mint lelkipásztori folyamatra, mert úgy látom, nagy szükségük van erre. Igazából a lelkük beteg, azt kell gyógyítani, és erre egyedül Isten képes.

Bizonyágtétel piliscsabai konferencián

Egy ideje önálló vállalkozást is indítottál. Sokan megkeresnek?

Addiktológiai tanácsadást indítottam egyéni vállalkozóként. Egyre többen keresnek meg. Aki még nincs mélyre csúszva vagy még nem érett arra, hogy terápiára menjen, annak ez is hathatós segítséget jelent. Akinek már komolyabb segítségre van szüksége, annak tudok abban segíteni, hogy mire készüljön, hogy ne féljen; illetve sok terápiás intézményt ismerek, elmondom nekik a lehetőségeket.

Ráckeresztúron keresztelkedtél meg és konfirmáltál, aztán később volt egy keresztyén esküvőd. Vannak-e olyan bibliai ígék, amik ezek alatt az évek alatt fontosakká váltak számodra?

Az egyik legfontosabb ige ez volt számomra: „Elfáradnak és ellankadnak az ifjak, még a legkiválóbbak is megboltnak. De akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el” (Ézs 40,30–31).

Eszedbe szokott jutni gyermekeidre tekintettel, hogy nagyon másképp nőttél fel?

Igen, ez most a fő küldetésem: nem azt továbbadni, amit én kaptam. Sokszor nehéz, mert zsigerből jönnek a régi reflexek, de foglalkozom magammal, járok szakemberhez.

Olyan felnőtteknek, akik hasonló környezetben, diszfunkcionális családban nőttek fel, nagyon ajánlom az ACA-csoportot. Ez egy tizenkét lépéses program, ugyanúgy, mint az anonim alkoholistáknál. Ha volt pszichés betegség a felnőttek között, ami megterhelte a gyermekkort, vagy jelen volt a szerhasználat, akkor ennek a hatásaiból lehet gyógyulni felnőttként.

Mi az, amiben erőt ad neked a hit a jelenlegi életedben?

A mindennapokban nekünk is megvannak a harcaink, nehézségeink. A házasságunkra úgy tekintek, hogy Isten előtt mondtam esküt, hogy minden körülmények között együtt maradunk. Isten vezet is bennünket ebben, a problémák ellenére.

Tavaly például részt vettünk Dömösön a Bibliai Házassággon-dozó Szolgálat programján, ami nagy segítséget jelentett. A feleségem is diszfunkcionális családból jön, nekem is megvan a múltam, és azt vettük észre, hogy három-négy havonta újra meg újra elveszünk, ezért elkezd-tünk ezzel foglalkozni. Olvastunk a kötődésméletről és rájöttünk,

hogy én elkerülő vagyok, ő pedig szorongó. Ez a felismerés is segíti a gyógyulást. Elkezdtünk egy érzelmfókuszú terápiát is. Bizni kell Istenben, és ő elvezet minket felismerések, megoldások felé.

Az intézetben, ahol dolgozol, a keresztyéniséget képviseled. Hogyan tudsz érvelni, miben látod a mai felfordult világban a keresztyéniség szerepét?

Ugyanaz, ami mindig is volt, példát mutatni, hogy Istennel együtt máshogyan is lehet élni. Ezt nem mondani kell, hanem megélni, akkor észreveszik; én erre törekszem. Amióta Istenre bízom magam, azóta került helyre minden, azóta boldog az életem. A korábbi saját próbálkozásaim mind kudarcba fulladtak. Azt tudom közvetíteni számukra, hogy Istennel jó.

SZEVERÉNYI JÁNOS

Németh Mihály honlapja, ahol felkereshetik a segítségre szorulókat: addiktologiai-tanacsadas.hu

A beszélgetés meghallgatható a misszio.lutheran.hu/radio/interjuk menüpontja alatt.

Mindenkinek mindenné lett Száz éve született Terray László

Terray László 1924. január 22-én született Miskolcon. Teológiai tanulmányait Sopronban végezte, 1946-ban Ordass Lajos püspök avatta lelkészé. 1948-tól az Egyházak Világtanácsa és a Lutheránus Világszövetség ösztöndíjasaként Svájcban, majd Norvégiában tanult. Súlyos betegsége és a hazai politikai helyzet változása miatt Norvégiában maradt. Teológiai stúdiumokat folytatott Oslóban, vizsgázott lapp nyelvből, s 1953-tól szolgálatot vállalt a lapp misszióban.

1953-ban megnősült. Felesége Øgaard Unni Marthea. Öt gyermekük született.

1956-ban norvég állami felkérésre ausztriai és jugoszláviai menekülttáborokban tartózkodó magyarok között végzett szolgálatot.

Öt éven keresztül az Egyházi Segélyintézet titkára, tíz évig a Norvég Evangélikus Missziói Tanács elnöke, négy

évig pedig a Norvég Egyházi Tanulmányi Tanács vezetője volt.

1957-től, azaz kezdettől fogva részt vett a Külföldön Élő Magyar Evangélikus Lelkigondozók Munkaközösségének (KÉMELM) munkájában, évekig mint ügyvezető elnök, illetve mint az *Útitárs* és a *Koinónia* című folyóiratok szerkesztője.

Gyülekezeti lelkési szolgálata idején a nyugat-norvégiai Smöla szigetén 1963-ban rádióstúdiót rendezett be a parókián, és elindította a NOREA (Északi Evangéliumi Rádiómisszió) magyar nyelvű adásait, ezeknek huszonhárom éven át szerkesztője volt.

1967 és 1981 között a Norvég Izraelmisszió (Den Norske Israelsmisjon) főtákaraként tevékenykedett. Számtalanszor járt Izraelben és Erdélyben, s útjait felhasználta arra, hogy segítse a magyar evangélikus gyülekezeteket.

1981-től 1991-ben történt nyugdíjba vonulásáig az Oslo közelében lévő Råde lelkésze volt. 1983-ban megalapította a – húsz éven keresztül működő – Nemzetközi Ordass Alapítványt, hogy ápolja Ordass Lajos magyar evangélikus püspök szellemi örökségét, és Magyarországon kívül biztonságos helyen őrizzen meg fontos egyháztörténeti dokumentumokat. Az alapítvány hetvenkét doboznyi levéltári anyagát a Magyar Országos Levéltárba szállította.

Széles körű tudományos munkásságot folytatott, több nemzetközi konferenciát szervezett. Cikkei magyar, norvég, angol, német, izlandi és finn nyelven olvashatók. Munkatársa volt több nemzetközi teológiai lexikonnak és folyóiratnak. Megírta Ordass püspök hiteles életrajzát, ami először norvégul jelent meg 1983-ban, majd magyar (*Nem tehetett mást*),

német és angol fordításban is. Legjelentősebbnek tartott missziós tárgyú munkái a *Küldetésben*, az *Izrael és az evangélium*, valamint a két világháború között Budapesten szolgált Gisle Johnsson norvég missziói lelkész életéről szóló könyv (*Ét liv i Grenseland – Élet a határvidéken*).

1992-ben a kolozsvári Protestáns Teológiai Fakultás díszdoktorává avatta. Széles körű egyháztörténeti, egyházismereti és missziótudományi munkásságának elismeréseként 2001-ben a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumától Károli Gáspár-díjat kapott. 2005-ben a norvég király a Királyi Érdemérem arany fokozatával tüntette ki.

Terray László 2015. augusztus 8-án, kilencvenegy éves korában hunyt el Oslóban.

Szemelvények a rádiómisszió hőskorából

Az utolsó norvég missziói lelkésznek 1950-ben el kellett hagynia Magyarországot, és ettől kezdve a Norvég Egyházi Misszió (eredeti nevén Den Norske Israelsmisjon) semmit nem tudott az egykori Gyarmat utcai gyülekezet tagjairól, akik zsidókeresztények voltak. 1963. október 4-én azért indították el a magyar nyelvű rádióadásokat, hogy kapcsolatba lépjenek velük.

A Trans World Radio sugározta Monte Carlóból a műsorokat, melyek a rádió segítségével sok otthonba eljutottak. A hallgatóság kezdettől fogva széles körű volt, hiszen a kommunista országokban élők közül sokan szomjazták a „mellézköngye nélküli evangéliumot”.

Laci bácsi ennek történetét írta meg az *Izrael és az evangélium* című könyvében. A magyar evangélikus rádiómisszió 40. jubileuma kapcsán a *Missziói Magazin* 2003/3. számában megjelent interjúban is beszélt nemcsak az indulásról, hanem a folytatásról is. Hadd osszunk meg néhányat sok élménye közül, melyekből egy gyűjteményt évekkel ezelőtt gépelt oldalakon kaphattam meg tőle – hálás szívvel emlékezve Istennek eme áldott emberére.

*

A hatvanas években Smöla szigetén voltam lelkész. A paplakon készült a műsorok nyersanyaga egy kölcsönkapott felvétel. Vigyázni kellett, hogy a gyekekről vagy a sírályok sikoltása bele ne keveredjék a felvételbe. Az oslói stúdióban (600 km-re) állították össze a műsorokat a Norea rádió magyarul nem tudó

technikusai, és küldték a kész szalagokat repülőpostával Monte Carlóba.

1964. december 24-én indultam a smölai „ápoldába”, ami afféle kórháznak számított, karácsonyesti áhítatot tartani, de előtte még elszaladtam a postaházhoz. Az egyik borítékon román bélyeg volt! Ez volt az első levél egy erdélyi hallgatótól, az első jele annak, hogy a határon túl is vannak hallgatói a rádiómisszióknak. **Igazi karácsonyi ajándék volt ez az erdélyi életjel.**

Ettől kezdve egyre csak nőtt az erdélyi levelek száma, s ehhez csatlakoztak a csehszlovákiai, vajdasági, bulgáriai, kárpátaljai hallgatók levelei is. Elhatároztuk, hogy látogatóba indulok, hogy személyes kapcsolatot vegyek fel ezekkel a hallgatókkal.

*

Romániába akkoriban norvég útlevéllel vízum nélkül lehetett utazni. A hetvenes években évenként kerestem fel erdélyi városokat és eldugott falvakat a Norvég Misszió megbízásából. A Kárpátokon túli csángó falvakban is voltak hallgatóink.

Egy alkalommal a Norvég Misszió elnöke és az ő felesége is elkísért utamra. A Békás-szoros felé igyekeztünk, és észrevettük, hogy teheneiket, birkákat hajtának az emberek. Nem volt kéttség: valahol vásár lesz. Be is futottunk egy faluba, lehorgonyoztunk a vásártéren. Megálltunk három férfi mellett, akik magyarul beszéltek. Bemutakoztam: „Evangélikus lelkész vagyok”. Ügyszólván parancsszóra mindhárman megemelték a kalapjukat és kórusban mondták: „Isten éltesse!”

A meglepetéstől alig bírtam megmagyarázni norvég barátainak, mint mondtam a három férfi... Tovább folytattam: „...és minden pénteken beszélék a Monte Carló-i rádióban”. Egyszerre reagált mind a három: **„Hiszen azt mi minden pénteken meghallgatjuk!”** S ott helyben meg tudták mondani, miről beszéltem előző pénteken. Azt én persze aligha tudtam volna megmondani, hiszen a programokat hat héttel előre kellett készíteni.

*

A kolozsvári evangélikus templomban prédikáltam 1985-ben. Istentisztelet után egy hölgy jött utánam a sekrestyébe. Egy cédulát nyújtott át, azon egy dátum volt: 1974. november 25. Megkaphatnám annak az áhítatnak a kéziratát, ami azon a napon hangzott el?

Az őember hiúságát csiklandozza az ilyen kérdés. Gondold el, tizenegy év után

is emlékszik valaki az áhítatodra! Hazaérve jótékony hidegzuhanyként hatott, hogy azt nem én tartottam, hanem *Kelemen Péter* ausztráliai lelkésztestvérünk. De rájöttem, hogy ez még nagyobb csoda! Amit ő Ausztráliában bementett hangszalagra, az repülőpostával megérkezett Oslóba. Ott hirdetéssel, énekel, imádsággal kiegészítve negyedórás programmá lett. Ez hangszalagon Monte Carlóba repült, onnan kisugározva kikötött egy erdélyi városban és áldássá lett egy nőtestvérünk életében.

*

Külön engedély kellett ahhoz, hogy külföldi vendég szóhoz jusson egy istentiszteleten vagy bibliaórán. De *Szedressy Pál* püspök, aki két évvel fentem járt a soproni teológián, tudta, hogy lehet ezt megkerülni. Ha valaki felbukkant az összejöveteleken, akkor fel lehetett kérni, hogy üdvözzölje a gyülekezetet. Hát én felbukkantam.

*

A rengeteg levélről legjobban *Kelemen Erzsébet* diakonissza testvér tudna számot adni. **Harminc éven át sok ezer levélre válaszolt.** Ezekben, a levelezést korlátozó körülmények ellenére, számtalan emberi sors tárult fel és sok személyes probléma talált segítségre. Volt, akit leveleivel a hitre jutás útján követett, s volt, akinek fontos döntés előtt tudott jó tanácsot adni. Mindent összegezve elmondhatjuk az apostollal: Ez a szolgálat nem volt hiábavaló.

Lejegyezte:
Hulej Enikő

Irodalom: Terray László: *Izrael és az evangélium – 150 éves a Norvég Egyházi Misszió, Az „Egyház és Zsidóság” norvég egyházi szolgálat kiadása, Budapest, 1994*
„Mi csak visszahangok voltunk...” Találkozás Terray Lászlóval, *Missziói Magazin*, 2003/3.

A Magyarországi Evangélikus Egyház YouTube-csatornáján megtekinthetőek a Győri János Sámuel által készített filmfelvételek Terray Lászlóról.

Jó-e az, ha hittel közelítünk a Biblia szövegéhez?

Tegyük fel, hogy két ember azonos felkészültséggel és alapos-sággal közelít a bibliai szöveghez, de egyikük azzal az előfelte-véssel olvassa, hogy az pusztán egy vallási meggyőződésektől befolyásolt ókori dokumentum, a másik viszont Isten megbíz-ható kijelentésének tartja. Melyiküknek van nagyobb esélye arra, hogy közelebb kerüljön a szöveg valódi jelentéséhez?

A felvilágosodás óta egészen a közel-múltig uralkodó úgynevezett karteziá-nus ismeretelmélet a kételyre alapozta a bizonyosságot. Azt tartotta kívánatos-nak, hogy a vizsgálódó tegye felre elő-feltevéseit, előzetes meggyőződéseit, sőt, egész szubjektumát, és úgy köze-lítsen a megfigyelése tárgyához, hogy a szubjektív megfigyelő és a megfigyelés tárgya lehetőleg ne keveredjen egymás-sal, a kettő közötti kölcsönhatás ne befo-lyásolja a megfigyelést. Eszerint a kétely mint eszköz biztosítja az objektivitást, a hit mint előfeltevés viszont károsan be-folyásolja a megfigyelést. A megfigyelő-nek semlegességre és tudományos köz-ömbösségre kell törekednie. *Descartes* nyomán elindulva *Kant* azt is leszögezte, hogy a tiszta értelem vizsgálódása nem terjedhet ki az immanens (tapasztalati) világon túli területekre, a tiszta értelem világa és a hit világa szükségszerűen el-válik egymástól.

A felvilágosodás ismeretelmélete egészen a közelmúltig a Biblia tudomán-nyos vizsgálatában is egyedural-kodó lett. A teológiai iskolák többsé-gében azt tanították, hogy az a jó, ha a megfigyelő megfelelő távolságot tart a bibliai szövegtől, és megfigyelését a kétely vezeti. A szöveg helyes értését a kételyre alapozó (vö. *Descartes*), és a transzcendens (tapasztalati világon túli) okokat eleve kizáró (vö. *Kant*) történe-ti-kritikai módszer megfelelő alkalma-zása garantálja. A kétely pusztító erővel hatott a Biblia történeti megbízhatósá-gáról alkotott képre, de mivel a cél a végső bizonyosság volt, ehhez pedig a karteziánus rendszerben a kétely veze-tett, ezt az áldozatot meg kellett hozni.

A felvilágosodás óta újból és újból felbukkantak ébredési mozgalmak, me-lyek szembementek a történeti-kritikai módszerrel, és valamiféle „hermeneu-tica sacra” (szent értelmezés) mellett érvelve a hitet elengedhetetlennek tar-tották a bibliai szöveg helyes értéséhez. Ezek a mozgalmak a karteziánus dog-

mák világában automatikusan zárták ki értelmezéseiket a komolyan vehető eredmények sorából.

A felvilágosodás egész rendszeré-nek – a kételyre alapozó módszernek és a tudományos objektivitás mítoszának – kellett megrendülnie ahhoz, hogy a hit újból pozitív szerepet kapjon a meg-ismerésben. *Kierkegaard* 19. századi episztemológiája (ismeretelmélete – a szerk.) – mely tagadta, hogy a megis-merő alany leválasztható a megismerés tárgyról – botot dugott ugyan a küllők közé, de a rendszert még jó száz évig vitte előre a lendülete.

A karteziánus ismeretelmélet egyed-uralmát egészen váratlan irányból érte végzetes ütés. A 20. század közepén magán a tudományelméleten belül születtek olyan munkák (pl. *Polányi Mi-hály* illetve *Thomas Kuhn* művei), me-lyek kimutatták mind a kétely módsze-réről, mind a tudományos semlegesség ideáljáról, hogy azok alapvetően elhi-báztokt és félreismerik a tudományos kutatás és felfedezés valódi folyamatait.

A szubjektív megfigyelőt nem csak nem kívánatos, de nem is lehetséges kizárni a megfigyelés folyamatából. A tudományelméleti szemléletváltás-ra ráerősítve mind *Alasdair MacIntyre*, mind *Marjorie Greene* filozófiai életmű-ve, mely a megismerő és a megismerés tárgya közti kapcsolatot hangsúlyozta, végleg erodálta a felvilágosodás episz-temológiai talapzatát.

A karteziánus ismeretelmélet meg-rendülése hatalmas teret nyitott a bibliai hermeneutika számára. A tudományos objektivitás mítoszá-t elvetve *Gadamer* és mások inkább az olvasó és a szöveg horizontjának találkozásáról kezdtek beszélni. Új megvilágításba került a hit szerepe is a Biblia tanulmányozásában. Visszatérve a fenti két emberre, akikkel a cikket indítottam: míg a történeti-kri-tikai módszer azt feltételezte, hogy az első semleges, közömbös álláspontból közelít a szöveghez, a második viszont

elfogultan, előfeltevésekkel, ma már esetükben inkább kétféle elfogultságról, kétféle hitről beszélünk. Az egyik hit ki-zárja a természetfeletti okokat és az ér-telem autonómiáját feltételezi, megha-tározva a kutatás eredményét, a másik hit nyitott univerzumban gondolkodik, melyben a transzcendens megjelenhet az immanens világban, szintén befo-lyásolva az eredményt. Az egyik hit az ókori bibliai dokumentumok mögött meghúzódó vallási meggyőződéseket ballasztként vagy szintén megfigyelhe-tő jelenségekként látja, a másik feltéte-lezi, hogy ezen vallási meggyőzések egy helyes perspektívában láttatják és ér-telmezik a történeteket, hiszen maga Isten nyilvánul meg általuk.

Az első hit módszertani ateiz-must eredményez, a második Istentől függő értelmet. A valódi kérdés tehát nem az, hogy jó-e, ha hittel közelítünk a Biblia szövegéhez, hanem az, hogy a hit, mellyel a Biblia szövegét olvassuk, közelebb visz-e bennünket a szöveg jelentéséhez, vagy inkább eltávolít tőle. *Vanhoover* szavaival: vendégül látja a Bibliát vagy megerősözkölja?

Mivel mindannyian a hitünk által látjuk a valóságot, van egy ehhez kap-csolódó további kérdés is. Végleg fog-lyai vagyunk saját előzetes meggyő-ződéseinknek, ami viszonylagossá – és ebből kifolyólag végső soron érdekte-lenné – tesz minden vizsgálódást, vagy esetleg képes külső erő úgy befolyásolni az előfeltevéseinket, hogy az a szöveg-gel való találkozáskor valódi érteshez vezessen? Másho-gyan fogalmazva: van-e Szentlélek?

SZABADOS ÁDÁM

Divinity.
Szabadosadam.hu

„akik Krisztusban hunytak el” (1Kor 15,18)

Gyene Sára, a gyermeklelkű, gyermekbarát diakonissza

(Mátyásföld, 1913. február 12. – Siófok, 2001. augusztus 31.)

Mátyásföldön többgyermekes tisztviselőcsaládban született és nőtt fel testvéreivel együtt Gyene Sára. Sokan csodálták, amikor a népes család szép rendben vonult vasárnaponként a református istentiszteletre.

Később Kunszentmiklóásra költöztek, Sára ott konfirmált, s már fiatalon – Jézus példájára – elindult a gyermekek felé. Végzett óvónőként lépett be a Fébé diakonisszáinak sorába. A próbatestvéri, majd a diakonisszajelölti időben, 1933-tól 1941-ig leányinternátusban szolgált. 1942-ben áttért az evangélikus egyházba. Mindig ott végezte feladatait, ahol a legnagyobb szükség volt rá: nyíregyházi napközis óvodában, majd hadiárva-házban. 1946 nyarán gyermekküldötteset, majd négy éven keresztül egy gyermekotthont vezetett.

Közben 1945. augusztus 5-én számos diakonisszajelölttel, s Márta nevű testvéreivel együtt Raffay Sándor püspök áldásával nyert felszentelést. 1950-ben Jakus Imre lelkész hívására a tabi gyülekezet minden szolgáloleánya lett, s négy évtizeden keresztül, 1989-ig nagy hűséggel végezte a kántori, az egyházi, a pénztárosi, a gyermekbibliaköri és a beteglátogatási feladatokat. S ezenfelül még a templom körüli virágoskert is az ő keze munkáját dicsérte. Közben háromszor volt lelkészváltás Tabon; Sára testvér jelenléte gördülékenyvé tette az új lelkészek indulását.

Temetésén, 2001. szeptember 8-án Jézus szavára figyelt a hatalmas gyászoló gyülekezet. Ő mondta tanítványainak: „Bizony mondom nektek, ha meg nem tértek, és olyanok nem lesztek, mint a kisgyermek, nem mentek be a mennyek országába. **Aki tehát megálazza magát, mint ez a kisgyermek, az a nagyobb a mennyek országában. És aki befogad egy ilyen kisgyermeket az én nevemben, az engem fogad be.**” (Mt 18,3–5)

Sára testvér alig kezdte meg tabi szolgálatát, amikor országunkban a politikai hatalom betiltotta és feloszlatta a szerzetes- és apácarendekkel együtt a Fébé Diakonissza Egyesületet. A döntés indoklása ez volt: „olyan világot építünk, amelyikben nem lesz seb, baj,

nyomorúság és szegénység”. Az élet azonban mindennek az ellenkezőjét bizonyította. Mindig van s lesz baj, fájdalom, ha pedig nincs elég, mi, emberek okozunk egymásnak. S voltak, lesznek az Úrnak szolgálóleányai, akik – mint Sára testvér is – a szívükhöz emelik az árvákat, a támaszra és útbaigazításra szoruló gyermekeket. Ő versikre, énekekre, gondülő játékokra és imádságokra tanította őket. Összegyűjtötte őket vasárnap délutánonként, Jézusról beszélt nekik; ígéslapokat írt, ballagási szalagokat készített. Szindarabokra tanította őket, s azokkal nemcsak Tabon, de a torvaji és lullai filiákban is örömet szerzett a gyülekezetnek.

Sára testvérnek nem volt saját gyermeke, helyette szeretett Jézusától százannyit kapott, ezzel Jézus nagy családját erősítette. S amikor pénzbeszedőként bekopogtatott a gyülekezet tagjainak házába, az otthonokba vitte az evangéliumot, vigasztalta és bátorította őket. Imádkozott velük és értük. S közben csillogó szemmel, gyermeki lelkesedéssel beszélt Uráról. Bizonyosan láthatta bárki, hogy ő mennyire más, mint általában a „felöltt” ember. A felnőtt mindig azzal dicsekszik, amit felépített, megszerzett, a gyermek pedig azzal, amit ajándékba kapott. S mit kapott Sára testvér? A gyülekezet papjaitól

és tagjaitól hálát, megbecsülést. Testvére részéről gondos ápolást. Istentől pedig hosszú életet, teljes megelégedéssel. Nem csoda, hogy a diakonisszák atyjával, Wilhelm Lőhével együtt vallotta: „az a jutalmam, hogy szolgálhatok! Nem azért szolgálok, hogy díjat, jutalmat, elismerést nyerjek. Szolgálók hálából, égő szeretetből...” Biztosra vehetjük, hogy a mennyei nagy vacsorán örökkévaló Gazdánk gyermeklelkű és gyermekszerető szolgálóleányának azt fogja mondani: „Barátom, ülj feljebb!”

Talán vannak még, akik emlékeznek a törekeny testű, kedves arcú, a gyermekek nyelvén értő Sára testvérré. S arra is, hogy születésének 100. évfordulóján, 2013. február 13-án Tabon gyülekezeti szeretetvendégség keretében alakja felidézésével, dokumentumfilmmel és áhítattal emlékeztek rá. Bizony: „az igaznak az emlékezete áldott!” (Péld 10,7)

ID. ZÁSZKALICZKY PÁL

ny. lelkész

A házasság: szeretetdöntés

Endreffy Máté az albertirsai Káldy Zoltán Evangélikus Szeretettotthon diakónus lelkésze, **Endreffyné Sikter Anna** hitoktató, aki jelenleg kislányukkal, **Bellával** van otthon. A házasságot és a családot életetítő hitről és elköteleződésről beszélgettünk a fiatal házaspárral.

Hogyan alakult kettőtök kapcsolata?

Panka: 2015 májusában döntöttünk úgy, hogy egy pár leszünk. Szerintem nem közhely, hogy az ember érzi, hogy ki a hozzáillő társ. És világossá vált, hogy ez kölcsönös... Bennem nagyon hamar kialakult az az érzés, hogy csakis Mátét szeretném magam mellé. Engem gyakran az érzéseimen keresztül szólít meg Isten, ez esetben is így vezetett.

Máté: Már felsőbb éves voltam, amikor Panka a teológiára jött. Azonnal felfigyeltem rá, de úgy gondoltam, hogy visszafogott, „jó kislány”, aki nem biztos, hogy engem választana. Amikor jobban megismertük egymást, rájöttünk, mennyi közös van bennünk, például az értékrend, a humor. Érzések is jöttek, szerelem, szeretet, de a házassághoz ennél több kellett: a hosszú távú elköteleződés a másik mellett. Döntés, hogy a templomi fogadalmat komolyan is gondoljuk és kitartunk mellette. Én is néhány hét után már biztos voltam abban, hogy Panka lesz a feleségem, de megadtuk azért mindennek a maga idejét.

Szerintetek hogyan viszonyulnak a házassághoz korunk fiataljai? És összefügg ez a hittel?

Máté: Szerintem nagyon sokat számít ebben a hit. Azt látom, hogy ahol Isten jelen van, ott hamarabb mondanak egymásra igent a párok. Nem csak magukban bíznak. Tudják, hogy ha bármilyen gondjuk lesz – márpedig lesz –, akkor azt Istennel közösen tudják majd megoldani. Sokkal hamarabb házasodnak, alapítanak családot, akik vele együtt hozzák meg a döntéseiket.

Az emberekben sokféle félelem él a külső körülmények miatt. Sokan az esküvő, az otthonteremtés és az élet anyagi költségeitől tartanak. Amikor mi tervezgettünk Pankával, szóba sem jött, hogy ezek feltételei lennének a házasságnak, a gyerekvállalásnak. Mi korán tudtunk dönteni, mert az álta-

lunk fontosnak tartott feltételek teljesültek.

Panka: A mai fiatalok lassan jutnak el a házasságig. Nagy részük kimondatlanul is úgy gondolja, hogy majd még ő alakít az életén, ezt vagy azt még ő szeretné „megteremteni” – ez a szó is beszédes. Ez is egy olyan terület, amiben az ember vagy rábízta magát Istenre, vagy kicsit nehezebben teszi meg ezt, vagy egyáltalán nem. De nem könnyen mondok kifejezetten véleményt erről, mert nekem sem mindig olyan egyszerű rábíznom magam az Úrra, mint ami-lyen könnyű ezt kimondani.

Hogyan biztatnád egy, a házasság kapujában lévő barátnódet, aki mégsem nem meri vállalni az életre szóló döntést?

Arra mindenképpen bátorítanám, hogy imádkozzon. Máté fogalmazta meg egyszer a megfigyelését, hogy akkor fordul elő, hogy nem éppen felhőtlen közöttünk a viszony, amikor az imád-ságos életünk meglankad. Az imád-ságra valamilyen formában mindig jön válasz. Ez segíthet eldönteni, hogy mi legyen a kapcsolat jövője.

Az is fontos, hogy igyekezzen mi-nél jobban megismerni azt, aki mellett

dönt. Az önismeret is nagyon sokat számít. Erről sokszor megfeledekezünk. Pedig ha én rendben vagyok, az a másoknak is jó, és akkor könnyebb egymással és másokkal is rendben lenni.

Máté, mi mindent tartasz lényegesnek átbeszélni a jegyesoktatás alkalmain?

Sok mindet számba veszünk ilyenkor: a múltat, az örökségeket, a családi szokásokat, hogy a két különböző családból jövő ember hogyan egyeztetheti össze az életét. Ezek kihívások, amikkel érdemes foglalkozni. Beszélünk a jövőképről is, hogy hogyan képzelik el a családjukat, a gyermekvállalást, az anyagi dolgokhoz való hozzáállást.

Amit mindig szeretek elmondani és a magam számára is ismételni, hogy ne essünk abba a hibába, hogy azt hisszük, egy érzés össze fog minket kötni egy életen át. Miután megismertem a másikat, hogy milyen ember, mit hoz magával a családjukba és mik a jövővel kapcsolatos vágyai, döntsem el, hogy szeretni fogom őt akkor is, amikor nagyon nem tetszik, amit csinál.

Ha nem egy érzésre alapozom a hosszú évtizedekre való házasságomat, akkor Isten is támogatni fog engem ebben, és segít megoldásokat találni. Nem az lesz az első gondolatom, hogy elengedjem a kapcsolatot. Nem feltétlenül a válásra gondolok, hanem hogy keresek magamnak elfoglaltságot házon kívül, nem igyekszem hazamenni, mert nem érzem ott jól magam. Megoldáspárti leszek, mert emlékeztetem magam arra, hogy én a társam mellett tettem le a voksomat, és Istennel akarom megélni ezt a kapcsolatot.

Milyen buktatókkal szembesülhet egy lelkészcsalád?

Máté: Rengeteg kihívás van. Például attól is függ ez, hogy milyen világi munkában dolgozik a lelkész párja, hol élnek ők és a kettejük családjai. Nekünk, lelkészeknek mennünk kell oda, ahol a gyülekezetünk található.

Ezzel együtt ha a lelkész egy adott helyen valamiért nem érzi jól magát, akkor mernie kell váltani. Fontos, hogy

megtalálja a helyét, a közösségét, ahová ő passzol. Sokszor beleragadnak abba a lelkészek, hogy a gyerekek, az iskolájuk, vagy más szempontok miatt nem mernek váltani.

Tabon a sok hivatali munka nyomást gyakorolt a kapcsolatunkra, életünkre, és ez nem volt jó nekünk. A közösségeket, az ott élőket szerettük, de ha nem váltottunk volna, azt biztosan megsínyli a családjuk. Ez nehézség, hogy mivel a lelkészség nem egy munka, hanem hivatás, a hivatástudat áldozatul eshet a családnak.

Ti hogyan élitek meg családként a hiteket?

Panka: Szerintem nagyon szépen össze tudtuk egyeztetni a családjainkból kapott jó mintákat. Erre tudatosan törekedtünk is. Fontosnak tartom például, hogy Bellával ott legyünk az istentiszteleten, ha közben ki is kell mennünk. Amikor kislányunk a mesekönyveiben nagy, templomnak gondolt épületeket lát, mutatja és mondja, hogy ott van Apa.

Máté: Nekem nehézség vagy nagy öröm ér minket, közösen imádkozunk. Ezek adottak egy lelkészcsaládban, és én nagyon szeretem, hogy ez a mindennapjaink része.

Bellával is szoktunk imádkozni, beszélgetni ilyen témákról. Ő még csak másfél éves múlt, de fontos, hogy tudatosítsuk magunkban és éreztessük vele, hogy ő nem a miénk, hanem ajándékba kaptuk Istentől. Szeretem neki elmondani pelenkázásnál vagy esti meseolvasásnál, hogy mi szeretjük őt, Isten szereti őt, és nincs egyedül. Ezeket nem lehet elég korán elkezdni.

Máté, téged a gyermekkorod, a gyökereid mennyiben segítettek a lelkesi hivatás felé?

Evangélikus családban nőttem fel. Űkapám, dédapám, nagyapám lelkészek voltak, anyai nagybátyám is az.

Nem volt nagyon erős gyülekezeti kötődésünk, de megvoltak a magunk családi alkalmai: vasárnapi áhítatok, igelvasások. Az nagyon megmaradt bennem, hogy a szüleim hogyan tudták magukat

rábízni Istenre. Fiatalon vesztettem el őket; tízéves voltam, amikor édesapám meghalt, és tizenöt, amikor édesanyám. Láttam, hogy édesanyám hogyan harcolja meg a gyász feldolgozását. Számomra is nagy megerősítést jelentett, hogy ő hogyan talált vigaszt. Elég korán elkezdett nekünk beszélni a mennyországról, az örök életről – ezek kapaszkodót nyújtottak nekem is Istenhez.

Amikor közeledett az érettségi, fogalmam sem volt, hogy mi szeretnék lenni. Viszont meghallottam, hogy állami iskolában is lehet hittanból érettségizni, és így jelentkezhetek lelkészképzésre. Ez a hír jelentett számomra nagy elhívást. Azt gondoltam – kicsit naivan –, hogy alkalmas lennék lelkésznek.

Azóta érzem a magam hiányosságait. Küzdelmes úton keresem olyan közösség formálásának a lehetőségét, amelyet Jézus elindított és jónak lát, amiről ő beszélt a Hegyi beszédben.

Bennetek sosem volt lázadás a hittel és Istennel szemben, ami kamaszkoruknál gyakran előfordul?

Panka: Én egy időben kifejezetten nem szerettem, hogy édesapám lelkész, mert senki más nem volt így az osztályban. De ez hamar megváltozott, mert elkezdtem meglátni ennek az előnyeit, ajándékait. Első emlékeim között örööm a balatoni és bonyhádi családos táborokat, a találkozást, együttlétet sokakkal.

Máté: Nekem magammal kapcsolatban voltak inkább kétségeim, hogy mennyire el tudok bukni apróságokon és emiatt lekerül a szemem a lényegről. Olyanra nem emlékszem, hogy Istenben kételkedtem volna. Soha nem gondoltam rá haraggal amiatt sem, hogy elszólította magához a szüleimet. Abban mindig biztos voltam, hogy ő jó és szeret engem.

ERDÉSZNÉ
KÁRPÁTI JUDIT

A beszélgetés meghallgatható a misszio.lutheran.hu/radio/interjúk menüpontja alatt.

Szeverényi Mihály
festőművész

„...nem tudok közöttetek másról, csak Jézus Krisztusról, róla is mint a megfeszítettéről”

Közeledve életem nyugdíjas – de reményem szerint nem szolgálat nélküli – korszakához, visszagondolok az elmúlt évtizedekre. Minden esendőségem ellenére átéltem Isten megtartó kegyelmét és igei vezetését. Erről szeretnék írni.

1959 júniusában kereszteltek meg a békéscsabai Nagytemplomban. Ehhez kapcsolódva házi összejövetelt, csendesnapot tartott a feloszlott, „föld alá” kényszerített Keresztyén Ifjúsági Egyesület (KIE) helyi csoportja. Úgy, hogy a rendőrség és a besúgók figyelték folyamatosan a közösség életét. Az alkalom mottója ez az ige volt: „János a neve” (Lk 1,57–63). Az igehirdetéseket *Takács János* hódmezővásárhelyi lelkész legépelte és beköttette. Ezt a füzetet adta át nekem később édesapám – aki a békéscsabai KIE titkára volt – ezzel a megjegyzéssel: „Ez a te elhívásod”. Nem értettem, és bevallom, nem is érdekelt a dolog.

Az első szavak kimondásakor imádkozni, első osztályos koromban Bibliát olvasni tanítottak a szüleim. Vallási szempontból „halmozottan hátrányos helyzetben” nőttem fel, hiszen jártam templomba, confirmációs oktatásra (drága *Dedinszky Gyula* bácsihoz tartoztam, száztizen confirmáltunk), a templomi istentisztelet után otthon még apám egyórás igehirdetését hallgattam. Minden este körbeült a család, és végigolvastuk az *Útmutató* szerinti ígéket, majd imádkoztunk és énekel-tünk. Hetente fiúbibliakörbe jártunk, nyaranta jól szervezett, nyaralásnak nevezett csendesheteken vettem részt.

Az átlagnál jobban ismertem a Szentírást, imádkoztam is elvárásra, de Istent nem ismertem. Ő viszont ismert engem, tudott rólam: „te formáltál anyám méhében” (Zsolt 139,13b). Az általam ismert keresztyén közösségek számomra nem voltak vonzóak. Ugyanakkor jó kapcsolatba kerültem egy nyolcvanéves falusi plébánossal és a házat vezető húgával, *Mariska* néni-vel. Ebben a faluban volt fényképész-műtermünk. Náluk jól éreztem magam. Sokszor beszélgettünk. *Steib János* pap öröme még ministráltam is időnként. Idős kora és betegsége miatt űlve tartott misét a szobájában néhány aszszonynak. Felolvastam az ígét. Láttam, hogy nem tudja felemelni a kezét az ostya osztásánál. Én tartottam csuklójánál fogva, hogy tudjon „áldoztatni”. Érettségim idején képeslapon írta meg: „Az öreg pap imádkozik érted”. A lapot azóta is a Bibliámban őrzöm.

Tékozló fiúi korszakomban hoztam egy döntést: nem fogok megtérni, én csak szabadon, természetesen szeretnék élni. Ugyanakkor az Örökkévaló is hozott felémle egy döntést. **Az övé erősebbnek bizonyult: magához térített engem.** Szívembe áradt Isten szeretete a Szentlélek által (Róm 5,5). Minden megváltozott. Fotós voltam, irodalmi

színpados baráti köröm is volt, de egy reggel arra ébredtem albréti szolgálatra. Jelentkezésem után néhány héttel megkaptam a katonai behívót a „kispapdarálóba”, Lentibe. Egy ifis barátommal éppen motoros körutat tettem Csehszlovákiába, a Német Demokrati- kus Köztársaságba és Lengyelország- ba. Úgy éreztem, hogy el kell mennem Buchenwaldba (többször szavaltam *Simon István Buchenwaldi rapszó- dia* című versét), Weimarba, Krakkóba, Auschwitzba.

Amikor megérkeztem az útról, a házineni könnyezve adta át a katonai behívót. Kissé megrendültem, hiszen családi és anyagi háttér nélkül beláthat- tatlanul hosszúnak tűnt a két év kato- naság és az öt év főiskola. (Édesapám nem támogatta a teológiára való je- lentkezésem sem.) Elmentem egy Lélek által megvilágosított, tiszta szívű, hívó nénihez. Amikor beléptem a kony- hába, elírtam magam. Ő csak annyit mondott, hogy gyere, imádkozzunk! Életemben először imádkoztam a tér- deimen, és az Úr világosan szólt hoz- zám: „Veled vagyok! Veled leszek a lak- tanyában is”.

A később tragikusan elhunyt *Bre- bovsky Jánossal* együtt felvételiztem az Evangélikus Teológiai Akadémián. Aznap az *Útmutató* igéje erősített, Je- remiás könyvének első fejezete, benne többek között ez a mondat: „...**indulj, és hirdesd nekik mindazt, amit én parancsolok!**” (1,17) Felvettek, és el is köszöntek tőlünk, mert aznap már be is kellett vonulnunk. A katonaságnál megaláztatások, próbák következtek, de az Úr velem volt.

A teológiai évek alatt kinyílt a világ. Egész életemre meghatá- rozó útravalót kaptam má- sok mellett *Pröhle Károly* és *Muntag Andor* profesz- szoroktól. Később kelenföldi lelkészként több alkalommal találkoztam *Pröhle Károllyal*. Egyszer délután három órától éjfél- ig tartott nekem előadást Villányi út laká- sában.

Éreztem, tudtam, hogy Isten nem fér bele csupán a mi felekezetünkbe, hiszen „[a]z Úré a föld és ami betölti, a földkerekség és a rajta lakók” (Zsolt 24,1). Abban az időben tabunak számí- tott a kereszt teológiája és az ifjúsági munka, a kifelé forduló misszió. Sokan érezték az idők szavát, és besoroltak a diakóniai teológia zászlaja alá. Néme- lyek talán szívből, a többség színből.

Mentem, ahová csak tudtam. Sokat szupplikáltam, szolgálatokat vállaltam

különböző közösségekben. Megláto- gattam felekezeteket, vallási közössé- geket, legális és illegális mozgalmakat. Nem elégitett meg az ökumenikajegy- zet tartalma. Szerettem *Gyökössy Bandi* bácsit, vele több alkalommal beszél- gettem. *Németh Géza*, az egyházá- ból kiebudalt református lelkész biz- tatására például látogattuk a moldvai csángókat. Ilyen utakhoz nem kértem engedélyt, nem is kaptam volna, csak a szobatársamnak mondtam el, hogy hol leszek. Jártam zsidó, muszlim, buddhis- ta, mormon közösségekben. Sok más keresztyén felekezetben: orosz és gör- rög ortodox, római katolikus, görögka- tolikus, református, metodista, baptista, pünkösdi, nazarénus, szabadkeresz- tyén, Jehova tanúi – és ezeknek ka- rizmatikus ágaiban is. Sok ismerősöm, barátom, testvérem lett ennek kapcsán.

Negyed- és ötödéves teológiai hall- gatóként kisegítő szolgálatot vállaltam az angyalföldi gyülekezetben *Benczúr Laci* bácsi mellett. Kérés nélkül írt ér- tékelést a szigorlati dolgozatomról. Sokat tanultam tőle. A gyülekezetben heti négy alkalmat tartottam, mellette egyházfiteendőket is elláttam, estén- ként szemüveglencsék számára papír- tasakokat ragasztottam feleségemmel a MOM-gyár részére, havonta huszonöt- ezret. Mindez a nappali tagozat mellett történt. Jó volt ez így. Amikor egy éjjel megszületett első gyermekünk, reggel nyolc órakor már a teológián voltam. Az évfolyam pezsgőt bontott. Amikor Muntag Bandi bácsi megtudta, hogy Máté a gyermek neve, azt kérdezte, hogy az ötödik ApCsel lesz-e...

1984-ben avatott lelkésszé három évfolyamtársammal együtt Zuglóban *Káldy Zoltán* püspök. Nagyon készült

Nincs ma sem jobb, igazabb lehe- tőség, mint a megtérés Istenhez, a törvényhez és az evangéliumhoz.

arra, hogy megválasszák a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) elnökének a Bu- dapestben tartott nagygyűlésen. Sértés- ként élte meg, hogy évfolyamunk nem ment el arra a közgyűlésre, amelyen – még a világgyűlés előtt – köszöntötték püspöki szolgálatának huszonötödik éve alkalmából. Nem akartunk részt venni egy személyi kultusz határát sú- roló rendezvényen. A mátrai kirándulás ötlete jobban motivált minket.

A hívivők már aznap este jelentet- ték neki az esetet. Fegyelmi tárgyalás lett a következmény. Nem kaptunk Luther-kabátot az egyháztól, nekünk

kellett megvásárolni. Én voltam a hall- gatók által megválasztott szenior. Erről a szolgálatról leváltottak. A lelkészava- tás előtt meg kellett jelennünk a Pus- kin utcai hivatalban. A főpásztor nem köszönt nekünk, szólni sem engedett minket. Fél órán keresztül kaptuk a fej- mosást: „Lefeküdtetek a nyugati rongy papoknak. Ha megtudom, hogy ki volt az értelmi szerző, az repülni fog, nem lesz lelkész”. Ő csúcsra jutott pár hét múlva, elérte azt, amit egy evangéli- kus vezető elérhet a ranglétrán. Amikor *Pröhle Károlyt* később meglátogattam, ezzel a mondattal fogadott: „Csoda, hogy itt vagy és lelkész lettél”. Ő tudott valamit.

A lelkészavatásunkra készült meghí- vóra ezt az igét választottuk: „...úgy ha- tároztam, hogy nem tudok közöttetek másról, csak Jézus Krisztusról, róla is mint a megfeszítettéről.” (1Kor 2,2) Káldy püspök igehirdetése így kezdődött: „Ha azért választottátok ezt az igét, hogy opponáljatok a diakóniai teológiával, akkor is diakónia, diakónia, diakónia!” Zengett a hangja a teli templomban. **Azóta megszaporodtak a teológiai rendszerek, irányzatok, de a kereszt és annak üzenete mindent megelőz.** Számomra csak ez az igazi, hiteles, bib- likus teológia.

Csorváson és Gerendáson, az akkori- ban két önálló gyülekezetben kezdtem el a szolgálatot. Szerettem, tiszteltem a Viharsarok megtépzott közösségeit. Tanultam a missziót. Egy bácsi arra kért, hogy segítsek elvált lányán és unoká- ján. A lánya egyedül nevelte fogyaté- kos gyermekét, nem győzte a fizetni- valókat. A konyhában, rácsos ágyban feküdt a tizennégy éves leányka. Nem tudtam akkoriban, hogy mit kell, mit le- het ilyenkor tenni. A tanácssházán azt mondták, hogy a kérvényhez szerezzem meg az apa aláírását is. Megtaláltam egy tanyán a férfit. Nem értette, hogy miért intézem ezt az ügyet, ha nem fűződik hoz- zá érdekem. Megkapták a rendsze- res támogatást. A templomba kevesen jártak, de az ilyen eseteknek híre ment az egyházellenes légkörű községben.

Írtam a gyülekezeti tagoknak egy körlevelet. Az esperes elküldött az Ál- lami Egyházügyi Hivatal (ÁEH) titká- rához engedélyeztetni. Ő az mondta, hogy néhány lelkesítő mondatot húz- zak ki. Nem tettem meg. Mivel nem volt sokszorosítógépünk, bementem a kommunista párttag tanácselnökhöz, egy intelligens tanáremberhez, és a segítségét kértem. Elkészült a körlevél több száz példányban a tanácsháza Xe- rox-gépén.

Panaszkodtak a nagymamák, hogy az iskola igazgatója a főtéren, a bokrok mögül leselkedve figyeli, hogy ki megy be a templomba iskoláskorú unokájával. Hétfőn raporra hívta és megszegényítette a gyermeket. Azonnal mentem az igazgatóhoz. Ifjú titánként magyaráztam neki, hogy ehhez nincs joga. Később hallottam, hogy alkoholizmusa miatt elbocsátották. Egy alkalommal szembejött velem a járdán, kissé kaptatosan, imbolyogva tolt a biciklijét. Megállított, és elkezdett beszélni a gyermekkoráról. Arról, hogy az édesapja kántortanító volt, és ő is tud orgonálni. Hívtam a templomba. Jött velem. **Megható volt látni megviselt, bizonytalan kezét, amint keresi a korál hangjait.** Mivel szülési szabadságra ment a kántorunk, kértem, hogy vállalja el a szolgálatot. Szabadkozott, ellenkezett.

Látogattam egy nagyon beteg, de élő hitű, imádkozó, madártestű kis nénit. Egy éjjel összeesett a konyhájában, és nem tudott felkelni. A szomszédaszony még ki is oktatta: „Látod, ilyen az Isten, nem segít rajtad!” Elhelyeztük a község szociális otthonában. A szobája hamarosan templommá alakult. Húsvéti úrvacsorás istentiszteletet tartottunk nála. Emlékszem, beült az alkalomra egy másik néni, akinek a lelkesi hivatalban található kartonján ez volt olvasható: „Párttag, nem fizet”. Akkor még nem tudtam róla semmit. Az alkalom végén azt mondta, hogy azért nem vett úrvacsorát, mert ő nem méltó arra. **Hitünk alapján azt választom neki, hogy az a méltó, aki méltatlannak tartja magát.** Az éneklés kihallatszott a szobából. Mivel több kommunista veterán lakója is volt az otthonnak, ez az eset felingerelte őket. Feljelentettek

megválasztanak ifjúsági lelkeseknek és a Keresztyén Ifjúsági Egyesület szervező titkárának. Püspököm kijelentette, hogy nem lesz KIE, és nem enged engem erre a szolgálatra. Isten döntése ebben az esetben is erősebbnek bizonyult. A püspök később támogatta ezt a misz-sziót.

Öt éven keresztül végeztem ezt a szolgálatot. Évente tizenöt-husz programot szerveztünk, kétezer fiatal vett ezeken részt. Néhány műfaj: ifjúsági munkatárs- és vezetőképző, színját-szó-, sport-, tánc- és Ten Sing-semináriumok, területi és országos találkozó, csendesnapok, konferenciák. Mentünk Felvidékre, Erdélybe, Kárpát-aljára. 1990-ben elindítottuk a Vezess! című ifjúsági újságot. Énekeskönyvet, játék- és színdarabgyűjteményt adtunk ki.

Sokan megtértek, hivatást kaptak ezekben az években. Tiszadobon tartottunk egy nagy létszámú munkatársképző tanfolyamot. Jöttek Erdélyből és Kárpátaljáról is. Mi, vezetők éreztük, hogy itt most eljött az evangélium hirdetésének az ideje. Megkértük Dieter Reitznert, az osztrák KIE titkárát, hogy mondja el egyszerűen, érthetően az evangéliumot a fiataloknak. Nem volt semmi érzelmi ráhatás. Még hajnalban is beszélgettünk, imádkoztunk többekkel. Többségük ma is aktívan részt vesz az egyházi életben. Egy akkor tizennégy éves nyírségi kislány ma három metodista gyülekezet lelkesze Angliában. Ezek a „repülés” éveik voltak.

Az Európai KIE adta a fizetésemet az egyházi adminisztráción keresztül. Szolgálati lakást is ígértek, de az mégsem jött össze. Négy gyermekkel újra az angyalföldi parókia egyszobás kis lakásába költöztünk. Dieterrel, aki az európai KIE megbízottja is volt, a csöppnyi konyhában, imbolygó műanyag puffon ülve tartottuk a több órás, harmincnegy pontból (!) álló munkamegbeszélést. Javaslatára imádkoztunk jobb lakhatásért és irodáért. Néhány nap múlva becsengetett egy néni azzal, hogy szeretné felajánlani budai szántíz négyzetméteres lakását valamilyen ifjúsági, missziói célra, ismerek-e ilyen szervezetet. Nem akartam hinni a fülemnek. Mi maradtunk a kis lakásban, de az irodai munka és az ifjúsági élet átkerült az általa felajánlott lakásba.

Beadtunk lakásigénylést a baloldali vezetőség önkormányzatához. **Mivel megtakarított pénzzel nem rendelkezünk, nem sok esélyünk volt a sikerre. Mégis megérkezett a pozitív válasz.** Egy vadonatúj, hetvennégy

Kárpátalján cigány testvérek között

Biztattam. Eszembe jutott Pröhle professzor egyik instrukciója: „Úgy tekintetek egy ateistára, mint Isten potenciális munkatársára”.

Nagyon izgult a korábban egyházüldöző igazgató. Hogyan fogadják majd a nagymamák? Két segítőt is melléállítottam a karzaton. Elég sok billentyűt lenyomott, de nem mindig a megfelelő időben, a kottának megfelelően. Istentisztelet után le se mert jönni az orgonától. Azt mondta, hogy ő ezt tovább nem tudja vállalni. Isten humora és kegyelme, hogy ez az ember földi élete utolsó két évében Istent dicsőítette, hitben megújult, és a gyülekezetet szolgálta.

a tanácsházán. A vezetőnő behívott az irodájába. Szabadkozva arra kért, hogy több ilyen programot ne tartsak. Eljutott az ügy az ÁEH titkárához is, aki pedig engedélyezte a további istentiszteleteket.

1989-ben meghívtak az augsburgi (szelíd) karizmatikus evangélikusok egy hétvégi konferenciára. Megviselt Daciával tettük meg a nagy utat. A záró istentiszteleten kihívtak az oltár elé feleségemmel és kisfiammal együtt, hogy imádkozzanak értünk. Az alkalom után elmondta a lelkes, hogy ima közben egy látása volt: a közeljövőben sok magyar fiatal felé lesz szolgálatom. Ekkor még nem tudtam, hogy rá egy évre

négyzetméteres lakást vehetünk meg, ha befizetjük az önrészt. Kaptunk a gyermekek után kedvezményt, hosszú lejáratú kamatmentes kölcsönt is, de az önrészre nem volt fedezet. Megkerestem az első gyülekezetem falujában szolgáló plébánost, akivel testvéri és baráti kapcsolatom alakult az ott töltött évek alatt. A sekrestyében találtam meg. Röviden vázoltam a helyzetet. Megkérdeztem, hogy tud-e kölcsönt adni. Elővett a szekrényből egy köteg pénzt, és átadta. Kértem, hogy írjunk papírt. Azt felelte, hogy nem szükséges.

Még tartott a törlesztés ideje, amikor súlyos beteg lett. Meglátogattam a szegedi klinikán. Tüdőrákja volt, szenvedett, de fájdalomcsillapítást nem fogadott el. Hite szerint felajánlotta szenvedését gyülekezetéért Istennek. Minden fontosat megbeszéltünk. Jeleztem neki, hogy testvérenek, aki szintén katolikus pap volt, törleszttem a hátralékot. Így is lett. Életem barátja néhány nap múlva, ötvenhat évesen elhunyt.

1995-ben meghívott a kelenföldi gyülekezet egy megüresedett lelkesi állásra. Kezdelem után egy héttel a kollégám bejelentette, hogy átadja az igazgató lelkesi szolgálatot is. **Bálint László** budai esperes hirtelen halála után (a televízióban, élő adásban, tanúságtétel közben állt meg a szíve) megválasztottak esperesnek. Ezekben az években templomok, gyülekezeti házak épültek, egymás után nőttek ki a földből a piliscsabai Béthel-központ új épületei, a nagybörzsönyi Reménység háza. A VIII. kerületi családsegítő központban utcai szociális munkát végeztem hetente egy alkalommal. **Később rájöttem, hogy a holisztikus családsegítésre a gyülekezetben is szükség van.** Elindítottuk a katolikusokkal együttműködve a családsegítő szolgálatot. Kaptunk erre a célra egy volt orvosi rendelőt, csak a rezsit kellett állni.

A gyülekezet anyagiakban szűkölködött. Újra jelentkezett a korábban lakását felajánló néni, hogy szeretne segíteni valamilyen szolgálati ágat. Elhívtam vidéki házába, leoltotta a villanyt, és a padló alól kiszedett egy adag fogaranyat. Ezeket eladva pont annyi pénzt, néhány százezer forintot kaptunk, amennyire szükség volt a családsegítő fenntartásához. Néhány rászoruló gyülekezeti tagot is segélyeztünk.

Megtudtam, hogy az egyik néni az alkoholista unokaöccsével él egyszobás lakásában. A férfi erőszakkal elveszi tőle a segélyt, és elissza. Összefogtunk a helyi családsegítővel, ifis tagokkal, és kemény, egy éven át tartó munkával el-

értük, hogy elköltözzön nagynénjétől. Azt mondta akkor a Lélek nekem: „Nézz úgy erre az özvegyasszonyra, mint a saját édesanyádra!”

Egy nagy, veretes budai gyülekezet élete egészen más volt, mint a korábbi falusi közösségeké. A kerületben száznegyvenezer laknak, ezernégyszáz evangélikus címünk volt. Megalakítottuk a képviselőtestületet a legaktívabb tagokkal. (A gyülekezeti közgyűlések szerintem eléggé formálisak.) Készítettem egy negyven szolgálati területről szóló listát, és megfelelő előkészítés után kértem, hogy iratkozzanak fel, ki miben tud segíteni. Összeálltak a szolgáló csoportok. Például a látogatói munkára húszan is jelentkeztek. Nekik listákat adtunk, felosztottuk utcánként a kerületet. Havonta megbeszéltük a tapasztalatokat, és imádkoztunk. Rájöttem, hogy a nagy gyülekezetben és az akkor negyven tagú presbitériumban sokan vannak feladat nélkül. **Előadásokra, tanúságtételekre, cikkekre írására és más szolgálatokra kértem fel őket.**

Egy év próbálkozás után jöttek a fiatalok is. Hívók, nem hívők, gazdagok, szegények, cigányok, mindenféle történettel a hátuk mögött. Többeket én kereszteltem, konfirmáltam közülük. Egy idő múlva feladatokat is vállaltak: látogatás, írás, előadás, könyvszerkesztés, imaközösség vezetése, angol- és matematikakorrepetálás, egyebek. Emlékezetes az egyik történet. Egy jól megtermett férfi jelent meg családjával az istentiszteleten. Korábban munkásor volt. Alkoholproblémái is voltak. Hamarosan kérte a keresztséget. Negyvenhat éves volt ekkor. Kamasz fiával együtt kereszteltem, konfirmáltam. Feleségével és fiával kézen fogva térdeltek az oltárnál, így vettek úrvacsorát rendszeresen. Vili arcán ilyenkor könnyek folytak. Nagyszerű munkatársam lett. Isten adott neki még hat évet. A kórházban a Bibliája mellett Luther- és Reményik-köteteket olvasott.

2003-ban egyházunk közgyűlése pályázatot írt ki az evangelizációs és missziói lelkesi szolgálatra. Megdobtam a szívem, úgy éreztem, hogy ebben teljesezhet ki eddigi szolgálatom. Július 11-én döntött a közgyűlés. Aznap az *Útmutató* igéi ezek voltak: „De most így szól az Úr, a te teremtd, Jákób, a te formálód, Izrael: Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy! Ha vízen kelsz át, én veled vagyok, és ha folyókon, azok nem sodornak el. Ha tűzben jársz, nem perzselődsz meg, a láng nem éget meg

téged.” (Ézs 43,1–2) „Ha Isten velünk, ki lehet ellenünk?” (Róm 8,31)

Az októberi országos evangelizáción iktattak be a szolgálatba a Deák téri templomban. Igehirdetésem alapigéje Ezékieltől volt (16,6): „Maradj életben!” Hálás vagyok Istennek, hogy ezt a területet megkaphattam. Színes, izgalmas húsz év áll mögöttem, sűrű programmal, beosztással: igehirdetések, evangelizációk, missziói napok, missziói munkaágak segítése, munkatársképzés, lelkipozíciók, kazuálék, újság, rádió, televízió, CD- és könyvkiadás, az internet széles körű használata, felekezeti szolgálatok bősége hazánkban és a Kárpát-medencében. Mindezek mellett feladatomban volt és van az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesületben (EBBE), a Magyarországi Evangéliumi Szövetség (Aliansz) elnökségében, és az Ökumenikus Tanács missziói bizottságában.

Több évtized után úgy látom, hogy az egyház csak azért él, mert Isten élteti. Nem kell karizmatikus gyülekezetbe járni ahhoz, hogy csodát lássunk. A Magyarországi Evangélikus Egyház léte ugyanis csoda. A gyalázatos ellenreformáció, a felvilágosodás (részben besötétedés), a racionalizmus, forradalmak, Trianon, a két világháború, kitelepítések, fogság, náciizmus, kommunizmus, más felekezetek és szekták elszívó hatása és a korlátok nélküli szabadosság ellenére szólnak a harangok, a gyülekezetek énekelnek, imádkoznak, hirdetik az igét. Itt vagyunk, még élünk. Évtizedek óta éreztük, láttuk, hogy korszakváltásban vagyunk. Az elmúlt években minden megmozdult, felgyorsult: járvány, háború, válságok, globális felmelegedés, erdőtűzek, cunamik, áradások, az erkölcsatlenség, istentelenség elszabadulása. Többben Sodoma és Gomora példáját emlegetik korunk szellemiségét, állapotát látva. Mások a Római Birodalom leépülését, összeomlását hozzák példaként. Felerősödött az emberekben a félelem és a létbizonytalanság.

Nincs ma sem jobb, igazabb lehetőség, mint a megtérés Istenhez, a törvényhez és az evangéliumhoz. Isten ma is keres minket, szól, hív, józanít, ítél, vigasztal, közösséget teremt. Az egyház kísértése, hogy a világ elvárásainak megfeleljen. Nagy a nyomás ma is a keresztyénségen. Így volt ez az apostoli korban és a későbbiekben is. Ezen nincs mit csodálkozni. A rendszerváltás előtt minden józanul gondolkodó ember érezte, hogy a diktátum Moszkvából jön. Egyes egyházi vezetőknek ezért volt látszólag korlátlan hatalma. Megláztak, kirúgtak, kor-

látoztak többtalentumos lelkészeket és laikusokat. Mesterségesen két táborra próbálták osztani a hívőket: a haladók, akik az állammal együtt építik a szocializmust, és a naftalinszagú múltat restaurálni akarók.

Ma újra itt a szembenállás és a hasadás veszélye. Sajnos sok egyházban meg is történnek a szakadások. Mintha két táborra akarná szakítani a diabolosz az egyháztagságot: az úgynevezett progresszívek, haladókra és a konzervatív fundamentalistákra. A valóság ennél sokkal színesebb. Minket nem ezek a kategóriák érdekelnek és motiválnak, hanem az igazság, a valóság. **A próféták, apostolok, reformátorok egyszerűre voltak „haladók” és „fundamentalisták”.** Hitünk alapjait, fundamentumait nem engedjük át az ördögnek és az öntörvényű humanistáknak. „Az ige kőszájként megáll” ma is. Ugyanakkor szükséges a tájékozódás, tanulás, egészséges érzékenység, amikor kortársaink felé szolgálunk.

A magukat bibliahűnek tartók észre kell, hogy vegyék a tudomány hiteles felismeréseit. Tanulniuk kell alázattal a hermeneutikát, exegézist. Isten ígéje ma is érvényes. Nem csupán a betű, amelynek hosszú és összetett története van, és Lélek nélkül csupán ölni tud. Ismernünk kell a bibliai idők körülményeit, az akkori kultúrát. Kérnünk kell a Szentlelket az Írás tanulmányozása, olvasása és magyarázata közben, hiszen ő ihlette a szerzőket. **Beszélhetünk az ígéről, a „textusról”, de egészen más az, amikor az élő Igét megértjük és szóljuk.**

A magukat haladónak tartóktól, liberálisnak gondolóktól tisztelettel várjuk, hogy ne a „világ” mentalitását, stílusát kövessék. Próbálják legalább annyira megérteni és szeretni a „konzervatívokat”, mint például az LGBTQ-közösségekhez tartozókat. Nagy tisztelettel, „levett saruval” olvassák újra a Szentírást. Szóaljanak fel, álljanak ki a védtelen magzatokért (van olyan állam, amely engedélyezi a megszületés előtti abortuszt is!), a szexuális szabadság gyermek- és ifjú áldozataiért, a törvénytelen tömeges migráció miatt szenvedőkért.

A páli ige, amely Lélek által inspirált kijelentés, legyen ma is a döntő egyházunkban: „...nem tudok közöttek másról, csak Jézus Krisztusról, róla is mint a megfeszítettéről”.

SZEVERÉNYI JÁNOS

Megjelent a Lelkipásztor evangélikus teológiai szakfolyóirat 2023. novemberi számában

A missziós gyülekezet hat jellemzője

Tim Keller: *Gyülekezet a középpontban* című könyve alapján

1. A gyülekezetnek konfrontálnia kell a tágabb közösség „bálványaival”

Nagyon hasznos, ahogyan Tim Keller rámutat arra, hogy a modern kor embere miként tette az egyéni boldogságot és a személyes önmegvalósítást „mindenek felett valóvá”. Azt mondja, hogy ez a „bálvány” jelenik meg a materializmusban, a konzumerizmusban és a pénzéhségben, amely aztán társadalmi igazságtalansághoz vezet.

2. Szakértő módon kell kontextualizálnia az üzenetét, és közérthetően kell azt kommunikálni

A misszionáló gyülekezet felismeri, hogy a „népszerű evangélium”, amelyet az utóbbi időben megfogalmaztak, túl sekélyes és süket fülekre talál. Ezért nagy körütekintéssel kell az örök igazságot a mai kultúrában élő emberek felé, helyzetükre és kérdéseikre válaszaként újrafogalmazni.

3. Föl kell készítenie tagjait arra, hogy az életük minden területén misszionáriusok legyenek

Három dolgot javasol Keller ennek érdekében: 1. Képessé kell tenni a gyülekezet tagjait, hogy a tanúságtételt szavakba tudják önteni hétköznapi életük során. 2. Szeretniük kell a kör-

nyezetükben élőket. 3. Meg kell élniük hitüket hivatásuk révén.

4. A gyülekezetnek ellenkultúrává kell válnia a közjó érdekében

Keller kiemeli: „alternatív társadalom-má kell lennie, amelyben a kapcsolatok erősek és mélyek, amelyben a szexualitást, a családi viszonyokat, a gazdagság és a vagyon kérdéseit, az etnikai és hatalmi ügyeket mind Isten szerint, egészen másképpen élik meg és gyakorolják. ... [A gyülekezet] idejét és anyagi javait arra szánja, hogy a város jólétét előmozdítsa.”

5. „Szivacsos” szerkezet

Úgy kell berendezkedni, hogy a gyülekezeti élet több területén nem hívők és keresők is jelen legyenek. Miért ne szolgálhatna együtt a hangtechnikában a kereső és a hívő? Miért ne segíthetne a szeretetvendégségben az, aki még kereső?

6. Gyakorolni az egységet

Korábban nagyon gyakran a különféle helyi gyülekezetek egymáshoz képest határozották meg magukat. Tradicionálisabb, modernebb, nyitottabb stb. Keller felhívja a figyelmet, hogy sokkal inkább a kultúrához képest kell megmutatni más milyenségünk.

Van aki a problémára teológiai magyarázatot talál: „Az Úr adta, és az Úr vette el.”

Ez a hat szempont igen elgondolkodtató. Egy ilyen „missziós gyülekezet” minden bizonnyal vonzó módon képes kommunikálni az Istentől származó örömmüzenetet. Számomra különösen is fontos ez a modell, mert egyensúlyt igyekszik teremteni a gyülekezet céljai között. Már az 1560-as skót hitvallás kimondja: „Nem gondoljuk, hogy bármely irányelv és egyetlen ceremoniális rend megszabható minden korra, időre és helyre”. Ennek fényében a megjelenési formát újra és újra végig kell gondolni. Ebben segít a fenti hat szempont.

BACSÓ BENJÁMIN

gyulekezetvezetes.blog.hu

NINCSEMMI „HA”

Aki hisz a Fiúban, annak örök élete van.

JÁNOS 3,36

Tűztornádók, derecho szelek... vajon mi van még a természet tarsolyában? Jégvulkánok, természetesen! De ne aggódj, ezek nem veszélyesek. Csak hidegek. Dermesztően hidegek!

Jégvulkánok a nagy tavak – mint például a Michigan-tó – partjai mentén alakulnak ki, ha a feltételek éppen megfelelők. A hőmérsékletnek folyamatosan fagypont alatt kell maradnia napokon keresztül, így egy vékony jégréteg alakul ki a part közelében. Ha a szél elég erős hullámokat kelt, akkor helyenként vízpermet törhet ki ezen a jégrétegen keresztül. Azután, ha a levegő elég hideg, ezek a vízcseppek megfagynak a nyílás körül. Idővel a megfagyott víz egy kúp alakú dombot alakít ki, amely nagyon hasonlít egy jégből készült kicsinyített vulkánra.

Ha a hőmérséklet megfelelő, ha a szél elég erős, ha a hullámok erőteljesek, akkor talán kialakul a jégvulkán. Nagyon sok a ha. Vannak, akik úgy gondolják, hogy a mennybe jutáshoz is sok ha kapcsolódik. Ha megtartasz minden szabályt, ha sohasem hibázol, ha igazán keményen dolgozol, akkor talán bejutsz a mennybe. Istennél azonban nincs semmi „ha”. Ő nem feltételeket szab, hanem ígéreteket tesz. Hidd, hogy Jézus Isten Fia (Jn 3,36), szeresd és kövesd őt (Jn 12,26), és hazavisz magával a mennybe (Jn 14,3). Kétség nem férhet hozzá – itt nincs semmi ha.

Úr Jézus, köszönöm, hogy te az ígérek Istene vagy. Tudom, hogy bízhatok benned, hogy minden egyes ígéretedet megtartod. Ámen.

GONDOLTAD VOLNA?

Egy majdnem 14 méter magas jégvulkán alakult ki Kazahsztánban. A legtöbb jégvulkántól eltérően, amelyek hideg vízből alakulnak ki, ez egy meleg vízű forrás felett jött létre. Forrásvíz permet tör ki a kúp alakú mélyedésből, megfagy, majd visszahull a jégre, így az fokozatosan egyre magasabbra nő.

Louie Giglio: Isten lenyűgöző teremtett világa – Újabb 100 tudományos kaland Isten csodálatos világegyetemében
Encián Kiadó, 2023

Tudományos áhítatoskönyv gyerekeknek. **Tudomány és hit?!** Igen! A könyv számtalan példán keresztül mutatja be, hogy a körülöttünk lévő világ megismerése hogyan erősíti hitünket és segít közelebb kerülni a szerető, gondviselő, minket név szerint ismerő és megváltó Istenhez.

Bővebb információk és kedvezményes rendelés a kiadó honlapján: encian.hu.

A kötet többek között kapható a Luther kiadó Deák téri és Üllői úti evangélikus könyvesboltjaiban.

Három részben közöljük magazinunkban Sréter Ferenc evangélikus lelkész sorozatát, amely az Evangélikus Evangélizáció egykori, ÉLŐ VÍZ című lapjában jelent meg 1943 és 1944 között.

Tükör előtt – harmadik rész

Beteg elváltozások csak ott vannak, ahol élet van. Halott gyülekezetben, halott „hívőben” nincs betegség. Azonban a betegség nem természetes állapot. Gyógyulni kell! A gyógyulás első lépése a baj felismerése. Tükör elé kell állnunk, hogy lássuk magunkon a kóros elváltozást. Isten gyermekeinek betegségeiről mit mutat a tükör?

A „szacharinos”

Nem csupán a világ öröme olyan, mint a szacharinos (mesterséges édesítőszeres) tea, melynek az édessége pótlék s utóíze keserű – ellentétben a cukros teával. Isten gyermekei között is van olyan mosolygó élet, amelynek csak a kezdetén s egy-egy állomásán igazi a mosoly. Egy autós elmondta, hogy kevés a motalkója (etil-alkohollal kevert benzín), de néha kap egy kis petróleumot, s azt hozzáönti; a végén már alig van benzín a keverékben. Így van ezzel a mosolygós élettel is. Egyre jobban túlteng benne a világ tréfája, a „Scherzgeist” (szellemeskedés), s a végén már jóformán csak ez adja az élet örömező „erejét”.

Egyre több a haszontalan szó, egyre sekélyesebb, könnyebb fajsúlyú az élet, önzőbb a szolgálat, s elhal a megszentelődésre való odaadó törekvés. A világ fiai közt ennek a keresztyénségnek nagy a vonzereje – de igazi ereje nincsen. Olyan szintelen, se hideg, se meleg félkeresztyénségbe hív és nevel, amely szemre ugyan tetszetős, de könnyen elpárolog. Mélyre nem jut,

próbát nem áll, s a megszentelődő, gyümölcsöző élettel szemben immunizál, érzéstelenné tesz. Adjon az Úr bánatot és új megtérést, nehogy a legvégén legyen keserű a „szacharinos” élet!

A képzelt beteg (hipochonder)

Lelkileg tulajdonképpen nincsen is ilyen. Mert aki lelkileg egészséges, az is mindhaláláig küzd kísértések sokféle fertőzéssel, ha azok nem is vehetnek már erőt rajta. S mégis van képzelt beteg Isten gyermekei és a világ fiai közt is. Az igazi betegséget is lehet egész más bajnak képzelni. Akármilyen bántó, szomorító, keserítő „tünetet” érezek a magam bűnén kívül; az mind ilyen képzelt betegség. Mögötte mindig ott lappang a bűnöm. Az igazi baj! Csak keressen meg, s ha nem találom, akad még mindig lelki testvér, aki segíteni fog. ... *Assisi Ferenc*, a „mindig vidám testvér” jól megmondta: „Mit vágsz olyan szomorú képet? Talán megbántottad Istent? Mert más okod nem lehet rá. Ha pedig így van, akkor hozd rendbe a te Uraddal, és

ne terhelj másokat a szomorúságoddal!” – Esmélj azért, kedves hipochonder testvér!

A hőmérős hívő

Az előbbi mondatból következik, hogy az is bűnöm, ha egyre búsulok a magam bűnös voltán. A betegnek mindig bűne, ha biztosan segítő orvoshoz mehetne és nem megy. Istennek vannak olyan gyermekei, akik folytonosan hőmérőzik magukat – persze lelkileg –, s egészen nekibúsulnak, belesavanyodnak abba, amit a lelki hőmérő mutat. Folyton befelé néznek, a saját szívébe, s persze, hogy nem találhatnak abban „szívderítőt” látványt! Ezen felül legfeljebb körül-körül, ha néznek – de bizony a körülményekben se talál ilyenkor örömet az ember. Mindig van, amin sóhajtani lehet.

A legtöbbet fölfelé kellene nézni, Jézusra. A gyógyító kegyelemnek, erőnek, örömmek és békességnek egyetlen igazi fényforrására. Kedves hőmérőző testvér! Ne hagyd el a hőmérőzést – de legalább ugyanannyit nézz Jézusra! Az

igén, imádságon, közösségen, úrvacsorán, gondolataidon és lelki testvéreken át egyaránt. Ne légy lekonyult, napfénytől elfordult, s éppen azért hervadó, beteges virág!

A szimuláns

Ismeretes annak a lelkésznek az esete, akit nagybeteghez hívtak, s akinek az úrvacsorát megelőző lelki beszélgetésben sóhajtva mondta magát igen nagy bűnösnek a beteg. A lelkésznek azonban valami feltűnt s csendesen megjegyezte: igen, már hallottam róla, hogy milyen nagy bűnös. A beteg erre úgy felszisszent, mintha kigyó csípte volna meg: „Ki mert én rólam valami rosszat mondani?” – Sok ilyen „látszabűnös” van, aki csak a templomban s a betegágyon „bűnös”, és észre sem veszi, hogy ő Isten előtt egy szimuláns. A katonaságnál is különösen szigorú büntetés jár a szimulánsoknak...

Súlyosabb válfaja ennek az, amikor valaki már valóban ráébredt a bűneire és a hívő életben levőnek „hiszi el” magát bűn tekintetében. Valószínűleg ilyen volt a fenti példában említett beteg is. Veszedelmesen fenyegető kísértés ez, amire erősen kell figyelni.

A képzelt egészséges

Másik oldalról nézve, hasonlóan nehéz a „látszathívő” esete. Valamikor talán igazán az volt, de úgy visszacsúszott, hogy már csak külsőségek, csak a látszat maradt meg. Általában öt parancsolatot tart fontosnak, s ebben szinte kimerül a bűn elleni harca: „1. Ne igyál. 2. Ne dohányozz. 3. Ne járj moziba. 4. Ne táncolj. 5. Egyáltalán: ne kelts olyan látszatot, mintha nem lennél hívő.”

Bármennyire helyes, amit „nem tesz”, ez a kevésnél is kevesebb. Akármint igyekszik, „negatív gyümölcsöt” terem. Aki rajta keresztül ismeri meg a hívő életet, képmutatásnak ítéli és elfordul tőle. A látszat sem sikerül emberekkel szemben sem. Egyedül önmagát csalja meg. Másokat „csak” azzal, hogy miatta elfordulnak Krisztustól... Testvérem, ha nem jutottunk ide, akkor is lehet, hogy már nagyon meg kell hallanunk az éppen hívőket ébredésre szólító ígét a Jelenések könyvéből: „Térj meg!” (2,5.16; 3,3.19)

A kuruzsló

Nem akarunk most azokról szólni, akik másokat kuruzsolnak lelkileg (újságokban szerkesztői üzenetek, hitetlen orvosok, spiritiszták stb.), bármekkora

veszedelmet jelentenek is. Nem a „Tükör előtt” rovatra tartoznak. Önmagunk kuruzslásáról beszélünk. Lelki ébredése előtt is elég kuruzsol a bűnével az ember, amikor letörlesséssel, jóvátétellel, úrvacsorai itéletvétellel akarja elintézni Istennel a múlt felismert bűneit (elfelejtésről, kicsinyítésről, átfestésekről, mások okolásáról nem is beszélve), s akaratereje megfeszítésével és vallásos gyakorlatokkal akar szabadulni a jövőre a bűn hatalma alól. Lelki ébredése után egyre világosabban felismeri, hogy így nem lehet. De még ezután is könnyen esik házi kuruzslásba. Egyedül kinlódik a bűnével. Mindenféle módszert megpróbál, csak arra nem szánja rá magát, ami ilyenkor elengedhetetlenül kell: megvallani az Úrnak emberen keresztül is, és így találni feloldozást is, lelki tanácsot is, testvéri együtt-könyörgést is csodálatos segítségül. A magam kinlódása némelyik gyötrő bűnnel szemben csak olyan, mint amikor valaki leragasztja, félig kinyomja, vagy idő előtt bezárítja a kelevényt, s elzárja a levegőtől, naptól a sebet – vagy éppen megfertőzi. Hagyj fel a reménytelen kuruzslással, testvér, s menj ahhoz, akit bizonyítva megmutat neked az Úr lelki pásztorul vagy testvérül.

Az elbizakodott

Az óember bűnei az új embernél gyakran jelentkeznek, új, „hívő” kiadásban. Így van ez az elbizakodottsággal is. Akinek hajlama volt rá a régi életében, hogy a saját igaz voltában bízzék, az az új életében is könnyen bizakodik el. Sőt, sokszor még az is, aki korábban nem volt olyan magabizós. Evangelizációkon rendszeren szóba került ez, de nem lehet eléggé emlegetni. Az új ember „hívő” elbizakodása az egyik legnagyobb lelki veszedelem. Ez a hamis növekedés a Jn 3,30 ellentéte, amikor is a hitéről mer beszélni valaki s nem a Megváltójáról, amikor azt képzeletben, hogy ő maga már lett valamivé, s nem öbenne a Krisztus.

Igaz, a saját „alább szállásom” (Jn 3,30) úgy is bekövetkezik, hogy szinte észrevétlenül ellangyosodom, visszaesem és így válok sokkal bűnösebbé. Ez azonban egészen más, mint a lelki növekedés, amikor nem visszaesem, de kegyelemből szabadulok bűnőktől s mégis egyre bűnő-

sebbnek ismerem meg magam, mert Jézus világosságában jobban felismerem a bűneimet (a bűnös lényemet), mint azelőtt s jobban látom, hogy a túlradó kegyelemhez képest tölem mennyire sokkal többet várhatna az Úr, mint másoktól.

E kettő között van a hamis növekedés, a lelki dagadás embere. A farizeus, aki ítélkezve néz másokra s nem veszi észre, hogy milyen veszedelemben van. Észrevetted-e már magadon, testvérem?

A csüggedező

Ellentéte az elbizakodottnak. Sokan vannak, akiknek erre van hajlamuk. Igaz, hogy a hajlam változhat is, mint némelyik embernél a gyomorsav meg a hiánya. Vannak, akik háromnegyed éve igen elbizakodottak voltak, de fél évvel ezelőtt kétségbeestek. Mások viszont fél éve bizakodtak el s ma rémüldöznek. A lelki életben is lehet így. Mégis általánosabb az, hogy egyikünknek a magabizásra, másikunknak a csüggedésre van hajlama. Akit balra nem tud húzni a Sátán, azt jobbra húzza. A világi életben ma különösen a csüggedés frontján dolgozik. A lelki életben is hamarosan így lesz azonban. Jó felkészülni rá, látva a szándékait!

És jó tudni, hogy az elcsüggedés mindig a Kísértő műve. Éppen azért biztos orvosság van ellene annál, aki legyőzte őt. Jézusra nézni! Az ő kegyelme mindig, mindenben, mindenkinek elég. Aki az üdvösségén csüggedezik, az tudja meg, hogy éppen ez biztos jele annak, hogy nem esett ki a kegyelemből. Aki kiesett, az már nem aggodalmaskodik érte!

Vizsgáljuk meg magunkat, mire van hajlamunk. És legyünk résen a saját kísértésünk felismerésében.

Kitekintés

A Himnusz teremtő ereje

Tavaly ünnepeltük a Himnusz kétszáz éves évfordulóját. Valamikor egy felejtendő diktatúra el akarta törölni, de zeneszerzők, írók, költők ellenálltak. A himnuszunk maradt. Sőt különös teremtő ereje van.

Egy mutatós kiállítás tett bizonyosságot erről Szegeden is, melyen Kárpát-medencei keresztyén kortárs képzőművészek a Himnusz születésének kétszázadik évfordulójára készült alkotásai láthatók. A tárlaton bemutatkozó alkotók a magyar örökség megőrzéséhez is hozzájárulnak. Néhány hónappal korábban Székesfehérváron is megnyílt ez a tárlat, ott is a katolikus egyház égisze alatt.

„Kölcsey Ferenc Himnuszának szövege és Erkel korálokra emlékeztető dallama közös remekmű, nemzeti imánk a közösségi identitás, a közösségi emlékezet, a hazaszeretet, a hazafiság és az összetartozás erejének megtestesülése. (...) A Szent Korona, az országzászló és a magyar címer mellett a Himnusz fejezi ki leginkább nemzetünk egységét, küzdelmes múltját, jelenét” – fogalmazott Józsa Judit kerámiaszobrász, művészettörténész, a kiállítás ügyének ötletgazdája.

Ez milyen lélek?

A siófoki polgármester Facebook-bejegyzéséből derült ki még január elején, hogy Siófokon a főtéren egy férfi felgyújtotta a betlehemet, amit 2 millió forintos pályázatból állítottak fel. Debrecenben a kis Jézust lopták el. Milyen lélek lakik az ilyen emberi lényekben? Jézus a golgotai kereszten is az ellenségeiért imádkozott az Atyához, és kegyelmet gyakorolt egy megtérő rablógylkossal. Isten Fia Lelke szent, de emez a lélek milyen?

A keresztyénség helyzete

Az nem öröm, hogy a népszámlálási adatok szerint némileg csökkent a hazai (gyakorló) keresztyének száma, de azt igen, hogy a világkeresztyénség olyan módon fejlődik, ahogyan azt nem régen még csak elképzelni sem tudták. Különböző kutatóközpontok, vallásszociológiai intézmények 2023 végén közzétett kutatási anyagai jó hírekről számoltak be.

A felmérések szerint a nagyvilágban a vallásos emberek száma 2,5-szer gyorsabban növekszik, mint a nem vallásosoké. Ez is beszédes: a világ népessége 1,18%-kal növekszik, miközben a vallásos hívók száma 1,26%-kal. Igaz, növekszik a nem vallásosok száma is, de „csak” 0,56%-os mutatóval. Ébresztő azonban a keresztyének számára az az adat is, hogy a keresztyénség növekedése 1,18%-os, de az iszlámé 1,97%-os.

Jelenleg világszerte az emberek kevesebb mint 2%-a ateista. Ma (2023-ban kiadott adat) kevesebb ateista él a világon (149 millió), mint 1970-ben (165 millió), pedig azóta az emberiség lélekszáma csaknem megduplázódott. A keresztyénség enyhe növekedést mutat, becslések szerint 2,6 milliárd ember vallja magát annak (a hitélet minőségét nincs módunk megítélni). Az örömből ürmös is vegyül: a világon a legüldözöttebb vallás a keresztyénség. Vajon miért?

A Szentírás terjedése

A lelki éhség növekedése mellett beszédes adat az is, hogy egyre többen tudnak olvasni a világban. 1900-ban az olvasni tudók száma 27,6% volt, 2023-ra ez a szám 84,1%. 1900-ben 5 millió Bibliát nyomtattak ki, 2023-ra 95 milliót. Közel 1,8 milliárd Biblia lehet mára az emberek kezében, s ez fokozatosan növekszik, számítások szerint 2050-re 2,3 milliárd lesz a kézbe vett Bibliák száma.

Nekünk van Bibliánk? Nincs mindenkinek! 6661-féle nyelven beszélő 1,51 milliárd embernek nincs teljes Bibliája az anyanyelvén. 145 millió embernek, akik 1892 nyelvet beszélnek, már készül a bibliafordítás. Afrikában 558 nyelven, 16 millió embernek. Dél-Amerikában 119 nyelven, 2,4 millió embernek. Szédlítők számok. Nekünk van Bibliánk?

Danger de mort!

Ez állt az egyik táblán egy tüntető kezében, magyarul: „Halálveszély!” Vagy így: „Vigyázat, életveszély!”. A tüntetésre a fővárosban került sor, a francia nagykövetség előtt. Szervezte a Szent István Intézet, az Axióma Központ, valamint a Védett Társadalom Alapítvány. A demonstráció tartalma nagyhét hétfőjén az élet volt. Franciaországban az történt, hogy két életveszélyes gondolat fogalmazódott meg: egyrészt a háborúba szólítás, akár atomfegyverekkel is, másrészt pedig a francia alaptörvénybe bevették az abortuszhoz való jogot. Vajon mikor kerül sorra a halálhoz való jog az élet végén? De nem az eutanázia, hanem a családtagok „joga” az idős szülők likvidálásához?

„A megváltást nem lehet kiérdemelni, csak elfogadni” – beszélgetés lancu Laura író-nővel

Már ezért az egy mondatért megérdemli, hogy megismerjük. (Az író nő jelen számunknak szerzője is – a szerk.) Magyarfalván született, Romániában, Bákó megyében. Mégis magyar író, költő, gyógypedagógus, teológus, hittantanár. Valamint néprajzos, tanult Budapesten, Szegeden, Pécsen. Írt kisregényt a Szentföldről, művei 2000 óta jelennek meg.

Most is kézbe vehetünk tőle egy új regényt, amely tavaly került a könyvpia-
cra: *Olvasmány az éjszaka cselekedeteiből* címmel, mely önéletrajz, költészet, széppróza, a lét alapkérdéseinek elmélkedő esszé.

A szerzővel Budapesten, a Kálvin téri Premier Kultcaféban beszélgetett a *Magyar Kurír* munkatársa. Ebből idézünk: „Isten felszólítása kettős: ne féljünk az embertől, a világtól, ámde féljük Istent. Mit jelent az istenfélelem?” „Ennek a megválaszolása is csak a személyes dráma gyümölcse lehet. Ebben a pillanatban csupán annyit tudok, hogy az istenkapcsolatban megélt félelem nem az a félelem, amit a világ viszonyai között tapasztalunk, és valamiképpen a szeretethez kapcsolódik, miközben tisztában vagyok azzal, hogy a lélektan szerint a félelem és a szeretet kizárja egymást. De spirituális téren szerintem ez nem így van. A spirituális félelem létborzongás. Megrémlés. Egy életben legalább egyszer: istenélmény. Az istenfélelem szókapcsolatot azért is szeretem, mert kifejezi azt, hogy a félelem Istennél van a legjobb helyen. (...) Az élő hit nem egy alvó kő. Az élő hitben állandóan történik valami. A félelem nem akadályoz meg bennünket abban, hogy bizzunk Istenségben.”

Továbbá van szó a szenvedésről is, és ehhez kapcsolódik Jób könyve a műben: „Jób könyve kimeríthetetlen. Valamiképpen azt kell kiolvasnunk belőle, ami szerintem kardinális kérdés, és amit sem a világi, sem a vallásos etika nem tud követni, hogy tudniillik az ember önérteke Isten szeretete, nem pedig a sikerei vagy akármilyen egyéb, amit a magáénak mond. A szeretetet, a megváltást nem lehet kiérdemelni, csak elfogadni. Az ingyenesség örömhír, de ez feldúlja az elmét, amely szuverenitásra, függetlenedésre törekszik. Harca zajlik bennünk. És ott van emellett a gonoszság, ami szintén kulcsjelenség Jóbnál is, a világban is.”

„Tudom, hogy az én Megváltóm él, és utoljára az én porom felett megáll” (Jób 19,25) – idézte az ígét az író nő a könyvéből. „Ez már a túlvilágba, a feltámadt Jézusba vetett hit?” – kérdezte a riportert. „Igen. Nagyon szeretem ezt a mondatot, mert nem az ítéletet, az ítélkezést, hanem a találkozást emeli ki.”

Libanoni keresztények akciója

Több helyi arab sajtóorgánumban közölte, hogy a dél-libanoni, az izraeli határhoz közeli keresztény város, Rmeish lakói különös akcióval akadályozták meg a Hezbollah terrorszervezet tagjait abban, hogy városukból rakétákat lőjenek Izraelre. A többségében keresztények által lakott város polgármestere az *al-Hurra* amerikai arab hírportálnak elmondta, hogy egy rmeishi lakos észrevette a Hezbollah terroristáit, amint megpróbáltak rakétavetőt felállítani polgári otthonok közelében. Szavára nagy tömeg verődött össze, néhányan a templom harangját kongatták, hogy figyelmeztessék szomszédaikat és tilakozzanak a cselekmény ellen. Ezek a keresztények igazából az egész háborút szeretnék megakadályozni, s amennyire tőlük telik, tesznek is ennek érdekében.

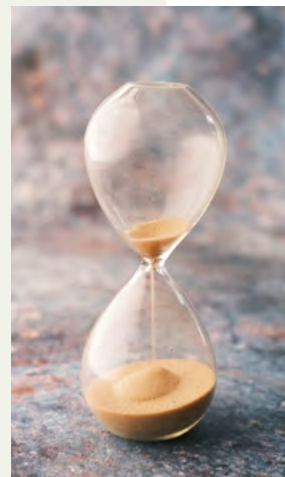

Búcsúszó

Távol álljon tőlünk a riogatás, de azt is látunk kell, hogy nagyon veszedelmes időkben élünk. A természet világában halálos csapások szakadnak ránk, és az embervilágban is megjelent valami torzulás, amit óvatosságból nem is tudunk minek nevezni. Ugyanis valami sötét erőt sejtünk ezek mögött. Zavartan tekintünk arra is, hogy mintha elveszett volna a jó és a rossz közötti különbségtétel lehetősége. Minden relatív, tanította *Einstein*. De ez nem igaz! Őt nagyon bántotta, amikor rájött, hogy a relativitáselméletét elszakították a modern fizikától, és az emberek erkölcsi gondolkodásmódjára húzták rá.

Mi történt? Zavarban vagyunk. Mindaddig, amíg a Szentírás nem nyitjuk ki és nem kezdjük el figyelmesen olvasni. Mert ott azzal szembesülünk, hogy Isten teremtett egy természetes, azaz normális világot. S erre az emberiség egy nem kis része nemet mond. Mert hát miért ne szerethessen egy férfit férfit, egy nő nőt, vagy miért ne lehessen egy gyermek szexobjektum? – Mert nem jó, ahogy az Isten megalkotta? – Miért nem jó? Kinek nem jó?

Ahogy ezeken töprengünk, megszólal a Bibliából az a szent hang, hogy „az utolsó idők jelei”... Jézus is beszél róla, de Pál is, Péter is. Ha pedig nem tetszik, amit a Szentírás mond, akkor ne idézzük, hanem csukjuk be, tiltsuk be! Vagy csak egy részét használjuk... És lesz, ami lesz? Ez nem lehet búcsúszó. Inkább ez: „Elközelített az Isten országa...”, azaz Krisztus visszajövele. Nem pusztán ítélet lesz az, hanem újjáteremtés. S ennek a hogyanja Isten titka a Krisztusban.

Összeállította:
RIBÁR JÁNOS

Visszajelzések

Híd magazin

Már hosszú ideje örömmel olvasgatom a lapot. Sok esetben az igehirdetésbe is be tudok emelni egy-egy gondolatot, történetet.

Fábián Tibor református lelkipásztor, újságíró, Erdély

*

Nővérem sírástól elcsukló hangon újságolta és csodálta a cikket, a megjelenési formáját, amelyben Nagypánk ötvenéves szolgálatára való visszatekintése olvasható. (Híd magazin 2023/2. szám, *Mi a lényeg?* című írás – a szerk.) Az egész újság megint nagyon értékes, sok szerzője fontos számomra, és nagyra értékelem őket. Szóval újból nagy értéket alkottatok, és nagyon köszönöm, hogy bekerülhetett és így kerülhetett be az említett írás.

Bakay Péter

*

Köszönöm a *Híd* magazinokat, megkaptam, szétszottam, és örömmel olvastam. Nagyon jó cikkek vannak most is benne. Ma a szomszédaszonyom mutatott egy régi *Híd*-példányt, amit a kistarcsai kórházból hozott. Kérdezte, hogy ismerem-e, mert nagyon tetszettek neki és a fiának a cikkek. Sajnos nem hívók, de hátha ez az újság hat rájuk.

Széll Bulcsúné Éva

*

Csodálatos lett ez a szám, gratulálok! Mély és gazdag tartalmú, megható írások. Még nem értem a végére, de már van kedvencem: a börtönörös történet.

Dr. Havasi Katalin, USA

Rádió, YouTube, Facebook

Köszönöm a *Lélekhangoló* mai adását (is). Megérintett, és szeretném még többször meghallgatni, a vívódásaim, a haragom mentén, melyek az elmúlt hetekben erősebben rám törtek. Hálásan köszönöm Urunknak és a veled beszélgető lelkésznek is.

*Véghehné Ildikó
(lelkigondozói kérdéseket érintő
beszélgetés Sefcsik Zoltánnal)*

*

Kedves Testvérek, igazi csemege volt ma a Sola Rádióban Gazdag Zsuzsanna története.

Betlehemi János

*

Felemelő volt hallgatni ezt az interjút. Az Úr áldja meg Lóczy Tibort és a felvidéki missziót!
És a ti munkátokat is!

Sz. B.-né

*

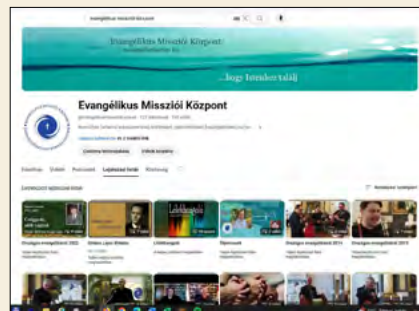
Felhangolt lélekkel köszönöm a mai *Lélekhangoló*-t, benne dr. Győriné dr. Széchei Rita és dr. Győri József tanúságtételével betegség és gyógyulás témájában.

Rácz György

*

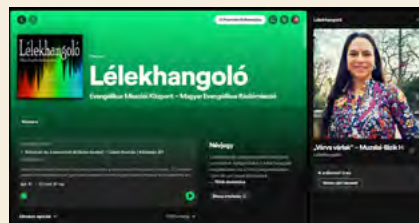
Kedves Rádiómissziós Csatat! Minden testvérnek köszönet azért az adásért, ami ma volt a hit témájáról a *Híd* magazin szerkesztőjével. Van egy olyan kifejezés az Újszövetségben, hogy „egészséges tanítás”, ez az volt a javából... Biztatom a műsor szerkesztőit arra, hogy ismételjék meg minél többször ezt a riportot, mert aktuális, rövid és érthető, valamint olyan témákat hozott elő, melyek mindenkit érintenek.

B. J.

Méltónak érzem a velem készített interjúkat arra, hogy ez legyen az első keresztyén megszólalásom a témában. Köszönöm!

Muzslai-Bízik Hanna, a Várva várak című könyv szerzője, aki nehezített gyermekáldásukról és hite megújulásáról beszélt a Lélekhangolóban

*

Nap mint nap kapom a pozitív visszajelzéseket a riporttal kapcsolatban barátoktól, kollégáktól, gyülekezetekből. Köszönöm a lehetőséget a biztonságtételre!

Stanka Erika

*

Minden reggel az átlalatok megosztott napi áhítatokkal indul a napom. Hiányérzetem van, ha nincsenek még fent kora reggel. Annyi erőt, útmutatást vihetek magammal a munkába, a hétköznapi forgatagokba... Köszönöm szépen!

Visszajelzés a Facebookról

*

Hatalmas kincset jelentenek a megosztott Ordass Lajos-áhítatok, amelyeket ő olvas fel. Hálásan köszönöm! Isten áldjon, erősítsen Benneteket! Imádkozó szeretettel gondolok Rátok.

*Blatniczkyné Hammersberg
Ganczstuckh Júlia*

Kezdetek – 1998

Az újonnan épült Evangélikus Missziói Központ igazgatótanácsának megalakulása 1998. április 29-én.

A képen balról jobbra: Göllner Pál, Keveházi László, Szemerei János, Szabóné Mátrai Mariann, Gáncs Péter, Szeverényi János, Sztojanovics András.
Ez már történelem.

Képes hírek

Találkozó a felvidéki Tornalja evangélikus missziós házában.

Az Evangélikus Missziói Központ évek óta szervezi ezeket az éves találkozókat. A határon átjáró, az ottani magyar nyelvű gyülekezeteket segítő lelkészek első találkozása volt ez felvidéki helyszínen.

A helyi lelkész, Lóczy Tibor és felesége, Laura fogadta őket, és a gyülekezetek felügyelői is képviseltették magukat, Badin Ádám előadóművésszel együtt.

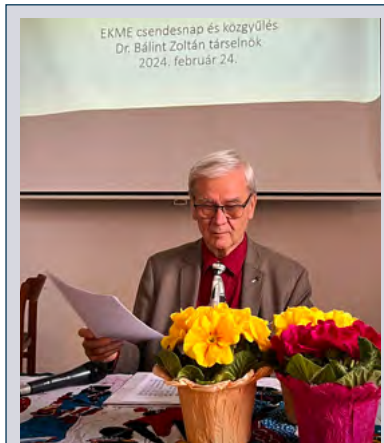
Fabiny Tamás püspök és Végh Szabolcs, a ház hazai igazgatója is segítette a tartalmas, testvéri, munkatársi beszélgetést. „Az én Istenem fénysugarat küld nekem a sötétbe.” (Zsolt 18,29)

Szeverényi János egyedüli protestánsként az EWTN katolikus televízióban (korábbi Bonum TV) felvett beszélgetésen, melynek témája Mária volt. Isten Lelke teremthet olyan légkört, amelyben a szükséges, vállalható, biblikus közös nevezőt is megtaláljuk. A minimum, hogy meghallgatjuk egymást. A *Miért is?* című műsort dr. Surján László szerkeszti, vezeti. Évek óta tart vele a missziói lelkész szolgálati kapcsolata.

Az Evangéliumi Aliansz által szervezett teológiai műhely résztvevői tizenöt felekezetből. Budakeszi metodista templom, 2024. március 12.

Dr. Bálint Zoltán beszámolója az Evangélikus Külmissziói Egyesület közgyűlésén.

Görögkatolikus pap a kárpátaljai Kiscejőcön (édesapja ukrán, édesanyja magyar református) ukrán feleségével. Kezükben a Híd evangélikus magazin.

Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) 2002-ben kezdte meg szolgálatát Kelenföldön.

Imádkozó, órállói, tanítói, missziós feladatokat vállalt. Éveken keresztül havonta tartott belmissziói esteket, újságot, könyveket adott ki.

2003-ban megválasztottak missziói lelkésznek, így a terveink egy része a gyakorlatban is megvalósulhatott. A vezetőség tagjai szintén ajándékaik szerint végeztek és végzik a szolgálatot. Az egyesületet mint jogi formát tavaly megszüntettük, de az ügy, a munka folyik tovább.

Cinkotán nagyobb szünet után találkoztunk. Ige- és imaközösségben voltunk „missziói” és „baráti” légkörben.

A képen balról: dr. Szakács Tamás lelkész, fizikus, Kovács László lelkész, dr. Garádi Péter biológus, missziós munkatárs, az EBBE elnöke, Garádi Péterné Tünde, Szeverényi János, dr. Drenyovszky Irén, a Keresztény Orvosok Magyarországi Társaságának egyik alapítója, dr. Fabiny Tibor egyetemi tanár, irodalomtörténész, teológus.

Akik már az Úrnál vannak: dr. Győri József, Széll Bulcsú, Id. Magassy Sándor.

Az EBBE honlapján sok értékes anyag található: <https://ebbe.lutheran.hu/>

SZJ

Egyházunk missziói munkáinak éves találkozója az Országos Iroda kápolnájában március 5-én.

„Evangelizáció és misszió az egyházban, gyülekezetben, intézményben” címmel előadást tartott Sztruhár András és Gregersen Labossa György.

„Maradj életben!” – gyülekezeti napon szolgált a missziói lelkész április 13-án.

Nyolc településről – Ambrózfalva, Csanádalberti, Nagylak, Nagyér, Tótkomlós, Békés-sámsón, Mezőhegyes, Pitvaros – érkeztek kicsinyek, ifjak és felnőttek a napra. A zuglói gyülekezetből öten segítettek a szolgálatban Tamásy Tamásné vezetésével. Nagyon kell napjainkban a közösség, az élő, tápláló, vigasztaló ige. Mindez sok játékkal, énekkel, jó beszélgetésekkel, közös étkezéssel.

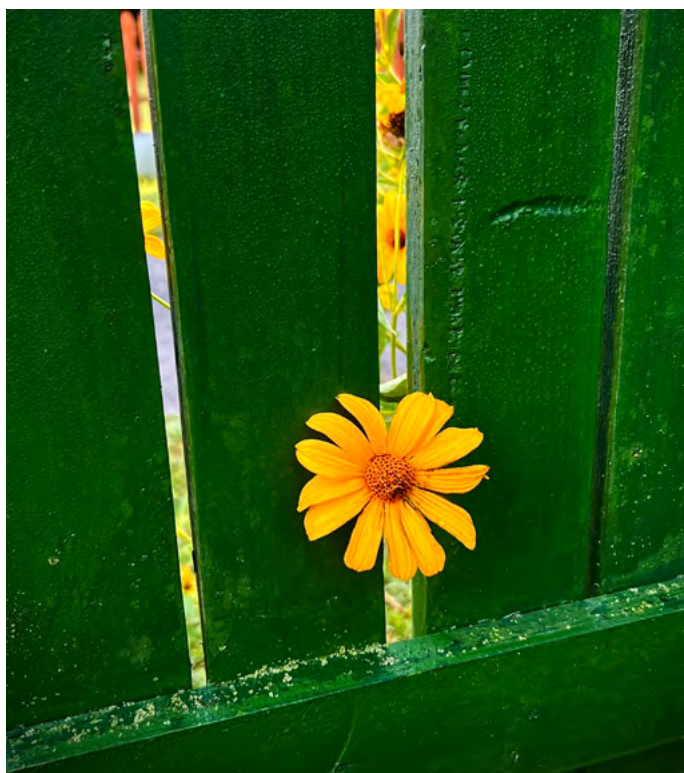
„Mélység felett van csak magasság” volt a témája a kétnapos evangelizációnak Felvidéken április 27–28-án.

Tíz településről és több felekezetből érkeztek a testvérek: Rozsnyó, Komárom, Hoszszúszó, Kuntapolca, Ardó, Tornalja, Pelsőc, Lekenye, Gömörpányit, Sajógömör.

Derű

**Fiú: Szeretnék egy autót.
Apa: Vágasd le a hajad!
Fiú: De Jézusnak is hosszú haja volt!
Apa: Jézus mindenhová gyalog ment.**

**Hiteles tanítvánnyá lenni és másokat
is tanítvánnyá tenni**

**Hívogató az Evangélikusok Közössége az
Evangéliumért bibliaiskolájába**

**Jézus földi szolgálatát két felszólítása foglalja
keretbe: „Jöjj, és kövess engem!” – hívta el a ta-
nítványait. Mennybemenetele előtt pedig minden
nép tanítvánnyá tételére küldte ki őket.**

Bibliaiskolánk célja, hogy Jézus felszólításainak tel-
jesítésére felkészítse a ma élő tanítványokat. Jézus
Krisztus jobb megismerésében és követésében, a hi-
teles tanítványság megélésében, valamint a missziói
küldetés teljesítésében és az evangélium továbbadá-
sában szeretnénk támogatni a jelentkezőket.

A képzés hároméves, egy tanév kilenc hétvégi és
egy egyhetes nyári alkalomból áll. **Az első évben**
a bibliaismereti blokkban a Szentírás ószövetségi
könyveinek a tartalmát, jellemző gondolatait, kelet-
kezésük hátterét ismerik meg a hallgatók. A bibliaol-
vasó szeminárium a naponkénti igeolvasást alapoz-
za meg módszertani és gyakorlati eszközökkel. A
nyári héten a Biblia értelmezése, keresztyén életünk
aktuális teológiai kérdései kerülnek elő. **A második
év** felépítése ugyanaz, csak itt az Újszövetség van a
központban. **A harmadik évben** a misszió gya-
korlata kap hangsúlyt.

Neked való az EKE Bibliaiskolája, ha...

- szeretnéd megismerni Isten átfogó tervét a világ-
gal és benne veled,
- segítségre van szükséged, hogy megértsd a Biblia
könyveinek üzenetét,
- küszködsz a naponkénti igeolvasással,
- még közelebb akarsz kerülni Jézus Krisztushoz,
- szívesen vagy olyan közösségben, ahol a tagok
egymást segítik a fejlődésben,
- nem tudod, mit mondj, amikor a hitedről és a
keresztyénségről kérdeznak,
- szeretnél különbséget tenni a biblikus és a hamis
tanítás között,
- bibliaismereted hiányosnak érzed, és ezen vál-
toztatni szeretnél.

Válaszd az EKE Bibliaiskoláját, mert...

- itt olyan emberekkel ismerkedhetsz meg, akik
hozzád hasonlóan „éheznek és szomjaznak” Isten
igazságára,
- itt a tanárok a Szentírásból kiindulva magyaráz-
zák az Igét.

Helyszín: Albertirsa, Evangélikus Vendégház

Elérhetőségek: e-mail: ekeal@freemail.hu;

honlap: www.ekealapitvany.hu

Telefon: +36 20 824 4840; +36 1 332 7063

Jelentkezni a www.ekealapitvany.hu honlapon lehet.

Határidő: 2024. augusztus 20.

Villáminterjú dr. Lackner Pállal

Az első gyermekkori emlék
Állok a járókában a diófa alatt.

Szülők

Lackner Aladár esperes-lelkész, Zászkaliczky Márta tanítónő.

Nagyszülők

Hármukat ismertem, aktív evangélikusok voltak. Anyai nagyapám volt lelkész, ő szüleim esküvője előtt néhány nappal halt meg, fiatalabb volt, mint én most.

Konfirmáció

Apám Gyönkre kerülése után nem sokkal, több faluból két évfolyam, 15–16 fő volt a csoport. Akkor sokan kevesellték – bezzeg a kitelepítés előtt! Ma sok helyen izmos csapat lenne.

Lelki, szellemi örökség

Evangélikus nyitottság, sváb racionalizmus és takarékoság, szervezeti szemlélet.

Példakép

Szerintem ez életkorfüggő, többen voltak nagy hatással rám. *Gustav Rein-*

grabner professzor tanította Bécsben, hogy minél több az információd, annál kevesebb marad az illúziód.

Legkedvesebb gyülekezeti emlék

Sok gyülekezet játszott szerepet eddigi pályám során: Keszőhidegkút, Gyönk, Angyalföld, Mór, Gyula, Győr, Budakeszi, Balatonboglár, Nagyborzsöny. Ennyiből nem lehet választani... A legutolsó fontos élmény számomra a templomépítés volt Budakeszin.

Amit megbánt és amire büszke

Talán a nyelvtanulás komolyan nem vétele a negatív, a feléledő gyülekezetek és intézmények a pozitív eredmény.

Miből doktorált?

Evangélikus egyházi struktúrák változásai az egykori Osztrák–Magyar Monarchia és utódállamai területén 1734–1945 között (EHE, másfél évtizede).

Ha az egész világ hallaná egy mondat erejéig, mit mondana?

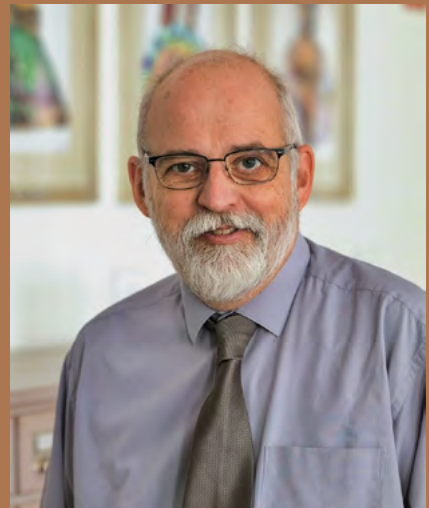
Nyugalom!

Mire tanít az egyháztörténet?

A kihívások nagy része nem új, a régi megoldások utat mutathatnak, de nem teljesen alkalmazhatóak.

Van-e „igazságos háború”?

Az önvédelem (honvédelem) valószínűleg az. Ehhez a kérdéshez alapvetően tisztázni kellene az „igazságos béke” fogalmát is.

Munkájának öröme és nehézsége

Nagy értékek megőrzése infrastruktúrális gondok közt, lelkes csapattal.

Mit gondol az egyház jövőjéről?

Növekedés csak hiteles szolgálattal képzelhető el, és a Szentlélek segítségével.

Kedvenc

teológus: Gottfried Vogt

zeneszerző: J. S. Bach

író: Heinrich Böll

költő: Arany János

regény: H. Böll: *Biliárd fél tízkor*;

F. Dürrenmatt: *A bukás*

zenemű: Mozart: *Varázsfuvola*

szobor: a wormsi Luther-emlékmű

festmény: M. Grünewald isenheimeri oltárképe

templom: Budakeszi evangélikus temploma, amelyet 2021-ben szenteltek fel

bibliai könyv: A zsidókhoz írt levél

bibliai szereplő Jézuson kívül: Tamás, mint aki szintén mer kérdést feltenni

idézet a Bibliából: „Az Úr éi vagyunk”

(Róm 14,8)

étel: olvassa a belgyógyászom, szóval saláta

ital: könnyű bor, mértékkel

fa: gyümölcsfaként alma és füge, erdőben a fenyő, díszfaként talán a berkenye

állat: hangsúlyos nincs, a tányéron a négylábúak

madár: az etetőnk látogatói

növény: kaktusz (elviseli a növényápolás alacsony szintjét)

szín: nem harsogó és nem túl világos

illat: erdő

Mit szeretne még elérni az életben?

Még néhány jó fej unokát!

Névjegy

Dr. Lackner Pál (1963) evangélikus lelkész, egyháztörténész, egyházjogász, volt tábori püspök, a püspöki tanács titkára, az Evangélikus Országos Gyűjtőmenny főigazgatója.

Genezis

Szeverényi Mihály
festőművész

SZEVEÉNYI
40

A 2024-as év igéje

*„Minden dolgokat szeretetben
menjen végbe!” (1Kor 16,14)*

